UNITED STATES HOLOCAUST MEMORIAL MUSEUM

Ukrainian Museum-Archives of Cleveland
Displaced Persons Camp Periodicals Collection

Item in Public Domain or an Orphan Work:

The United States Holocaust Memorial Museum Library respects the copyright and intellectual property rights associated with the materials in its collection. According to the Library's knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work--or if you know who does--please contact the USHMM Library by phone at 202-479-9717, or by email at reference@ushmm.org.

Also available via libraria.ua.

45

СВОБОДА НАРОДАМ
І ЛЮДИНІ !

ЗА САМОСТІЙНУ, СОБОРНУ
УКРАЇНСЬКУ ДЕРЖАВУ !

СЛАВА
УКРАЇНІ!

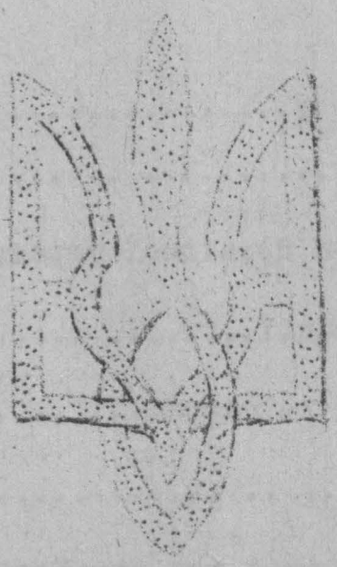

ГЕРОЯМ
СЛАВА!

ДЕРЖАВНА ДУМКА

ЛИСТОПАД 1945

БЕРЛІН ВІДЕНЬ

З М І С Т.

1.М.Мук: За нашу правду.....3

2.І.Д.: Листопадове.....10

3.Кричевський: Питання провідної верстви в Україні.13

4.До української еміграції.....17

5.Із нашого еміграційного життя.....18

6.Відгомін з краю.....21

7.Свідоцтво галицького жида про українців.....21

8.Американець про Україну.....22

9.Й.Петро: Міжнародне політичне положення.....23

10.Пім: На стійці./В память тим,що впали/.....25

11.Згинули в німецьких концентраційних таборах.....27

Малий Мук.

ЗА НАШУ ПРАВДУ.

Тисяча літ минає з того часу, як у вогні змагань почав формуватися з різних племен один монолітний український нарід. На грані двох світів, під промінням сонячної Гелляди, спадкоємця гелленсько-римської культури та під холодними вітрами диких степів став він формувати своє духове обличчя. Він станув твердою ногою на своїй території, своїм потом зросив вдячний чорнозем, кровю освятив право на ту рілю, і зробив землю основою не тільки матеріяльної, але головно моральної своєї сили. Використовував досвід предків і розвивав його. А зустрівшись на південнім заході з культурним сусідом - оцінив його. Поволі переймав він довговіковий досвід старинної Греції й Риму і випробовував його у щоденному змагу; переймав осяги духа старинних велитів, пристосовував їх до своєї духової будови, пізнавав себе. І так творив свій світ: с в і т с в о ї г о д у х а, с в о ї х м р і й і б а ж а н ь, с в о ї х з а к о н і в, с в о є ї п р а в д и.

В час розквіту княжої держави, коли Україна, як творчий чинник історії являється керівним центром східньої Европи, український нарід виступає вже з оформленим духовим обличчям. Тодішня українська держава в протилежність до решти тодішньої Европи, була витвором не одної якоїсь верстви, а витвором цілого народу. І коли в інших тодішніх державах Европи тільки керівна верства могла цікавитись духовим життям, а дирскі верстви люду, запряжені в їхнє ярмо, не мали ані змоги виявити свою думку, ні навіть часу займатися тим. У нас весь нарід брав живу й безпосередню участь в процесі творення свойого світу ідей. Закони, відношення людини до людини, оформлення суспільного ладу, політичний порядок і погляд на світ - усе це було викуте в горнилі збірного життя нашого народу. Тому теж нарід називав завсіди цілість цих понять гордою назвою: Н а ш а п р а в д а.

Голови родин /однаково батьки, як і матері/ стояли на сторожі р о д и н н и х правд; віча дозрілих членів громади берегли й захищали с у с п і л ь н і правди громадського життя, а горді дружинники, сини всіх верств українського народу, під проводом своїх князів захищали нашу правду перед ворогами з зовні. Не для грабежі й не для заспокоєння дикого інстинкту руйнувати ходили наші князі Олег і Святослав, Ігор і Володимир на Візантію. Вони відчиняли брами Царгороду, щоб змусити грецьких царів поклонятися нашій правді, узнати її як рівнорядний чинник культурного світу й шанувати її. Томуто й кінчились всі ті походи не пожарами, грабіжжю і запальною різнею, як це бувало все при наскоках диких орд, а писаними договорами, де були ясно сформульовані домагання української держави. Ці писані договори - це виразний і незбитий доказ нашої правди на полі міждержавних взаємин, оформленої нашими князями, що звучала:" Ми вимагаємо, щоб нас узнали самостійним рівноправним чинником світової історії. Ми шануємо право кожного народу на самостійне життя і жадаємо, щоб усі шанували наше право. І пильнуватимем, щоб наші громадяни мали такі права в чужих державах, як громадяни даної держави мають у нас. /Провідна думка договорів Олега з Грецією.

А "Руська Правда" /єдиний оригінальний правний кодек славянських народів/ відзеркалює знова правосвідомість наших предків. Не свавіля можновладців, не безкарність заїздів і грабіжей, а пошанування ладу й порядку та гідности кожної людини - було їхнім ідеалом, їхньою правдою.

В Поученні Мономаха дітям" схоплює князь основи особистого виховання. А в "Слові о полку Ігоревім" виявляє автор наші правди зі суспільно-політичної ділянки/Забезпечити кордони свойого краю, або лягти головою в обороні рідної землі./

За ті правди йшли в бій княжі дружинники, в обороні тих правд клали свої голови в нерівному змагу з дикою навалою останні з них, після цього, як під ударами Азії впала княжа держава. І хоч татари давали великі полегші тим, що приставали до них, то "татарських людей було дуже мало. Бо не про особисті користі, ні навіть не про ряту - вання життя ішло нашим предкам, а про збереження нашої правди. Про оборону такого політичного стану, де весь український нарід мав би змогу формувати своє життя на всіх ділянках не по наказу когось другого, а по власній уподобі, за законами своєї правди. Корилась Джінґісханові ціла Азія, корилась і переймала від татарських орд багато дечого Росія, що саме тоді народжувалась; Україна ж ніколи не підлягла духово азійським ордам. Хоч змела з лиця землі пишні городи татарська навала, попалила села й проголосила свою зверхність над цими городами, український нарід не узнавав ніколи цієї зверхности. Він чув свою духову вищість над наїзником. Тому й зберіг свою відрубність, свої правди. Дух степу торкнувсь тільки одиниць; душа народу лишилась неторкнена, здорова. І кожному впадала легко в вічі протилежність: безіменність юрби, її глуха ненависть до всіх, що виросли понад загал, бажання зрівняти всіх вділ, глухий послух владі й дикість вияву інстинктів при кожній нагоді - це там. А в нас : бажання вибитись, шануючи рівночасно кожного іншого як особну людину, змагання пнятись вгору і дорівняти тим, що вибились, а не стягати їх вділ, бути все співучасником праці своєї влади, не руйнувати нічого для самого руйновання, а шанувати працю других і творити її самим.

Свобода народові й свобода людині; можність вияву прикмет одиниці; рівність супроти права і різнородність у висліді постави одиниць супроти життя - це були правди українського народу, що він їх не хотів зректися за ніяку ціну. Тому радше кидав рідні сторони, зрікався усього і йшов бурлакувати в степи, ніж мав виректися їх. Важке було життя уходників, залишків княжого лицарства, що з мечем при боці орали й засівали чорнозем, виставлені на безустанну небезпеку. Та за те вони були вільні душею: не чужим божкам, а тільки своїй правді покланялися вони.

Литва оцінила вартість цих правд. Вона переймала їх, робила їх керівними в своєму житті, включалась у ритм українського життя. І - розвивалась.

Коли ж Польща, що в ній зразу український нарід добачав союзника в боротьбі з татарськими ордами, показала своє правдиве шляхецьке обличчя, наш нарід відвернувся від неї. Закріпощення працюючого люду, освячення безправства, грабежей і вбивств, темнота нищих і неуцтво вищих верств, коротко: увесь той суспільний лад шляхецької Польщі був якраз запереченням правд українського народу. Тому й спалахнула ціла Україна бунтом. І як передше проти диких орд сходу, так тепер проти дикої шляхти заходу пішли в бій найкращі сини народу. "За нашу правду , за нашу віру!"- було їхнім боєвим кличем. І не за "ліберум вето" і не за накинення якоїсь політичної чи релігійної думки одної частини суспільности другій, а за право жити вільним життям цілому народові і кожній одиниці зокрема, без огляду на її соціяльне походження, за ті правди лилась кров повстань Гуні, Наливайка, Остряниці, Лободи, Трясила і Хмельницького.

Тодішна провідна верства України не відграничувалась китайським муром від решти світу. Хмельницький, Юрій Немирич, Виговський і багато інших із цієї групи знали не тільки Україну й Польщу. Вони простудіювали й теоретично і практично суспільно-політичні відносини західньої Европи. І хотіли добра Україні, як і інші тодішні провідники. А однак, коли вони, керуючись політичними моментами хотіли перещепити в Україну суспільний лад тодішньої західної Европи, український нарід заворушився і збунтувався навіть проти обожаного Хмеля. Бо український нарід

не потребував чужих правд, він мав свої. Подія суспільности на кам'яні верстви, свобідна, зіпри диктована перемога, ляхецьких вчинків - навіть у злагіднених формах були йому чужі й осоружні. Він боровся за повноту своїх правд. За повне політичне й суспільне визволення. За створення умовин, де керівними були б ті правди, що їх він одідичив по своїх предках і зберігав у своїй душі, як найдорожчий скарб людини. І саме в спробі поступитись зі своїх суспільних правд на рахунок політичних, з одної сторони, а в тому, що українські правди були надто притягаючі для широких верств сусідних народів, а тим самим дуже небезпечні для володіючих верств, саме в тому лежала головна причина сумного закінчення так світлої сторінки нашої історії, Хмельниччини.

Коли пізніше Росія опанувала Україну, то царські висланники, що мали пізнати вдачу укр. народу, звітували: Українець ставиться з погордою до руского чоловіка. Він чує себе вищим духово за москвина... Між ними /українцями/ майже не стрічається неграмотних людей: при кожній церкві є школа, доступна для всього населення. Вони не хотять підпорядкуватися наказам царської влади, а покликаються все на свої права, на свої правди. Вони всі непокірні, бунтарські і мріють про відновлу своєї незалежності.

Відмінність світогляду українського народу від російського відчували російські круги так сильно, що навіть у релігійній ділянці, попри формальної єдності, визнавали фактичну різність. З цього саме походило чудернацьке становище російських батюшок старих часів, що українців православних треба в Росії щераз хрестити. Бо й християнську релігію не прийняли українці як щось непорушне, а пристосували її до свойого світовідчування, пережили й влучили як складову частину свойого світогляду. Для того й була вона іншою за москвинів, що розуміли її знова по свойому.

Тому й не диво, що мимо найрізнородніших вікових заходів російської влади її не вдалось зілляти український нарід з російським. Український нарід заховував незрушимо свою духову окремішність. Які б не були болючі й сильні удари, вони ніколи не доходили до нутра нації, до її душі. В ніяких умовинах нарід не покидав своїх правд, ні не міняв їх на чужі.

Які це правди - виявляє дуже виразно, хоча б так оплюгавлена ворогами сторінка нашої історії, гайдамаччина. Оплюгавлювана зі заїдливою скаженістю тому, що була ясним віддзеркаленням світогляду українського народу і його державно-творчих прикмет у час, коли вороги були певні, що він уже дух испномер. Документи, що залишились з тих часів свідчать, що зовсім не інстинкт воювати, ні жажда пімсти, ні нахил до грабежі й вбивст, як це старалися вмовити усі ворожі історики, зовсім не тягнали коліїв у бій. Адже ж по здобутті Умані, повстанці установляють зараз свою владу, а вона з гетьманом Залізняком і полк. Іваном Гонтом на чолі пановує зараз же положення і своїми відозвами й наказами ясно зясовує ціль боротьби: За відвічні правди українського народу. За те, щоб власть в Україні належала українському народові, щоб земля належала тому, хто працює на ній, щоб не були рабів і панів, а всі були вільні; щоб тягар суспільних обовязків розложити рівномірно на всіх громадян, щоб усі перестерігали ладу й порядку; щоб кирилось освіта й знання. Державним декретом забороняється всякі самовільні реквізиції; проти грабіжників, що користуючи зі опокійних часів раді б опекти свою печеню, виходиться каральні відділи; всіх громадян зобовязується до військової служби, настановляється адміністраційну владу,- хіба ж усе те не говорить найкраще сам за себе, чого то хотіли коліїв?

Знищити лад, заведений ворогами, прогнати чужі правди, а створити умовини, де б наші правди нами кермували,- оце й було тою ідеєю, що казала коліям іти в бій і давала опісля духову міць Гонті перенести з посмішкою і кпинами жахливі тортури.

У важкі часи царського гніту було чимало усяких політичних концепцій зі сторони української інтелігенції, що хотіла помогти своєму народові. Але чи поза кругом творців цих концепцій, багато людей з поміж українського народу захоплювалось ідеями всеславянства, єдино-російства, всесвітньої "рівности" і т.п.? Чи пірвав би був хтось широкі верстви до боєм за ті концепції? Ніяк! Бо це ж не були ідеї зо світогляду українського народу, це не були ті правди, що їх він так беріг в глибині своєї душі. Це були тільки витвори інтелекту, твір мудрування, що над ним можна застановлятись, обговорювати і тільки.

За те ж, коли виступив Шевченко зі своїми політичними поемами,- кожний завворушився, ніби електричної струї діткнувся. Читаючи їх кожний українець чув, що вони добираються глибоко - до його душі й порушують там якісь таємні нотки. Відзвалася кров, а в душах спалахнув знаки ясним полумям вогонь, що здавалось , погас вже був у зливу московського насильства. Пісня про волю, окроплену кровю повстання, привернення імени героя обезславленим ворогами наших предків - героїв,що за велике діло своєї голоти зложили /" За святую правду, волю, розбійник не стане"/ - братнє обєднання всіх верств українського народу довкола одної ідеї /" нехай мати усміхнеться"/, соціяльне визволення закріпощених і незломна віра в непоборність українського народу - все це було якраз тим, що жило в крові й підсвідомості поневоленого люду, тим, що й становило духовий хребет його "вірую" і не давало йому ,розплитися в нівелюючому русскому морі.

Шевченко був свідомий того, що не механічне перещіплювання чужих взірців, не чужі програми, кличі й ідеології потрібні українському народові, а тільки пізнання себе, узглядненння своїх прикмет, стремлінь і бажань і створення на тій підставі свойого суспільного - політичного світогляду може бути органічно приємливе для нашої нації. Тому й остерігає українську провідну інтелігенцію:" Нема на світі /другої/ України, немає друг го Дніпра, а виппретеся на чужину шукати доброго добра?" Що на чужині повстало, добре для тої чужини;для нас це тільки "великих слів велика сила, тай більш нічого". В світ ідей не засвоюється, як технічне вміння. Він виплюється в кітлі життя, він мусить мати своє коріння в традиції даного народу, в його духовості. В Україну ідіть! - каже Шевченко - "розпитайте високі могили, коли, кого, за що охоронили", "і чужому научайтесь", але перш за все - "своє прочитайте, не минайте ні ніже читли, ні ніже тії коми". Тоді щойно й формлюйте свої ідеали, узглядняючи не тільки теперішний стан, але кладучи в основу світ ідей" живих, мертвих і нетароджених". Інакше - навіть найгарніші кличі й слова визчені вами й залишаться тільки словами, коли не засобом спекуляції, де ви " кричите, що вас создав Бог не на те, щоб ви неправді поклонялись", а на ділі " і далі їх дите в ярмі" та "шкуру деретe з братів незрячих гречкосіїв".

" В своїй хаті с в о я п р а в д а". Оце ідеал, що пориває за собою широкі маси українського народу. Та на лихо українська інтелігенція на початку XX-го віку не оминула таки цієї страшної похибки, що перед нею остерігав Шевченко. Не своїй правді, а чужим, модним теоріям поклонилась вона. " Соціялістичні правди захопили були загал тодішної революційної молоді. Спільність економічних інтересів усього світового пролетаріяту, пережиток національних окремішностей, розумове розвязання усіх міжнародніх проблем, зірвання з традицією та побудування одного спільного пролетарського світогляду,- оце мало були тими ідеалами, що повинні були заступити "перестарілі"правди українського народу. Нелегальними брошурами, революційною роботою, а опісля і легальною писемною і усною пропагандою поширювано вперто й завзято ці кличі.

А однак, як тільки нарід прийшов до слова, заявив коротко і ясно: За Самостійну, Соборну Українську Державу; за свій лад; за свої відвічні правди й права готов він стати зі зброєю у руках проти кожного ворога, а не за чужі, хоч би і як принадні мудрування. Військові зїзди 1918 року в Києві, Крути, повстання і боротьба до останніх можливостей проти російського боєцтва - оце й була відповідь українського народу на "наймодерніші правди".

Не визволення, не добробут, а тільки море крови, викривлювання душі і повну страту своєї держави принесла проба повести український нарід за чужими взірцями.

Так тисячелітня історія нашої нації повчає нас, за що треба нам боротися, коли ми хочемо , щоб нарід був за нами та, щоб наша боротьба увінчалася успіхом.

З а н а ш у п р а в д у !

Не чужі взірці, не наймодерніші соціяльно-політичні концепції мусимо ми ставити як кутольний камінь нашої ідеології. Чужі приміри повинні нам бути тільки субстратом для розважань, в яких розмірах діють ці явища у нас і які розвоєві тенденції мають вони; але розвязувати їх тільки згідно з прикметами нашого народу і з його бажаннями. А ті прикмети й бажання української нації збагнути й прослідити якнайвірніше і їх саме і покласти в основу нашої ідеології. Бо ідеологія має власне бути усвідомленням підсвідомих мрій і бажань нації, оформленням того, до чого прямує вона в своїй віковій мандрівці, голосом її крови.

Коли ж хтось хоче збудувати вперед ідеологічно-програмові рямці хай і зо найтіснішими правилами льогіки та згідно з найновішими ствердженнями науки, однак поза життям, у кабінеті, а потім хоче вбрати життя народу в ті готові рямці, - то це фантаст, коли не божевільний. Бо виконати це не вдасться йому так, як не вдалося нікому спрямувати річку проти течії. Коли ж в його стільки сили, що він перероблить в життя свій експеримент, то це злочинець, бо він викривлює життя, ломить його. І замість використовувати рушійні сили на розвій прямувань нації, він зуживає її на поборювання труднощів вложення у рямці. І як би навіть вдалось убрати суспільне життя народу в ті рямці, то нарід чутись буде в них, як людина, в убранні не на нього пошитому. Яскравим прикладом цього - італійський фашизм. Не на прикметах італійського народу були будовані заходи фашизму і не розвоєвим спроможностям італійської нації відповідали мрії про фашистівську імперію. Через те й поводився цей нарід дослівно так, як людина в чужому вбранні. А при найближчій нагоді скинув його зі себе зовсім без жалю, без якихось внутрішних потрясень і без глибоких наслідків. Хоч двадцять літ держали його в тих рямцях і привчали до них.

Пізнати ж бажання народу, його стремління, розвоєві напрямні і його прикмети не так легко. Через те і треба розрізнити дві основні їх групи: стверджувані і досліджувані. До першої групи належатимуть правди, за них боровся нарід за весь час свойого тисячліт-нього існування і виказався про них зовсім ясно і недвозначно. Такими є: створити умовини, серед яких українська нація сама створила б собі форми свойого життя, іншими словами - мати власну, зовсім незалежну Українську Державу. Бо тільки в ній можуть існувати такі умовини. Дальше - бути всім українцям у купі, значить - мати Соборну Державу. І в тій державі створити якнайкращі можливості розвою всіх творчих спроможностей української нації.

Оце і є ті основні, незмінні, вічні правди. Ті, що мусять лягти в основу нашої ідеології, як непорушний угольний камінь. Бо зріктись їх нарід тратить те, що було найцінніше в його прямуванні на вершини й перестає бути собою. Завертає круто свій шлях на діл, у небуття. В обороні їх готова кожна здорова духово одиниця понести найбільші особисті жертви.

Тому то, коли ми чотири роки тому кинули клич: "До боротьби проти націонал-соціялістичного наїзника" - увесь нарід пішов за нами.

Хоч знав добре, що для цього треба буде понести тяжкі особисті жертви. І в майні і в крові. Особисті вигоди, а дуже часто й особисту волю і життя, та волю і життя своїх найближчих найдорожчих треба скласти буде на вівтар. Знали це і складали не тисячі, а сотки тисяч - міліони! Складали без жалю, без одного слова нарікання, як правдиві мужі, свідомі ваги хвилини. І ті, що падали в боях, і ті, що над ними суд нечестивих переводив прилюдно екзекуцію і ті, що по конц-лягерях поневірялись, усі вони держали високо прапор Незалежности і не зрікувались, не відступали . І весь народ славив їх як своїх вірних синів і помагав їм.

За теж від тих, що на слова горлали про свій"патріотизм", про свою "прямолінійність", "ідеологічну чистоту", "досвід" та "розважність" - а на ділі продавали найпідлятіший ідеал, і намагались ворогові на службу за шмат гнилої ковбаси,- від тих нарід відвернувся. Вони самі побачили, що ніякі перехоплені у їхнього вчителя й хлібодавця"пропагандивні тріки" не принесли ніяких успіхів. І вони стали дуже швидко"генералами без війська". Тільки де-не-де якийсь інтелектуаліст попадав у їхні сітиці, той швидко похоплювався, в яку це кампанію попав. І рад був вирватися якнайшвидше звідтам. Не помагали матеріяльні блага, що їх вони роздавали своїм прихильникам. Народ погорджував тим, як юдиними срібняками і не звертав уваги на теревені про "анархізм", про "нерозважність" і т.п. Він душею сам відчував за ким йому йти. І ішов. І далі йде.

Бо пізнав, що не як політичний трік для захоплення становищ а як наше незрушиме "вірую" поставили вони клич "За Самостійну Соборну Українську Державу!"

За те з другої сторони ми завсіди здавали собі дуже добре справу з того, що схопити форми, що в них національне життя на всіх ділянках дійсно вповні і найкраще розвивалося б - не легко. Бо вони, як ми вже вище сказали, мусять випливати з життя і йому відповідати. Тому ми не спокушувались ніколи на кабінетно-догматичну розвязку тих питань. В найтіснішій співпраці з народом, як його нерозривна частинка, ми стараємося збагнути всі фібри народньої душі, всі її прикмети, розцінити їх, признати кожній з них відповідне місце і так створити форми суспільно-політичного життя. Наші ж помічення і ствердження ми зараз конфронтуємо з дійсністю. І коли завважимо,що ми в чомусь помилились,зараз виправляємо свою помилку.Не фарисеємо і не боїмось признаватись до помилок. Бо знаємо,що тільки той не помиляється,хто нічого не робить.І ні трішки не лякаємось закиду"зміни лінії".Бо не доктринери ми,а творці життя.Не про формулку йде нам, а про суть.І не про магічну фразу групки,чи партії,а про живу,нашу, значить всенаціональну правду.

І коли ми напр.ствердили,що т.зв."фірер-принціп"конечний у військово-боєвій організації/що є там властиво підставою дисципліни й боєздатности (фірер-принціпом) і обовязує у всіх народів світу/,що цей принціп у суспільно-політичному житті,де його за чужим взором почали були перещіплювати,є зовсім чужим і неприємливим,а через те і шкідливим для української нації,ми заявились проти нього.Без лицемірської соромливости і без вагань.І без найменшогостраху про ущерблення нашого авторитету.Бо наш авторитет ми будуємо не на нашому говоренні про нашу вартість,а на тому,як нас оцінює нарід;Цей вигідний для "вождів" принціп ми зовсім спокійно залишаємо тим,що не йдуть в народ,бо їм на ньому не залежить,а ограничують свою діяльність до іменування своїх"міністрів" і "воєводів",які теж до ніякої праці не зобовязані - і творення в цей спосіб"товариства взаїмної адорації".І тим,що бояться відповідальности перед народом за свої вчинки і раді б "фірер-принціпом"просмикнутись.

Так в кожній іншій ділянці не лякаємось ми перевести конфронтації теорії з життям,витягнути з цьогоьправильні висновки і як треба, перевести відповідну переоцінку вартостей.

А вже ніяк не думаємо примітивізувати наших суспільно-політичних змагань зведенням їх до боротьби за онмастику, за саму якусь назву, не дивлячись на її зміст ,як теж рішуче не знизимось до того, щоб жонґлювати вивісками. Ми ж підкреслювали вже вище,що нам іде про с у т ь нашої правди. Назва у нас річ другорядна: важна, але тільки до певної міри.

Зовсім недавно ми були свідками якраз такого,як ми вище сказали жалюгідного жонґлювання вивісками: Група українських емігрантів, підшившись під ті самі назви й кличі, що їх вживали ми, зголосила була претенсії на провід української нації і з тим заміром пішла була з німцями в Україну. Безкомпромісова боротьба за Самостійну Соборну Українську Державу і революційний шлях до осягнення цієї мети лишилось у них до сьогодні незмінними кличами - на словах. А на ділі - ограничення своєї революційної боротьби до творення допомогових комітетів та національних рад, що являються дорадчими органами / і то лише в деяких справах/ райхс-комісара та його ватажків,- чи ж це не є аж надто вимовне признання кольоніяльного стану України та повне зречення змагань до самостійности. Це ж далекий відскок взад навіть від того, на чому стояло колись УНДО. А вони не завважували навіть (чи дійсно?!) цієї жахливої розбіжності між тим, що вони говорили, а що робили. Бо не про суть, не про наші правди йшло їм. Далекі від дійсної боротьби вони й не годні були зрозуміти їх. І боролись не за них, а за певні назви, що мали їм як маґічні заклятя послужити для осягнення зовсім інших цілей.

Це для нас відстрашаючий примір. Через те ми й підкреслюємо: не про назви, як вивіски йде нам; а і в тому випадку йде нам про суть, про істину наших правд. Їх ми шукаємо, за них боремось і боротись будемо.

А в своїй праці в тому напрямі ми спираємось тільки на людях,що мають дійсно щось спільного з народнім життям. Думка людей, що за цілих шість літ народнього змагу стояли осторонь, приглядаючись безчинно , зайняті особистими спекуляціями, а сьогодні раді своїми"елябораціями", чи радше пашквілями на тих, що несли весь час на своїх плечах тягар боротьби виплисти знова на верх, думка цих людей нам зовсім байдужа. Їхні вискоки нам більш байдужі, чим лайка пастуха з панського фільварку. Адже ж вони нікого й нічого не репрезентують собою. Розмова з ними нічого нам не дала б і звела б тільки нашу працю на манівці.

Бо ми - повторимо на кінець ще раз - боремось не за персональні становища, ні навіть не за популярність нашої групи, чи мобілізування для неї членів, а -

З а н а ш у, в с е у к р а ї н с ь к у, н а ц і о н а л ь н у

п р а в д у !

І.Д.

ЛИСТОПАДОВЕ.

Я згадую.

То було в ті дні, коли по садах ходив журливий жовтень і примірював золотисті шати до далекої мандрівки. Тоді в несозорій далі піль стояв битевний гул і вихри бігли табунами, рвучи синяву й золото прапорів. Земля лежала в неладі глибоких скиб, а небо боролося з загравами й чорною плахтою димів. Місто супилося вороже, а білі села припадали до землі, шукаючи захисту. Тоді по країні ходили сірі стежі й їхні обличчя були звернені на північ і схід, на захід і південь. Сонце стояло на сході й приглядалося в золоті дахів великого міста. Там був уже день і степ зітхав повними грудьми: "Та немає лучше, та немає краще, як у нас на Україні". А над заходом ніч розгорнула свою темну плахту й ворожі очі припадали зорко в тьмавих сутінках. Та одної ночі зявилися сірі тіні і ранок, що прийшов від піль замислився над містом. Вітер рвав полотнище прапорів і кидав їх на доми. Синяву й золото. Місто причаїлося в тривозі й вороже стежило за сірими одностроями. Запахло залізом і кровю. Дні ішли заквітчані в шрапнельні дими й заслухані в ритм скорострілів. Місто вгорнулося залізним перстенем і гралося ним, мов цяцькою. Тривожно кричала сурма, але білі села німували байдуже. Той, що дає життя, хліб - випадав з наплечників, а на його місце приходили кулі. Сірі ряди рясно процвітали калиною і відходили на схід.

Ми були тоді малими, але наші очі були веселі, а наш сміх дзвенів як добре намисто, лякючи хатні сумерки. Ми гралися сяйвом батькової шаблі і в наші серця захватними радощами спливали блиски золотого тризуба. На дворі стояв кінь і пряно пахла чорна земля, розбита його копитами, а синя мла дрожала від його іржання. Ми купалися в сонці і наші руки були в червоних маках, як у крові. Ми їли хліб, н а ш хліб і від нього йшов солодкий запах землі, заліза й крові. Тому ми вбивалися в силу як вовченята. Ми ждали, що прийдуть батьки і принесуть нам на руках сонце , як золоте качільце. Так родилася наша віра й наша любов. Сірі ряди пройшли знову на захід, як буря і заворушилися білі села. Дні проходили штормом і лягали в пилі курявих доріг пошарпані стяги, а сірі однострої клалися буйно , на всю довжінь по зелених просторах піль і на холодних плитах гомінких міст. Прибоєм прокотилися три роки й хлинули назад. Сірі стежі відійшли й за ними замкнувся чотирокутник. Ми бачили, як насувалися за ними північ і захід, південь і схід. Тоді замовк наш сміх і наші молоді очі одцвіли, як польні волошки. Хліб гірк і відбирав нам силу.

Я тямлю.

Ми йшли в місто й шукали за нашим молодим сміхом. Але місто вбиралося в чужі цяцьки й любовно сміялося, як продажня дівка, до чужинців. На високих олтарях наших святинь горів чужий вогонь, палений неправдивим богам. Так зненависно яріла багром північна зоря і біла птаха протягала загрібуще свої гострі кігті. Твердим лоскотом оддавали стопи ворожих легіонів по холодному брукові, де лежали чорні кучері наших братів. Місто зустрічало нас наругою чужих і насмішками своїх, що їм чуже сонце здалося ласкою.

Тоді ми верталися у білі села. Та села хмурилися в німому вижиданні і в розквітлих садах ходило голосіння. Ми йшли в поля і світ був для нас за малий. Бо межі вкрилися граничними стовпами й наше серце було роздерте на четверо. Студений вихор бив у наше лице й земля стогнала, як у ранах. Вона не родила нашого хліба, тільки отруйні маки й синій лен, що з нього ворог сплітав петлі. І ми не могли віднайти своїх радощів. Кругом нас була темрява, але наші очі були сторожкі й чуйні і ми добачали скрізь серце ворога. Ми клали руки на

холодну сталь револьвера й виходили з діточих літ. Ми забували мами ні молитви і в нас була тільки одна віра: Здобудеш Українську Державу! Кожне місце нашої країни було для нас святим і кожний клаптик землі ми купували без торгу найвищою ціною - своєю кровю. Місто боялося нас, бо в ньому була чужинецька втіха, а села слухали наших не зугарних слів і брали нас у свої обійми. Селянські плечі простувалися з над землі й рука молитовно стискала ржавілий обрізан. Кожній листопад приходив до нас під холід злинявих прапорів і на них горіли три вогненні літери, як три борунні роки, що відійшли в даль: УВО - ОУН. Дальні простори маліли під нашими ногами й падали граничні стовпи. Ми знову віднаходили наших братів на сході й півдні, півночі й заході. Ми кинули визов на чотири сторони світа й ворог вчував у ньому нашу велику любов і нашу ненависть. Ми ходили за ним, як тіні й ранок часто замислювався над застиглим ворожим серцем. Ми зі сміхом клали свої молоді шиї в ковзькі мотузяні петлі й сірий мур дрижав від радісного крику наших сердець. Вязниця полонила наші молоді дні й глухим пошумом гуділи довкруги нас холодні дроти концягерів півночі й полудня, сходу й заходу. Нас переймало в дорозі слізне прохання і чийсь ласкавий голос стелився за нашими слідами, як вовк: "Вернися любий, я тужу за тобою!" Та ми у відповідь кидали як веселим сміхом: "А скільки куль десь ржавіє з туги за моїм серцем дикм? Здорова будь!" Наші дівчата мали в очах солодке кохання і вони вміли на своїх пружних грудях відбезпечити гранату. В нас не було сліз і тоді, коли в Парижі відстукало сім куль і далекий Ротердам потоптав червону калину наших сердець. Ми ж бо були тверді й наші очі були сторожкі й холодні, як сіра даль. В нас не було веселого сміху радощів, бо його забрали від нас три роки тоді, як у полях стояв боєвий гул. А нашу силу дав нам хліб, що від нього йшов пах чорнозему, заліза й крови.

Я з н а ю .

Зникнули захід, південь і схід і нашу країну нахлинула північ. Збіглися до купи білі села й розорані лягли широкі межі, де цвіли чабрик і жовта дівина. Місто сумує згарищами високих димарів і в ньому гомонить чужинецький сміх. У провулках чаїться сторожке око шпига і слабість продажніх сердець плює зневагою на наші святощі. Клекотять пильними шляхами ковані вози в піщані землі й в тайгу, де лютує вічна хуга. Мужицький піт всякає в люто зриті залізом скиби й земля родить хліб, що від нього пяніють зайди. Мре з голоду в безверхій хаті дитина і мати краде по чужих городах лободу. На зорі вистукують кулі кінець дням і скриплять у вихрі високі шибениці. На свіжих ранах західних вандалів карбуються нові близни і жах ходить країною, як хазяїн. Заорані лягли високі могили й очима мертвяка нудьгують побиті вікна церков. Чорне гайворонння кружляє полями як метелиця і виють пси дальною пустелею.

Та владно шумить злотистий ліс і лякає ворогів. Цвітуть синявою і золотом давні прапори й горять на них три вогняні літери, як три пройдені роки: У П А . Знову ходять країною сірі стежі й шукають серця ворога. Наш молодий сміх котиться степами й оживають села. Знову пахне чорна рілля, розбита копитами коня і синя мла дрожить від його іржання. Селянські мозолі затискаються на гладкому дереві рушниць і ліс здрігається від молодецького покрику. Жінки любовно зазирають в очі ворога й читають у них тайну. Малі діти вбирають у свої очі синяву неба й золото осінніх лісів і проказують як молитву: Я Дух одвічної стихії... На високих костирах палають жертвою святі вогні й країною ходить єдино клич: Нарід у боротьбі! В полях стоїть великий шум і вчувається у ньому крик Володимирової раті й голосно дзвонять об червоні щити харалугою мечі. Зично голосить сурма й сонце стає в багрі, наче б воно наділо червоний жупан. Стоять сідлані коні й вози виблискують свяченими ножами. Зринають на обрій сірі стежі й горить на їхніх шапках золотий тризуб. Мають на вітрі їхні прапори й кидають синяву й золото на північ і схід, на південь і захід. Дужий крик бє об небо й дрожить сиза даль від слів: Свобода народам і людині!

Я ч у ю .

Ми ходимо чужиною і на наших обличчях лежать тіні холодних дротів. Кругом нас чужинецька наруга і поганьблений сміх своїх, що у них продажні нікчемні душі й висохлі серця. Туга ходить коло наших вікон і сняться нам запашні сади й далеким поцумом манять нас ліси. Дико кричить в наших грудях стукітливе серце й очі біжать у даль, де лишилася наша радість. Листопад кидає нам під ноги свою червінь змішану з золотом і приносить пянкий подих краю. Ми виходимо в чужі поля і сторожко, як запізнені журавлі зоримо в даль. І крізь кордони й далину піль вчувається нам владний голос : "Вартуй! Я, Дух одвічної стихії, провадив тебе крізь бурі й вихри, крізь темні келії вязниць і пекло концлагерів і поставив на сторожі мойого імені в далекій чужині. Я відірвав тебе від твоїх братів і землі і наказав творити нове життя. Щоб сповнилося писане й щоб очистилась, як у горнилі твоя велика любов. Вартуй!"

Я в і р ю .

Ідуть дні, що в них прийде до нас великий Листопад. Розударить все дряхле і квеле і пройде країною, як Господній меч. Він знову сипне червінню і золотом і ми віднайдемо свій загублений діточий сміх. Запашно запахнуть рідні квіти і ліс зашумить нашу пісню. Пісню заліза й крові. Ми знову віднайдемо себе й великим коханням розблиснуть очі наших дівчат. Оживуть святі руїни й голосиста слава покладе свої вінки до ніг тої, якій ми віддали свої молоді дні й своє серце. Вірю і молюся. Отому Великому Духові, що поставив нас на грані двох світів. "Спадоби нас, Світлий, причаститися Твоїм святим Тайнам і уподібнитися тим усім, що червоними щитами творили Володимирові заборола й тих, що їхня козацька слава диба ставала по світі. Тим усім, що своїми серцями розпалили Холодний Яр і тим, що в далеку листопадову ніч розцвіли маками. Прийми нас до тих, що в їхніх грудях є наше спільне серце й вони зараз у рідних лісах гаптують кровю новий листопад. Поверни нас до рідного краю і, як треба буде йти на зміну, дозволь ,щоб ми відійшли серед резу сурем і лепоту стягів, як годиться дітям Великого Народу.-

- - -

ОСЕРЕДНЬОЮ І ОСНОВНОЮ ЦІЛЛЮ БОРОТЬБИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ
Є УКРАЇНСЬКА САМОСТІЙНА СОБОРНА ДЕРЖАВА.

- - -

ЄДИНО РЕВОЛЮЦІЙНИЙ ШЛЯХ І РЕВОЛЮЦІЙНІ МЕТОДИ БОРОТЬБИ
ДОВЕДУТЬ ДО СТВОРЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ.

- - -

ІДЕЙНО-МОРАЛЬНА СИЛИ Є ЄДИНОЮ ЗАПОРУКОЮ ТРИВКОСТИ ЕКЗИСТЕНЦІЇ ТА РОСТУ КОЖНЬОГО НАРОДУ.

- - -

Кричевський Р.

ПИТАННЯ ПРОВІДНОЇ ВЕРСТВИ В УКРАЇНІ.

Нарід видає для поодиноких ділянок своєї творчості підготовлених до неї людей. Так творяться верстви й професії. Їх обсяг і різноманітність відповідає обсягові й різноманітності життя нації. Брак якоїсь верстви в лоні нації означає, що дотична творчість не заступлена серед неї. В нас довший час бракувало провідної політично-державницької верстви, що й творило наявний доказ, що ми не розвивали політичної діяльності, що ми не жили політичним життям, - і не мали державницької думки. Зате в нас були верстви, а радше кадри науковців, військовиків, просвітян, господарників, тощо. Кожна з цих верств має свої особливі тільки їй питомі завдання. Бо хай напр. господарники своєю діяльністю пособляють розвиткові культури, то всетаки їх головним завданням на все лишиться господарство, а не культура. Вони служать тому своєму покликанню незалежно від того, яке є часове політичне положення народу і його міжнародньо-правне становище. Вони теж, як господарські професіоналісти не несуть відповідальності в тім відношенні і не забіраються за його формованням. І звідси опортунізм цих верств. Вони достосовують свою творчість до політичних обставин, а не творять їх до своєї творчості. Бо це не їх завдання. Це вже входить в обсяг компетенції іншої верстви, іменно політичної верстви народу. Це її завдання організувати політичну безпеку міжнародньо-правного положення народу. Всі інші верстви стоять її до послуг, вона одинока може їх політизувати й спрямовувати їх діяльність на політичні цілі нації. Як довго отже нація не має своєї політичної верстви, або як довго та верства не здобула собі належних впливів на інші галузі творчості, так довго вони силою своєї діяльності є опортуністичні. Наша історія потверджує ці думки надміром доказових матеріялів. Наше військо, наша наука, література, просвіта - довгий час не служили ідеям відбудови нашої держави, а це тому, що їх на ту дорогу не спрямувала політична верства народу, бо ані її, ані державницької ідеології ми не мали. З цього практичні вказівки: 1/ Політикою мусять заниматися тільки політики, 2/ політики мусять мати зрозуміння для опортунізму інших верств так довго поки не занимаються політикою.

Видвигаючи засади "політика політикам" ми не хочемо заперечувати наявної правди, що самі політики походять з найрізнородніших професій і верств. Це значить, що політиком може бути по професії господарник, військовик іт.д., але саме про те йде, щоб він був політиком, щоб своїм характером і розумінням життя входив у склад політично-державницької верстви народу. І тут саме зроджується потреба перевести характеристику тої верстви і встановити критерії, що вирішуть питання приналежности до неї.

Вартість політично-державницької верстви вирішують два чинники:
1/ державницька ідеологія,
2/ характер її носіїв.

Вслід за цим наша модерна філософічна й публіцистична думка займалась встановленням принципів української державницької ідеології, а з другої сторони вона поставила собі за ціль простудіювати український національний характер, українську національну душу і в той спосіб встановити ідеал українського виховання. На цій дорозі ми мали пізнати наші прикмети і недомагання і вже на такій твердій основі перейти до виховання молодого українського покоління, що з його запасів черпає людський матеріял наша відроджена політично-державницька верства. Цими справами в систематичний спосіб занявся у нас Дмитро Донцов і з цього погляду його праці мають для нас подекуди передомове значення.

Признаючи за ним всі заслуги великого піонера нам здається, що він не збагнув вкслід української душі й тому потщсмав нужчий нам ідеал виховання. Він попав у скрайність. Його ідеал є надто односторонній і тому подекуди схожий на російський, чи німецький. А тимчасом українську душу характеризує тяга до повности, до синтези вартости. Наша душа - це дивна, але щаслива сполука ліризму й боротьбізму і тому ми тут видвигаємо думку, що наша душа - це героїчний боротьбістичний ліризм. Ми сказали, що українець змагає до синтези. І ця тяга до повности виявляється у нас і в архітектурі і в фольклорі і в літературі - , а це значить в нашій душі, в нашій людині є і веселість і меланхолія, прихильність до земних справ і тут за позасвітнім , релігійність і забобонність, дільність і байдужість, фанатизм і фаталізм. А тимчасом не всі народи вміють синтезувати. Є народи з душею, що їх характеризує крайня односторонність, в яких не вміють погоджувати протиріч, в яких патріотизм є дикунством, в яких не вміють погодити науки Христа з вимогами практичного життя, в яких свідомість веде до рознузданости, а релігійність до аскетизму, які в політичному житті визнають тільки такі устрокві форми, які дадуться підвести тільки під один тип людини. І звідси в них боротьба з демократією. А в нас в синтезі ми ж не виносимо одноманітности такого стану, де все йде під один аршин, де всі однако пишуть, однаково думають і однаково відчувають. І тому ми проти деспотії і тоталізму. І тому за демократією. Це все, що ми сказали про нас - відноситься до всіх тих народів, які живуть хліборобським стилем життя. Народи, яких ми умістили в другій групі живуть не хліборобським, а номадним стилем життя. До тої групи, що українці належать отже греки, римляни, а дальше всі сучасні европейці, за виїмком німців, москалів і турків /номади/, а дальше тут належить причислити американців і австралійців. Африканці й азійці - це подібно, як три вичислені европейські народи належать до номадів. Прикмети їх душі отже ж є і мусять бути інші. В Европі поза турками є два великі народи, що виказують нахил до односторонности - це росіяни і німці. Оба ці народи - це часті боротьбісти - динаміки. З уваги на це ідеал московського та німецького виховання є між собою дуже схожі , але і в такій самій мірі недружелюбні для нас. Він чужий, він протилежний нам. Ці два народи за сильно підкреслюють демонічні прикмети характеру, що є чужі духові хлібороба, що лучить в собі найбільш боротьбізму - ліризм. Демонічний характер російської та німецької душі підтверджує між ін. той факт, що найбільші політичні руки тих обох народів поклали в свою основу ідеологічні заложення двох найбільш демонічних філософів, за яких треба визнати з одної сторони Маркса, а з другої Ніцше. І цікаво, що якраз ці філософи, а не інші анархісти серед тих двох народів найбільші в історії політичні рухи, при тім не треба забувати, що Марко /тже його філософія/ здобула собі була найбільший успіх на европейському континенті якраз не де інде, а саме в німців, /полишаємо тут на боці росіян/. Ще в 1932 р. комуністична партія у Німеччині начисляла 7 мілінів прихильників.

Коли прим. російський нарід і виказує ліризм, то він не героїчний, як у нас, а декадентський. Представником такого нігілізму є Достоєвський і Толстой.

Нашій літературі зроблено безчисленні закиди, що вона сентиментальна. На наш погляд, вона скорше лірична, як сентиментальна, а в творчості наших молових авторів той ліризм є героїчний. Наша література не знає ані декаденції, ані нігілізму. У нас нема ідейної достоєвщини, але теж нема Бокаччіх. Нашим авторам бракує державницької думки і тому їх твори з політичної сторони дають дуже багато до побажання. Правда, рабське життя XVIII і XIX сторіччя

усунуло волюнтаристичній боротьбі української людини на задній плян, а на перше місце висунуло плаксивий ліризм, але це через те змаг за новий тип українця не сміє йти під знаком повної односторонности.

Українську душу найкраще студіювати на Шевченкові, бо його душа найбільш українська. Ніхто не стане перечити, що його твори є ліричні. В нього багато суму, плачу, нарікань. Але який дивний, який творчий, як дуже він пересичений життєвою снагою той його сум, плач і нарікання. А при тім скільки боротьбізму, динаміки, скільки завзяття у нашого Кобзаря. Іноді читаючи ті великі рядки дивуєшся, як це так, що папір під ними не горить, такі вони переладовані темпераментом, снагою творити. Висока гуманність серця з волевим, боротьбістичним наставленням до життя - ось що це таке героїчний ліризм. Ми не знаємо другої історичної постаті, щоб у такий ідеальний спосіб обєднувала в собі всі ці вартості, як саме Шевченко. До тої самої групи, що Шевченко /маємо на увазі духа творчого, а не політичну вартість/ належить в поезії Тичина, Рильський, Бажан, Гординський, Антонич, та багато інших. В прозі : Самчук, Стефаник, Гоголь, Франко, Лепкий, Мирний. В драмі: Куліш, Вони всі найщасливіше обєднують в своїй творчості ті два елементи нашої душі: ліризм і боротьбізм. Перевагу боротьбізму мають: Леся Українка, Маланюк, Яновський, Хвильовий; ліризму: Нечуй, Квітка, Олесь і ін. менші. Вже зо зіставлення цих імен бачимо, що в нас нахил до плаксивого пасивного ліризму є найслабшим. Найсильніше є заступлені синтетики, на другім місці стоять боротьбісти. Зіставлення нашої малярської й музичної творчости дасть подібні висліди.

Зокрема наша народня пісня у своїм музичнім вислові / а не лібретто/ виказує всі прикмети героїчного ліризму. В нас хтось некритичний поширив погляд, що наша пісня "найсентиментальніша в світі" і ця думка набрала такого розголосу, що це чого доброго ми зречемося одної з найкращих пісень у світі, щоб тільки звільнитися від закиду сентименталізму. А тимчасом такої культури серця, такої глибини вислову з такою життєвою снагою, ми ледви чи знайдемо в пісні якогонебудь іншого народу світа. Слухаючи найсумнішої нашої арії ми ніколи не втрачаємо охоти до життя, а навпаки - наша сумна пісня родить тугу за життям. І в цім м.ін. її сила і, здавалось би , дивний парадокс. Так декому може видаватися парадоксом сполука ліризму й боротьбізму та проте і одне і друге існує в житті і поглиблює його. А при тім ми робимо ще одне застереження.

Не всі письменники і взагалі творці духа віддають вірно душу того народа, для якого вони творять. Це відноситься до тих творців, що тільки культурно і політично належать до того народу, в якого мові вони творять, а кровно-психологічно є чужинцями. Такі автори по - неволі силою кровного атавізму є виразниками ідей чужої спільноти. Напр. Бетовен /голляндець/ в німецькій духовій творчости та наш Гоголь і Глинка в російській духовій творчости. Ці два останні духом своєї творчости на все останутъ українськими. І тому вони не можуть служити матеріялом до досліду над російською душею.

З цього становища треба спрокинути твердження, що нарід є такий, якими його поети. Нарід є таким, яким є його н а ц і о н а л ь н і поети, себто ті ґенії, які найвірніше віддають характер його душі. Таких ґеніїв народи мають тільки дуже мало. Шевченко - це один з небагатьох дуже щасливих виїмків. Взаїмовідношення між народом і національними творцями духа треба схарактеризувати твердженням, що нарід є таким, які він вартості бере від тих творців і що з тої творчості він визнає за свої. Якщо напр. поети голосять гуманність, але їх ідеї

не знаходять відзиву серед мас, то це є доказом, що маси мають іншу психологію, як дотичні поети. Тому душу народу найкраще студіювати на народній творчості й на творчості його національних ґеніїв.

Ми в дальшому станемо твердити, що це не тільки данина добі, і не тільки припадок, що в часах козаччини, а воловно Наземи розвивався в Україні барок, а не прим. ґотик. Ці два архитектурні стилі ми є схильні уважати за репрезентантів двох різних героїзмів. Ми любимо ґотик за його горду думку, що пнеться вгору, але добачуємо в нім односторонність. В нім заступлені тільки одні вартості, він зарозумілий, а навіть зраджує нахил до гохстаплерства. Зате ми любуємося в барокку, за його синтетичність, за його спокійну, певну себе, але культуну гордість. Його заокруглені форми вказують на багатий внутрішний зміст і на якийсь очевидний вроджений аристократизм. В нім є полет думки, але він не афішує себе так, як то робить ґотик. Цей другий стиль є твором покревної нам душі і тому ми його любимо, і тому він так багато репрезентований на Україні. Зі становища нашої теми цікаво ствердити, що ґотик є найсильніше заступлений в Німеччині, тоді, як славянські й романські народи любуються в багатших, хоч може й менше ефектовних формах барокка.

Барок - це твір героїчного гуманного серця.

Коли перейдемо на стиль нашого життя в воєнні часи, то стрінемося тут з тим, що ми ладні назвати "духом спортовця". Цей "дух спортовця" має вже традицію в нашій історії. Для прикладу візьмім перший з краю похід запорожців на "спортових" чайках впоперек Чорного Моря на могутню Туреччину / а Туреччина посягала вже тоді по Відень/. - Скільки в тих походах романтики, скільки ліризму віч-на-віч смерті, бою і стихії. І цей ліризм не перешкаджає їм бути найхоробрішими вояками в світі. Наше козацтво узброювалося в походи гаківницею і бандурою. Це здається одинокий випадок у світі, що воїн бере з собою у бій камерний, якщо хочете "вишнево-садковий" інструмент. І це добре, що ми любимо садок вишневий і хрущі над вишнями, та тільки не добре, коли ми забуваємо, що і садок і хрущі мають для нас вартість тільки тоді, коли ми їх злучимо з боротьбістичною частиною нашої душі. І саме ідеалом нашого виховання і плекання характерів мусить стати синтеза цих двох вартостей, що нам їх подарувала добра природа. Подивіться на душу тих, що відзискали в нас боротьбістичний первень нашої душі, на наших революціонерів, а потакнете за нами, що наша душа - це героїчна гуманність, це боротьбістичний ліризм. Хто говорить про сентименталізм нашої народньої психології, той вже хіба мусить примкнути очі на боротьбізм наших народніх мас, що з такою стихійною силою проявив себе в нашому козацькому русі у визвольній боротьбі 17 - 18 рр., а врешті в революційній роботі й у повстанчих акціях повоєнних часів і часів другої світової війни. А козацтво й найновіший наш революційний рух - це ядро нашого народу , це наше селянство. Чи сентиментальна нація є всилі зродити такі рухи?

/ продовження слідує/.

ДО УКРАЇНСЬКОЇ ЕМІГРАЦІЇ.

Воєнна хуртовина вирвала людей із рідних місць і розкинула їх по всему світу. Повоєнна ж дійсність заставила велику частину українського народу залишатися покищо на чужині. Туга за Рідним Краєм і за найблищими, що залишилися там, серед невідомого, біль по втраті народньої волі, що народжувалась і непевність майбутнього - все те хвилює емігрантів, родить думи й штовхає розглядати й застановлятись над пройденим та шукати правильних шляхів у прийдешнє.

Тому й не диво, що мов гриби по дощі почали зявлятись серед еміграції різні нові політичні концепції, програми й партії.

Та - на жаль - в багатьох випадках їхня поява викликана не тим, що ми вище сказали, а - спекуляцією. Це відноситься в першу до "творців" цих програм і партій. У кожній суспільності є всякі люди. І побіч десятків міліонів українців, що в важкий мент гідно здали іспит мужности, посвяти та політичної зрілости, були і в нас десятки людей, що просякли низькою жадобою особистих вигод були все й залишились сліпими й глухими на долю свого народу. До світу ідей підійшли вони таксамо, як до матеріяльного: з паскарсько-купецькими засадами. Написати нову програму, створити партію, чи перейти з одної партії до другої їм так само легко, як шевцеві зробити нові чоботи, чи купцеві заложити нове підприємство, або в разі потреби для корисних комбінацій довести до банкроцтва старе підприємство й вскочити в нове.

Тому ми перестерігаємо українську еміграцію перед політичними спекулянтами, що жирують на патріотизмі українського народу з одної сторони та їхній непоінформованості й уродженому всім українцям нахилові довіряти другим - з другої сторони. Тих, що приходять до вас із якиминебудь політичними концепціями, розпитайте насамперед докладно, де були вони й що робили в важких днях війни, коли наш нарід кровавився у нерівному змагу проти двох наїзників і чому він сьогодні не там, та провірте скільки правди в тому, що він казатиме.

З нашої сторони, щоб припинити брехню таких спекулянтів, заявляємо, що:

В краю веде революційно-збройну боротьбу тільки зорганізована й керована нашою організацією УПА /Укр.Пов.ст.Арм./ а політичною працею - УГВР. На прохання закордонного відділу шукала наша організація в Краю від травня по жовтень цього року за осередками інших самостійницьких українських революційних сил, одначе ніде їх не знайшла. - Виходить, що твердження деяких еміграційних груп про революційну працю їхніх звен на Рідних Землях є свідомою брехнею, розчисленою на непоінформованість загалу. Це стверджує теж ворожа й чужа преса та радіо, що певні вісток про дії УПА та "бандеровців", ні одним словом не згадують ніколи про якісь інші українські революційні сили в краю.

Беручи це все під увагу, стане нам у зовсім іншому світлі теж акція збірок усяких еміграційних партій при помочі квітків, тальонів, тризубців, образів і т.п..

Чуємося теж змушені заявити, що в повоєнній дійсності наша організація не зговорювалася досі з ніякими еміграційними політичними групами. Провідник ОУН - Степан Бандера з ніким на цю тему досі розмов не провадив. Про наше становище до консолідації говоритимем на іншому місці; тут стверджуємо тільки факт.

На кінець звертаємо також увагу на всякі видання, бо були вже випадки, що посторонні групки підшиваються під наші видання. Список наших видань за повоєнний час подаємо на останній сторінці нашого журналу.

ІЗ НАШОГО ЕМІГРАЦІЙНОГО ЖИТТЯ.

/ Справа репатріяції /.

На конференції трьох в Потсдамі, вирішено було, як відомо, що всі чужинці в Німеччині повинні повернутись до своєї батьківщини. Совіти розуміли це так, що всі приналежні до країв, занятих ними, мусять повернутися і почали були забірати всіх силою. Американці, виправдуючись льояльністю супроти союзника, нетільки потурали цьому насильству, але нераз і помагали. Над українською еміграцією нависла була грізна небезпека.

В її обороні виступили американські українці, висилаючи відповідний меморіял, що його переклад нище подаємо:

Український Конгресовий Комітет апелює до президента Трюмина і секретаря стейту Бирнса в справі азилю для українських біженців в Европі.

ДО ПАНА ПРЕЗИДЕНТА В БІЛОМУ ДОМІ

Вашинґтон.

ПАНЕ ПРЕЗИДЕНТЕ:

Це є апеляція в справі багатьох тисяч українських переміщених осіб в центральній Европі, а зокрема тих, що живуть в американській окупаційній зоні. В безчисленних листах вони просять нас допомогти їм спинити насильну репатріяцію через Совітську владу. Як тридацяйні вороги тиранії і тоталізму, як випробовані прихильники /оборонці/ правдивої демократії і незалежности їх рідньої, але під владою чужинців, України, ці українські переміщені особи терпіли багато під владою брутальних нацистів, чи як примусові робітники, чи то як зацьковані політичні вигнанці у концентраційних таборах. Сьогодні з тих самих причин чекає їх увязнення до Сибіру, екзекуції від Совітів, якщо Совітам вдалось би їх примусово повернути на батьківщину. Американські жовніри українського походження перебуваючи там, пишуть до своїх кревних і приятелів в Америці, що українські воєнні емігранти постійно благають допомогти їм припинити насильну репатріяцію. Рівночасно вони пишуть, що багато з тих емігрантів воліють покінчити самогубством з усією родиною, ніж віддати себе під совітську опіку. Задинена преса повідомляє, що тисячі з них помилково названі росіянами й криються в Зах. Німеччині.

Хоч як люблять українці свою батьківщину – Україну – вони не сміють до неї вернутися. Вони занадто добре памятають масове виголодження, вязниці, заслання, масові екзекуції їхніх земляків, рідних, за спротив цьому режиму, а найбільш з усього за їх змагання /боротьбу/ за справу вільної й дійсно Суверенної України. Жорстока таємна поліція НКВД – і їх національні почування – це два противенства, так, що, – коли вони будуть повернені на батьківщину, їх доля буде викінчена.

Тому в тонах найвищої важливости з розпукою вони просять своїх американських земляків поспішити до них з допомогою. Кожна хвилина – вони кажуть вирішає їх долю. Вслід за тим до їх допомоги, в імя людяности й чесноти Українські Американські Обєднання, Церква, парохії й товариства репрезентовані підписані Комітетом наполегливо апелюють до нашого президента й нашого уряду поспішити зайнятись їх справою, так, щоб припинити їх примусову репатріяцію до Совітів, щоб допомогти їм отримати право азилю однаково, як в їх старому, так і в новому світі, де вони могли б жити в правдивій демократії й волі, згідно зі свободолюбивою властивістю українського народу і традицій – і дати можливість осісти в краю, який погодиться їх прийняти.

Український Конґресовий К-т в Америці.

Українська еміграція зі своєї сторони вислала масові збірні меморіяли на адресу : през. Трумана, Святішого Отця папи римського, Головної Управи Міжнародного Червоного Хреста, УНРА-и, ґен. Айзенгаґера та інш. Зміст меморіялів менш більш такий: /Подаємо один дослівно для прикладу/

ДО
Його Ексцеленції Ґенерала Армій
А Й З Е Н Г О В Е Р А
Ф р а н к ф у р т н/Меном
на руки Високоповажаного Пана Команданта
у /місцевість/

ВАША ЕКСЦЕЛЕНЦІЄ !

Ми, зібрані дня 20. Вересня 1945.р. на зборах у таборі для депортованих чужинців у /місцевість,адреса/Німеччині, українці, в числі 356 осіб, дозволяємо собі зложити на Ваші руки протест проти насильно продовжуваної Совєтськими Репатріяційними Комісіями репатріяції наших земляків до Союзу Совєтських Соціялістичних Республік, яка з уваги на пануючі там відносини, рівняється насильній депортації. Рівночасно дозволяємо собі звернути увагу на примінювання при цьому брутальних засобів.

При тому просимо Вашу Ексцеленцію дати підчиненим Вам властям Мілітари Ґовернмент у Німеччині доручення зупинити цю акцію, яка топче гідність і свобідну волю одиниці рішати самому про себе. Кожний українець повинен дістати змогу свобідно рішати про те, чи хоче він бути репатрійованим, чи ні. Великий Президент Вашої країни Франклін Делано РУЗВЕЛТ запевнив, що після кровавої війни людство житиме свобідне від страху й свобідне від нужди.

Ми, уповаючи на ці гуманні запевнення, віримо, що Ваша Ексцеленція піде на стрічу нашому проханні.

/Дата передачі письма/

У висліді цієї акції прийшло зарядження ґен. Айзенгаз'ера, в якому забороняється [illegible] примушувати відтранспортовувати на батьківщину совєтських громадян, бо "... в останньому часі вплинула велика скількість листів від депортованих осіб, які заявляють, що радше згинуть, як поїдуть до краю, де панує насильство".

x x

Шануйте нашу пресу, бо на неї ждуть тисячі. Давайте її читати своїм знакомим і бережіть, щоб не попала в непокликані руки.

СТВОРЕННЯ ЦЕНТРАЛЬНОГО ПРЕДСТАВНИЦТВА УКРАЇНСЬКОЇ ЕМІГРАЦІЇ.

В днях 30 і 31 жовтня відбувся в Франкфурті над Майном зїзд представників українських комітетів та інших діючих українських установ з цілої Німеччини. У висліді створене центральне представництво української еміграції окупованих теренів Німеччини і Австрії західними аліянтами, яке має репрезентувати українське орґанізоване життя на еміграції і заступати українські інтереси перед владами. Беручи на увагу зовсім відмінні умови життя в поодиноких окупаційних зонах, створено краєві представництва, які мають керувати в даних умовинах українським життям і репрезентувати українців перед місцевими аліянтськими владами.

Усі присутні на зїзді представники зорганізованого українського життя на еміграції вирішили волю широкого загалу до створення одного проводу в суспільному житті і ті намагання перевели в чин.

Ціла українська еміграція з задоволенням приняла до відома факт повстання центральної української установи.

ВІДНОВЛЕННЯ ПРАЦІ УКРАЇНСЬКИХ ВИСОКИХ ШКІЛ.

В листопаді ц.р. розпочинають свою працю українські високі школи, а саме: У.Т.Г. що мав колись осідок в Подєбрадах, з відділами: агрономія, ветеринарія, лісництво, хемія і подітєхніка з усіми відділами; право і філософія /повна/ та висока Економічна Школа. Праця усіх цих шкіл вестиметься викладовою системою, з осідком в Мюнхені та Реґенсбурґу.

НАРОДНІЙ УНІВЕРСИТЕТ?

В Мюнхені розпічне вкоротці виклади Народній Університет, фірмований Лігою Українських Політв'язнів. Завданням цих викладів є поповнити освіту молодих українців, що перебуваючи довший час в німецьких концентраційних таборах не мали змоги розвивати своє знання нормально. Курси охоплюватимуть очевидно теж іншу українську молодь.

ТЕРПКА, АЛЕ ЗДОРОВА НАУКА.

В місцевості А. в Баварії звернувся один наш священик до американської влади з проханням, видати йому папері на виїзд до Америки, бо він американський громадянин. "А ви роджені в Україні?"-питає американський капітан. "Так". "І почуваєте себе українцем?" "Так" "Ви готові покинути свій нарід у важких його хвилинах і виїжджати на чужину, бо там безпечніше? У вас, що проповідуєте віру, так швидко захиталася віра упоборот на Рідні Землі. Де стадо там і пастир повинен стояти!"-Завстиджений священик зрезиґнував з виїзду.

Знова в таборі УНРА-и в м. в Австрії зібралась була заґітована московськими чорносотенцями ґрупка Українців зі Східніх Земель, щоб створити собі осібний "Східньо-український Комітет". Присутній на цих зборах комендант табору, англійський каптен, заявив їм: "Мені відомо, що український нарід є тільки один. І ви мусите заґоїти і забути історичну кривду, що поділила вас була на різні займанщини. Дрібні різниці виховання не сміють вас ділити так, як не ділять Англійців від Шотів, чи від Англійців із північної Ірляндії".

Буває, що аж чужинець мусить повчати.

ВІДГОМІН З КРАЮ.

/Чужа преса про дії УПА/.

Словацька часопись "Час" ч. 124., видаваний в Братіславі, подає:

" Словацька суспільність була в цих днях занепокоєна діями організованих банд на терені східньої Словаччини. Щоб поінформувати наш загал про дійсний стан річей, ми вислали до Кошиць окремого звітодавця, а цей засягнув докладних відомостей у відділі інформації в Кошицях і Пряшеві.

... До села Суха в Стропківському повіті прийшов озброєний відділ, що числив ок. 250 люда. Цей відділ розтаборився у селі, а кругом розставив стійки. Мешканцям села поручено варити для них харчі й випрати білля...

Відділ досить добре узброєний. Ці бандити були в Польщі, зглядно В Україні переслідувані, а більші їх відділи розпорошені. Не мали іншого виходу, як перейти словацький кордон і шукати хвилевого схоронища в наших горах. Йде тут про дві групи: I/ членів Власової армії, що пристали були до Німців, щоби воювати проти СССР /?/ і II. т.зв. бандерівці, що мають в програмі боротись за самостійність України.

Зі села Суха відійшли бандити до польського кордону. Останній раз бачили їх в селі Прикра. Вони одіті в німецькі, мадярські та словацькі військові уніформи. Народня безпека зловила двох членів цих банд ... Член бандерівців, Микола П. з околиць Станиславова, зізнав, що на сході держави є два, або три відділи цих банд, величиною ок. 1 200 люда. Невеликий відділ зявився був аж у Сланських горах.

Банди зявились були аж у повітах Гуменне. Звідси перейшла одна з них, величиною ок. 50 люда зі Сланських гір в повіт Спіска Нова Вес. З цього відділу вдалось було 14-го вересня 1945.р. зловити 5 люда, що сидять тепер в тюрмі Народньої Безпеки в Кошицях.

Народня Безпека поробила всі заходи, щоб унешкідливити ті банди. Має докладні дані про їх побут і є в зв'язку з військовим командуванням. При тій нагоді треба спростувати пропаганду ,яка твердить, що військове командування зарядило мобілізацію кількох річників до боротьби з тими бандитами. Це не є згідне з правдою, бо потреби такого кроку немає.

До східньої Словаччини прийшли совітські військові відділи, щоб помогти ліквідувати ті банди."

- oo O oo -

СВІДОЦТВО ГАЛЬЦЬКОГО ЖИДА ПРО УКРАЇНЦІВ.

/Передрук часоп."Новий Шлях" ч. 72. Канада - Вінніпег,Манітоба./

НЮ-ЙОРК.- В перекладі на англійську мову вийшла тут книжка Степана Зенде під заголовком " Обіцянка, яку Гітлер дотримав". Книжка написана на основі оповідання галицького жида Адольфа Фолькмана і була первісно написана в шведській мові та видана в Штокгольмі. Фолькман оповідає свої переживання та утечу перед смертю з рук націстів.

Коли Фолькман попав раз у руки німецької поліції і його передали під опіку української міліції, то українець, що доглядав вязня, старався вирятувати його від смерти. Каже українець до Фолькмана: " Я зроблю для Вас все, що буде в моїй силі. Я рад би й другим помогти , але не можу. Я наразив би себе на небезпеку, а мушу зберігати себе для праці в користь нашої справи, значить для створення незалежної української держави. Я люблю свій край і готовий зробити для нього такі діла, яких не сповнив би для нікого іншого в світі. Ми маємо завзятих ворогів у поляках і росіянах. Німці перемогли поляків, а тепер вони воюють росіян. Вороги наших ворогів є нашими приятелями".

На іншому місці оповідає Фолькман, як він утік з потягу, що ним везено жидів до табору коло Рави-Руської на місце страчення. Тоді йому заступив дорогу українець - член міліції. Коли жид заявив йому отверто, щоб він його вбив, то українець місто цього потрактував його папіросом, переховав у безпечному місці й передав дальше під опіку українських селян. Селяни помогли йому втекти в інші околиці, кажучи, що роблять це тому, бо вони вірять в Бога, хоч знають, що їх теж жде кара смерти за поміч жидам.

У кількох місцях оповідає Фолькман про те, як його переховували українські священники і то цілими тижнями, наражуючи себе на небезпеку смерти. Деякі сцени з його оповідання є зворушливі й вказують на людяне наставлення українців.

-ооо0ооо-

АМЕРИКАНЕЦЬ ПРО УКРАЇНУ.

В німецькому місячному виданні "Аволезе" помістив американець Едґар Онов статтю під заголовком "Знищення і відбудова України", де подає свої враження і завваги до сучасного господарського стану України. В статті є деякі влучні помічення ; бракує тільки - мабуть зогляду на американсько-совітську офіційну приязнь - висновків.

На вступі подає автор:" Хоча загальний простір СССР є пятьдесять разів так великий, як Україна, находиться в цій республіці майже половина ключевого промислу совєтської Росії. Половина всього камінного вугілля та три чвертини цілрвсього деревного вугілля Росії йде з України; вона достарчила 62 % залізної руди, а її фабрики бавкситу продукували 70 % всього алюмінію в довоєнному часі". / Це повинно вияснити авторові й читачам, чому Совіти турбувалися все так "визволенням України"./

В іншому місці знова читаємо: "відчувається всюди брак мужеських сил. Із 3 900 трактористів, що були вишколені в цьому році було ледво 400 мущин. Так само виглядає на університетах. Декан українського університету розказував мені, що імпровізовані викладові салі / будинок університету висадили німці в воздух перед своїм відступом/ відвідувало 2 300 студентів, а між ними ледви 400 мущин."

/ Цікаве, чи автор довідався, що решта мущин на засланні, або в рядах УПА/.

Автор закінчує влучно заміткою : " В мирному розвою повинен СССР осягнути в 1960.р. найвищий у цілому світі - поза З'єдиненими Державами П. Америки - життєвий позем. Та це дуже мала потіха для стомлених війною мущин і жінок, що бачать перед собою ще довгі роки труду, праці й раціонування - а найменша очевидно для українців, що мусять заплатити найбільшу частину цього рахунку."

Ми ж додамо від себе :... і тому, що українці знають, що як не прийде визволення, то вислідом їхньої праці користуватиметься не український народ, а совітсько-московський наїздник.

- - - -

ІНТЕРЕСНА РОЗМОВА.

Італійський журнал"Джйорнале дель Маттіно" передає уривки розмови совітського міністра Молотова з анґлійським,- Бевном, на конференції пятьох у Льондоні:

Молотов: Анґлійський уряд попирає фашизм, бо піддержує італійську монархію та грецький реакціонізм. Ви в Льондоні уважаєте тільки той край демократичним, що дозволяє на існування фашизму.

Бевн /обурений/: Пане Молотов! Я Бевн ,руки Гітлерові не стискав, а Ви це робили! - Після цього наступило велике збентеження совітського міністра та всіх дипломатів.

Іншим разом Молотов вияснював Бевнові,що терор у балканських краях є зовсім нормальним суспільним явищем,що про нього писав Марко.На це відповів Бевн,що він викладав доктрину Маркса своїм робітникам ще тоді, як Молотов її ще не знав...

ооо0ооо

Й. Петро.

III. НАРОДНЄ ПОЛІТИЧНЕ ПОЛОЖЕННЯ.

Політична боротьба між поодинокими групами внутрі майже кожної европейської держави, що на перший погляд викликає враження загального політичного хаосу,- стане нам зрозумілим, коли візьмемо під увагу те знищення й викривлення політичного життя у всіх краях, що були під Німеччиною, за час окупації. Все ж це явище переходове і більш внутрішнього характеру поодиноких держав.

Розглядаючи світові події під кутом цілости, ми помічаємо чимраз виразніше наростання конфлікту між двома противними собі політичними концепціями.

Анґльо-американський світ поставив демократію, як ідеал, що за його він провадив жорстоку війну з націонал-соціялістичною Німеччиною не тільки тому, що такий лад панує там. Важним моментом було те, що тільки демократичний лад дозволяє формувати господарське життя світу по лінії інтересів Анґлії й Америки, не підважаючи рівночасно інтересів поодиноких країв. А даючи змогу вплаву всім силам, що нуртують у нутрі поодиноких суспільностей / що і є суттю демократії/ осягається цим найбільшу можливість задержання світового мира. Тому то завести в цілому світі демократичний лад і знищити "китайський мур", що ним обводить себе тоталістична держава так у політичній, як і господарській / що для Америки найважніше/ ділянці, це і є ціллю сучасної закордонної політики Анґлії й Америки.

Совіти, розвязуючи в час війни інтернаціонал та вирікаючись світової революції, робили це не ізза розвоєвої конечности, а тільки для хитрощів, щоб цим формальним і тільки тимчасовим "ухилом" добути поміч аліянтів і опастись від загибелі. З концепції світової революції й заведення у цілому світі комуністичного ладу Совіти не зрезигнували й не резигнують. Головно ж теперішню повоєнну дійсність стараються вони використати для своїх плянів.

Ясне, що побіч себе обі концепції існувати й розвиватись не можуть, бо одна виключає другу. І одна і друга сторона здає собі з цього дуже добре справу. В час війни, в обличчі спільної небезпеки, всі противенства союзників ховались під плащем воєнних дій та різних шумних декларацій. Коли ж замовкли гармати й прийшлось порядкувати світ та переводити ці декларації в життя, то зразу ж і розгорнулись противенства обох концепцій на всю широчінь.

Розбиття лондонської конференції це був перший виразний вияв назовні цих противенств.

Совіти рішили використати свої стратегічні успіхи нетільки для внутрішньої пропаганди, а й для зовнішньо-політичної акції. Само собою, що війна, хоч закінчилась перемогою Совітів, принесла їм теж велике послаблення. Державний апарат сильно здезорганізувався і послаб; совітська армія понесла величезні втрати в людях, що сягають кільканадцять міліонів осіб; німецька окупація підорвала досить дошкульно господарське життя; окупація нових теренів потягнула за собою розтягнення, тимсамим і послаблення військово-поліційних сил; а в парі з тим зросли дуже сильно відосередні національні змагання народів давнього СССР, що на багатьох теренах прибрали форму повстанчих боєвих дій. Через те не змогли Совіти приступити в міжнародній політиці до отвертого наступу, а мусіли розміняти свою акцію на етапи.

Першим таким етапом мало бути повеє/ опанування занятих совітською армією держав, вилучуючи їх цілковито зпід анґльо-американського впливу. Для цього вжили вони свойого випробуваного підступу: усі ті держави, мовляв, є самостійні; свобідно вибирають собі свій уряд; а що ці уряди звертаються потім до Совітів з проханням за поміччю і опікою, то це тільки вияв симпатій і довіря, що ними тішиться СССР у цілому світі. Та новоуярмлені народи на диво скоро пізналися на

вартості совітського ладу, та на плянах СССР супроти них. Найбільше ще далась зловити на вудку П о л ь щ а, хоч і там протисовітський революційний рух тішиться дуже великими симпатіями народу. В Р у м у н і ї, як пише совітська преса, Братіяну і Маню поєдналися і ведуть виразну протисовітську агітацію, розчисляючи на зудар між Совітами, Америкою й Англією. А король був звернувся офіційно до Америки й Англії з проханням помогти йому завести в Румунії дійсно демократичний лад. М а д я р щ и н а підчас виборів виявила мимо виразного натиску Червоної Армії, що вона зовсім не мріє про комунізм. Перевагу здобули партія властителів малих посілостей / значить - "дрібна буржуазія"/. Таксамо Б о л г а р і я виявляє охоту вирватися якось з під совітської опіки. А вже в краях, що поза совітською окупацією, потерпіла комуністична пропаганда повну невдачу. В А в с т р і ї при виборах здобула комуністична партія : в Тиролю і Форальберґу 2 % голосів / ні одного мандату!/, в інших частинах ледви 7 %.

У Ф р а н ц і ї, де при творенні нового уряду поставила була ком.-партія де Ґолеві домагання віддати їм одно із трьох найважніших міністерств, пляни комуністів теж розбились. Де Ґоль був уступив; Народнє Зібрання величезною більшістю вибрало його знова головою уряду і він спираючись на цьому, відкинув домагання комуністів. В І т а л і ї, як подає совітська преса, приходить часто до чинного виступу населення проти ком.-партії.

Таксамо в дипломатичній акції потерпіли Совіти повні неуспіхи. На їхню пропозицію умінародниши Дарданелі, що означало б для Совітів дістатись до Середземного Моря, відповіли аліянти пропозицією умінародниши всі більші ріки, як Дунай, Одра і т.д. Це потягнуло б за собою впущення аліянтів на совітські терени, тому Совіти й замовкли. Совітське ж домагання - допустити їх, як рівноправного партнера до диктату над побідженою Японією, Америка прямо відкинула, мотивуючи це тим, що Японія на Совіти не нападала і через те Совіти не мають що диктувати Японії. Не вдається теж Совітам плян влізти до контролі над італійськими кольоніями.

Звичайно, Совіти позиції не здають і ведуть свою роботу далі. У П е р с і ї попирають вони сепаратистичну революту азербейджанців, а в північному Китаю - комуністичну.

Англія зі своєї сторони висунула плян створення західньо-европейського бльоку держав під її проводом. І хоч формально такого бльоку ще не створено, то на ділі він вже майже існує. Це дуже затривожує Совітів, а через те це більше напружує відносини між ними та західніми союзниками. В Америці в чується чимраз частіше голоси, що закордонна політика Америки мусить бути рішуча й не сміє допустити до того, щоб на місце одного тоталізму прийшов у Европі до влади другий.

Дуже важним чинником у міжнародній політиці являється сьогодні атомова бомба. Америка, Англія і Канада створили спільну Контрольну Раду для продукції атомової бомби, не допускаючи до неї Совітів. Тому Совіти ведуть у себе гарячкові доліди над продукованням атомової бомби, звільнивши для цього зі заслання свойого фахівця у тій ділянці проф. Каніцу.

Так виглядає сьогодні "мирна праця" союзників...

" Другу світову війну ми виграли, але мира ще не здобули" - кажуть американські політики.-

А совітські їм потакують...

- 0000 -

Пім.

НА СТІЛЕ

/ в память тим, що пали. /

Як над Україною загули мотори бомбовозів, а на кордонах заревли гармати, прийшов короткий і змістовний наказ: " В ряд ставай, щоб не було за пізно!

І хлопці пішли. На світанку, як кривава заграва сходячого сонця рожевими пеленами встеляла поля, а шибки знайомих хат займались пожежею, вони кидали своїх найблищих і йшли. У слід їм дивилась задумана зажурена мати, а найдороща струшувала нишком непрошену сльозу, що пхалася вперто до очей. Та вони не оглядались. Бо їхній погляд приковувала до себе ясна зоря, що перед їми, якій ми дали імя : Самостійна , Соборна.

І прийшов день. 30.червня 1941.р. Вільно замаяли над українськими землями прапори, що на них золотом мережана блакить і подали вітрам буйним крилату вістку:"Від нині без рабства, без панства!"

Та мало це мабуть було демонам гарячої крови і сліз вдовиних і сирітських. На Україну грянула нова навала, не краща від тої, що відступила. Новий варвар став доптати безжалісно все, що найдороще нам, грабити, зневажати й розстрілювати всіх, що не схотіли підпорядковуватись йому. . Перед Україною зявилось знова марево заглади: Знищити все, що становить про нашу окремішність, вбити за всяку ціну в нашого народа почуття національної гідности, винищити фізично українську провідну верству, а на її місце насадити германського "ібермеша" , українське ж селянство й робітництво зіпхнути до стану безвольного раба, що залякано наслуховує, чого пан хоче,- оце були пляни новіних гунів, що прийшли в Україну.

Тому й прийшлося рішити: не хлібом-сіллю, а кулею вітай брунатного гада!

Оживились діброви. Зашуміли українські ліси й прийняли привітно в свої обійми нових коліїв. Вклонились їм привітно високі дерева й закрили їх своїм зеленим віттям перед очима ворога.

У землянках, у тіні крісатих дерев чистили хлопці кріси, гострили шаблі. А як ніч - мати сповивала темрявою села й міста, виходили партизани зі своїх криївок. І супокій ночі прорізували свисти куль. Хтось скрикував в останнє і вмившись своєю кровю, прощався зі світом.

Це українські повстанці розправлювались з катом українського народу.

Скажений наїздник. Горіли села. На ринках міст розстрілював садист перед очима зігнаного населення десятки закладників. Ані пожарами, ні кровю неповинних жертв не вдавалось йому згасити полум'я повстання. Своєю гордою поставою в обличчі смерти, хоч скатовані й зневажені розстрілювані придадували все наїздникові, що сили духа українського народу він ніколи не зломить .

А ряди УПА росли. Хоч не одному прийшлось у боях із відділами Ґештапа зложити свою голову і не одну безіменну могилку собою заповнити, бій не переривався. На їхнє місце ставали нові месники.

...Десь жили люди безжурно, Десь грала весело музика й пари свобідно гуляли І лялись смачні вина, а на ресторанний стіл падали стомаркізки, викладені зневажливо з банкнотами набитого гаманця, білою рукою, що її всі пальці в золотих перстенях.

Але - хіба ж це життя? Чи в звуках музики не чують ті люди часом плачу знедолених сиріт за розстріляним батьком і нарікань пограбованої вдовиці? Хіба ж не вбачають вони в вині, що перед ними, сльоз зневаженої дівчини? А в поглядах зустічних селян погорди, що гірше вогню палить? І чи не стають їм вина гіркіші від полину, а звіки орхестри не перемінюються в пекольний клекіт?...А в ранці, як глянуть до зеркала, не збирає їх охота самому собі плюнути в лице?

Отам у лісі, де дощ змиває голову, а буйний вітер кучері розчісує, а свист куль замість колисанки, отам життя! Буйне, вільне, юнацьке! Не зігнемо по рабськи карк, не схилим голови у ярма!

...Десь там сама тоскує мати. Непалено в похмурій хаті, не варе. Для кого ж варити? Син її не прийде на обід; він у лісі на стійці с тідає. А вкруг його, її єдиної надії, смерть густо сіті розставляє. може він ранений і коріння тверде замість ліжка йому?...

А дівчина сорочку мережить і мріє про ту хвилину, коли нічка к. криє темрявою стежки, що ними милий з ліса прилине. Подарує палкий ціхуй, надіне чисту сорочку й знову зникне... І сльоза пхається д. чей... А може він уже не прийде?...Може він уже з зеленою муравою с. чався?

А він десь в лісі на сторожі і тільки думкою до них лине:

Не тоскуй мамо! Твій син з вдячністю все думає про Тебе. За те що з молоком своїх грудей Ти дала йому чар любови Рідного Краю; за те, що своїми піснями й казками Ти вчила його любити правду й красу виростила з його людину. І горда будь, що він такий, як ті, що про їх, як про героїв Ти розказувала йому колись. І що й Ти сказати можеш: "Т. їми слідами я йду, Пречиста! Ти дала сина людству в жертві, і я свій. го віддаю."

Не сумуй дівчино! Твій сокіл гідно стоїть на сторожі народньої чести. А в тому й твоя частина заслуги, бо ти обдарувала його своїм ханням, що криє його в важких хвилинах боротьби й додає йому гарту видержати на стійці.

Та бог війни - жорстокий бог, що вічно кровавих жертв вимагає. І мруть борці. Падуть на стійці і тільки могилки зелені залишаються, як свідки доби, що жорстока, як вовчиця.

Відходять герої, щоб там десь у іншому світі принести привіт із рідного краю друзям, що на чужині, що по конц-лагерах відстояли свою ку стійку. Щоб оповіданням про те, що діється в Україні, розвеселити їх стомлені душі. Бо їм ще важку стійку відстояти прийшлось.

Ви, Друзі, що впали в бою на Рідній Землі, вмірали хо. в крузі своїх близьких. І рідні поля слали вам останній привіт і рідне небо накр вало вас своєю блакиттю і рідна земля пригорнула вас до свойого лона. І рідна пісня прилине до вас і хтось із близьких вклякне колись на вашій могилі, щоб душею зєднанить з вами. А їм і того доля пожаліла. Без зброї, мовчки, без можности відплати прийшлось їм серед безустанних наруг і зневаг з пятном невольника проводити важкі дні проби. При віч пасах злочинної зграї зрошувати своєю кровю чужу землю. І близьких було в поближу, як умірати прийшлось. А коли й були, то й глянути на їх важко було, бо на вид їхнього страждання не важче робилось на душі, як од свойого. Затискать приходилось зуби й до крови кусати потріскані з гарячки вуста, щоб стогін зі зболілих грудей не вирвавсь, щоб ворог не посміхався.

Нелюдські були знущання. Ломались дуби. Ломались, та не знулись. "Раз добрем налите серце ввік не прохололо".

Друже Олексо, Василю, Дмитре і десятки інших знаних мені і імені й незнаних! І досі стоять мені перед очима Ваші зневижені постаті та горді, вогнем блискучі погляди. І й досі бренять в ухах так прості, а так величні слова:" Нам треба вмери: та вмерти гідно!" -І Ви залишились вірні своїй постанові.

"Не голосять, не ридають, бо немає батька - нені,
На чужому поховають, остроганному камені..."

- так оспівує поет смерть героїв на чужині; а Вам не гірше судилось. І на чужому, остроганному камені не довелось Вам свої кости білі зложити. Бо садистові мало було навіть Вашої мученицької смерти. Він наказав спалити Ваше тіло і розвіяти попіл по всему світу, щоб і сліду не залишилось від тих, що зважились на прю з демоном стати

"Та хоч знищив ворог тіло, але духа він не зможе!..."

Ваш дух, дух героїв, що життя і смерть побороли, між нами. Вказує нам шлях правий і загріває видержати в боротьбі за ідеал, що за нього "Ви все віддали, що для його могли".

x x

СВОБОДА НАРОДАМ
І ЛЮДИНІ!

ЗА СОМОСТІЙНУ СОБОРНУ УКРАЇНСЬКУ ДЕРЖАВУ!

УКРАЇНСЬКИЙ
Ь 574
МУЗЕЙ-АРХІВ

СЛАВА УКРАЇНІ

ГЕРОЯМ СЛАВА!

ДЕРЖАВНА ДУМКА

ГРУДЕНЬ 1945

БЕРЛІН ВІДЕНЬ

1. ЗДОБУТИ УКРАЇНСЬКУ САМОСТІЙНУ СОБОРНУ ДЕРЖАВУ І ЗАКРІПИТИ ЇЇ.

2. ПОСТАВИТИ ЇЇ В ОСНОВУ ГЛИБОКОГО Й ВСЕБІЧНОГО РОЗВОЮ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ .

3. ВЕСТИ НАЦІЮ НА ВЕРШИНИ ТВОРЧОГО ЖИТТЯ.

4. ВИБОРОТИ ЇЙ ГІДНЕ СТАНОВИЩЕ З МІЖНАРОДНІЙ РОДИНІ

5. І ЗАПЕВНИТИ КОЖНІЙ ЛЮДИНІ - УКРАЇНЦЕВІ ГІДНЕ СТАНОВИЩЕ В СУСПІЛЬНОСТІ.

ВІДДАТИ ВСІ СВОЇ СИЛИ І ЗДІБНОСТІ ВЕСТИ КОЖНУ СВОЮ ПРАЦЮ ПІД КУТОМ ЦИХ ПРИНЦИПІВ -

ЦЕ ЦІЛЬ НАШОГО ЖИТТЯ .

= = =

1. СТОЯТИ НА СТОРОЖІ ГЛИБОКОЇ МОРАЛІ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ СЕРЕД ІМІГРАНТІВ;

2. ДЕРЖАТИ ЗВЯЗОК З КРАЄМ;

3. БЕРЕГТИ Й ПОМНОЖИТИ СЛАВУ УКРАЇНИ СЕРЕД ЧУЖИНЦІВ;

4. ВИВЧАТИ ЧУЖИНУ ПІД КУТОМ ІНТЕРЕСІВ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ;

5. ГОТОВИТИ КАДРИ ДІЙСНИХ ФАХІВЦІВ ;

ЦЕ НАШІ ЗАВДАННЯ НА ЧУЖИНІ.

Мук.

НЕВДАЧА, ЧИ ЕТАП?

Прокотився воєнний вал через Україну від Сяну по Кавказ і назад, лишив за собою руїни міст і сіл, пожарища, сотки тисяч безіменних могил, незмиту ще добре кров по полях і - чи ж дивно, що в одного чи другого зроджується болючий запит: і що з цього? Такий запит зроджується головно в тих, що їм довелось скитатися далеко від Батьківщини, по чужині. Туга за рідною землею, непевність положення політичних втікачів та злободенні справи підривають сили втомлених вигнанців і зроджують часом сумніви, що як гадюка підповзає до серця. А до цього долучуються ще різні продумані й консеквентно проводжувані ворожі акції та рафінована ворожа пропаганда.

Одначе, як з одної сторони невільно попадати безпідставно в зневіру, так з другої - треба сміло дивитись завсіди правді в вічі й отверто, по мужеськи розглядати різні питання.

Так теж слід нам підійти і до поставленого в-горі питання. Чи дійсно наше сучасне політичне положення це консеквенції нової нашої невдачі, чому в такому випадку прийшла ця невдача і хто її завинив, чи може маємо тут до діла з чим іншим.

Перш за все мусимо з жалем ствердити, що лучаються люди, чи й цілі групки, що навмисно створюють атмосферу невдоволення і депресії й умисно говорять багато про наші невдачі й помилки, щоб на тлі цих дійсних чи видуманих помилок одних будувати свої концепції і свої "спасенні" програми. Та їх ми залишимо на боці, бо вони не вносять зовсім нічого для вияснення порушених питань, а тільки затемнюють їх. А про особисті спори нам зовсім не йде.

Ми не станемо перечити, що деякі помилки чи радше недотягнення були й в нашій праці. Вони ж лучаються всюди. Помилок не робить тільки той, хто нічого не робить. Коли ж узяти під увагу умовини, серед яких прийшлось українському політичному проводові вести працю за останні роки: нерівна боротьба з двома наїздниками, що розпоряджали неспівмірно великими технічними засобами, боротьба на два фронти та безоглядність цієї боротьби, брак відповідно великих кадрів та безустанне напруження нервів, уваги і снаги, - то й не дивне, що тут чи там з'являлось якесь більше чи менше недотягнення. Та треба собі ясно здати справу, що не про ті дрібні помилки й недотягнення, не про те " малюм нецесарюм", конечне зло кожної праці, йде при загальній оцінці того, що було і що є. Ними не вільно ніяк затемнювати засадничих основних справ.

А основним при розгляді нашого питання є: яку ми поставили були собі ціль і що ми хотіли осягнути нашими змаганнями у другій світовій війні. І тільки так розглядаючи справу ми зможемо відповісти собі, чи ми осягнули те, мали якісь успіхи, чи дійсно потерпіли невдачу.

Наші вороги закидали нам усе до війни, та й підчас війни, що українці усі "германофіли", що ми виконуємо тільки те, що нам хтось накаже, бо ми віддалися комусь на послуги.

Нам було завжди ясне, що це нікчемна брехня. Український самостійницький рух був рухом, що зродився з потреб української нації і брав під увагу як накази свойого поступовання, своїх дій тільки добро української нації. А добро української нації вимагає від нас, як нам відомо, боротись перш за все за українську державність. Все ж таки треба було і це брати під увагу, бо ворожа пропаганда була сильна і вперта та спиралась на деяких хоч і сповидних тільки познаках правдивості. Бо, треба признати, лучалися у нас

люди, які вірили, що німці заінтересовані з власних мотивів у боротьбі проти Совітів являються вже тимсамим нашими союзниками і поможуть нам визволити нашу Батьківщину зпід большевицького ярма та закріпити нашу незалежність. Очевидно це не мало нічого спільного з "ґерманофільством", бо ніхто з українців не мотив ніякеи про панування німців в Україні, ні про те, щоб становище москвинів в Україні заступити німцями.

Провід українського самостійницького руху був свідомий планів Німеччини супроти України. Писання німецьких провідних ідеологів говорили виразно про "німецькі колонії на сході Европи". А німецька практика на Холмщині 1939-41 рр. супроти місцевого українського населення віддзеркалювали наглядно, як уявляють собі німці новий лад на Сході Европи на практиці.

Значить, ставало зразу ж ясним, що німці з приходом в Україну, стануть таким самим нашим ворогом - займанцем, як большевики. Бо у їхній "Новій Европі" немає місця на самостійну соборну українську державу. Немає місця теж на свобідний розвій української нації, бо на всіх неніміців дивились вони як на "підлюдей" на невольників, за якими неможна залишати ніякої ініціятиви. І супроти кожного самостійного почину, на кожний вияв самостійного діяння накинуться вони відразу з усією силою німецької брутальности й безоглядности. Виступити на поверхню життя зі своїми кличами самостійности і соборности та відстоювати їх - значило виповісти безоглядну боротьбу на життя і смерть німецькому колосові, що зумів покорити собі майже цілу Европу.

З другої сторони стояли большевики, що хоч хитруючи виріклись своїх давніх метод і обіцяли повні права всім народам, залишались на ділі тими самими безоглядними й невмолимими ворогами українства, а головне української незадежности. Вони навіть під німецькою займанщиною не забували про українських самостійників і співпрацюючи з німецьким гестапом старались їх винищувати. А все ж таки треба було і в тих важких умовинах між молотом і ковалом знайти можливості для ведення власної політики; політики, що потрапила б не тільки не датися запрягти себе до чужого воза, а противно : зуміла б використати ці величезні світові події для своїх цілей.

Для кожного реально думаючого політика було зразу ж ясним, що тоді, коли до трьох тижнів розлетілась ціла Польща, коли так швидко трісла мілітарна сила непобідимої, здавалось , Франції, ми не здужаємо встоятись в отвертій боротьбі проти не одного, а двох рівночасно мілітарних ґіґантів. Та все ж таки не вільно було сховати залякано голови в пісок і ждати, що з цього вийде: хто переможе, а хто стане новим нашим паном. Нам треба було за всяку ціну вийти на міжнародню арену, нам треба було безумовно не дати себе зіпхнути з площини політичного діяння.

А в тому політичному діянні мусів бути перш за все задержаний і виразно підкреслений підставовий принцип боротьби українського народу: З а С а м о с т і й н у С о б о р н у У к р а ї н с ь к у Д е р ж а в у п р о т и к о ж н о г о н а ї з д н и к а . Це наше основне становище мусіло бути доказане чином перед сучасністю, перед грядучими поколіннями українського народу та перед цілим світом без огляду на те, скільки б воно не коштувало. Доказати, що ми допускаємо можливості міжнародних союзів, бо їх допускають і наймогутніші великодержави, та рішуче не визнаємо ніяких опієнтацій; д о к а з а т и щ о м и н і к о л и н е п е р е д а д а м о д а л і У к р а ї н и в ч у ж і р у к и , а б у д е м о з а в ж д и с а м і р і ш а т и п р о н е ї с в о ї м и д і л а м и і с в о є ю к р о в ' ю ; д о в е с т и , щ о м и н е в г н е м о с ь п е р е д н і я к о ю с и л о ю і н і к о л и н е в и р е ч е м о с ь і д е а л у с о м о с т і й н о с т і й с о б о р н о с т і і в и я в и т и , щ о у к р а ї н с ь к и й н а р і д і д а л і з д і б н и й д о з б р о й н о г о ч и н у в о б о р о н і с в о ї х п р а в : п о с т а в и т и н а ш у с п р а в у в т а к у п л о щ и н у - ц е й м а л о б б у т и н а ш и м н а й б л и ж ч и м з а в д а н н я м у д р у г і й с в і т о в і й в і й н і , щ о я в л я є т ь с я т і л ь к и е т а п о м у

нашому змагу за свободу.

Оце саме й було мотивом проголошення незалежності української держави в дні 30. червня 1941.р. Було очевидним, що німці старатимуться здусити жорстоко усякий рух, що йде проти їхніх планів і проти їхньої волі. Та автори 30-го червня не тільки не старались оминули цих репресій, /в першу чергу звернених проти них самих/ шляхом уступок, а якраз навідворот: свідомо йшли проти волі німецького проводу. Бо ж - підкреслюємо ще раз - не йшло про виторгування якихсь хвилевих вигод, ні про ніякі групові концесії, а про засадниче поставлення справи: український народ бореться за повну незалежність і соборність і не дозволить нікому рішати про себе проти його волі.

Справу поставлено було ясно; і весь український нарід і німецький політичний провід і цілий світ почув і зрозумів у чому діло. Україна - не колонія; український політичний провід знає чого хоче, а український нарід - це зрілий політично нарід, що вміє захищати свої права і свою честь.

Німецькі тюрми й концтабори заповнились українськими самостійниками. Падали присуди смерти, відбувались екзекуції, а ліси заповнились повстанцями. Треба було платити життям тисячей найкращих синів України, треба було освятити своєю кровю акт незалежності. Та ніхто не хитнувся , не завернув з обраного шляху. Українська Повстанська Армія , цей наглядний вияв збройного спротиву українського народу проти німецьких загарбницьких планів росла й могутніла.

І вся вороги українського народу, що горлали весь час про "ґермано - фільство" українців, усі, що звали українські змагання "німецькою інтригою", - замовкли відразу. Чин Української Повстанської Армії виказав цілому світові наглядно їхню брехню. Адже ж ціла Польща, що стільки хвалилась своєю непримиримою поставою, корилась мовчки німцям, а Україна, на нібито "німецька видумка" загорілась цілим вогнем протинімецьких повстань. Йшла роками жорстока війна України проти німецьких загарбників, а керувала нею ОУН під проводом Степана Бандери, Організація Українських Націоналістів.

Супроти цього ставало і посторонним народам і нашим ворогам ясно : Український визвольний рух не був ніколи інспірований, чи кермований кимсь третім, а був завжди й залишився тільки виявом волі української нації до самостійності.

Коли ми сьогодні стежимо за думкою культурного світу, то мусимо признати, що він признає нам це. Це й означає наш успіх на міжнародньому форумі - значить - під цим оглядом у нас немає ніякої невдачі, а навідворот: ми маємо успіхи. Успіхи, що зважуючи наше відношення до Совітів та сучасне міжнародну положення, зовсім немаловажне. Успіхи, яких не легковажать собі навіть большевики, й в своїй скаженій пропаганді проти українських самостійників не відважуються вже сьогодні говорити про цілий український нарід, чи хочби про цілу українську політичну еміграцію, як про "німецьких агентів", а мусять ограничуватись тільки до нікчемного наклепу , що " між ними / українськими емігрантами/ є багато колишніх німецьких агентів".

Таке поставлення справи, такий оборот означає саме успіх нашого змагу за час другої світової війни.

Таксамо на внутрішньому відтинку ми зовсім не потерпіли ніякої невдачі, а навідворот : маємо успіхи. Ці успіхи двоякого роду : Попереше - збройною безкомпромісовою боротьбою проти всіх займанців ми відновили й спопуляризували клич незалежності по найдальших закутинах нашої землі. Треба признати, що большевикам удалось було їхньою впертою пропагандою вмовити в велику частину українського загалу, що український самостійницький рух ніщо більше, як тільки ворожа затія "інтервентів". І українцям, що повернулися були 1941.р. на рідні землі доводилось дуже часто чути там від своїх же братів : ви "німці", "ваші німці" і т.п. Проголошення проти волі німців незалежності України та збройний чин УПА й революційна робота Організації заставила всіх добачати правду. ОУН розрослась швидко на всі

теxени України, а в УПА об'єднались українці всіх земель у спільному змагу. Правда, що"ніхто не дасть нам прав, коли ми самі собі їх не здобудемо", стали всім самозрозумілі. Жертви родили жажду чину. Кров освячувала ідеал. Родилась нова легенда і всякала глибоко в душу українського загалу, що в умовинах жахливої большевицької дійсності почала вже була ядовіти.

Відродження української самостійницької ідеї на Осередніх та Східних українських землях осягнено. Процесові большевицького розкладу української дуги поставлено гать. Широкі маси українського загалу, що починали вже ставати загрозливо інертні, включено знова в процес визвольної боротьби.

А другим досягненням на цьому відтинку було фактичне обєднання всіх українських політичних груп на рідних землях. У Краю зник швидко розподіл на різні групи. Там були тільки : міліони українців, що вели безоглядну боротьбу проти німецького окупанта й десятки, чи найвище сотки тих, що співпрацювали з ним, яких не можна вважати українським політичним рухом. Те обєднання завершилось швидко й формально створенням єдиного політичного проводу в краю - Української Головної Визвольної Ради.

При сучасному політичному укладі сил мусілося брати під увагу, що з програною Німеччини прийдуть знова на українські землі Совіти. І ніхто не обманював себе ніколи надією, що Українській Повстанській Армії вдасться вдержати большевицькі полчища, перед якими мусіла відступати, неаби як вивінувана технічно німецька армія. І УПА й не ставила собі ніколи таких завдань. Йшло і цим разом про те, про що ми вже говорили: про заманіфестування і підчеркнення перед українською нацією і перед цілим світом, що до большевиків ставиться український народ так само, як до німців; він вітає їх, як нових наїздників - збройним спротивом.

І це сталося. Діями УПА сказав український народ і цим разом своє слово. Слово до цілого світа, яке говорить багато багато більше чим усякі заяви.

Боротьба поневолених народів проти загарбників за своє визволення ще не закінчена. Сьогоднішний стан - це тільки передишка. Тому й муситься ствердити, що змагання української нації за час другої світової війни - це тільки стан його визвольної боротьби. Стан, у якому треба було:по перше - виявити перед світом органічність і незалежність визвольного руху української нації та його безкомпромісовість, по друге - відновити й освятити ідеал Самостійності й Соборності Української Держави серед найширших мас українського народу на всіх його землях та, вкінці обєднати його в революційно-збройній боротьбі довкола одного ідеалу. Це осягнено. А через те й не можна ніяк говорити про нашу повну невдачу за останні роки.

Постава українського народу за ті роки не може ніяк бути причиною сумнівів чи зневіри, а якраз навідворот: тільки невичерпаним жерелом віри в незломну силу українсько-ї нації. Віри в те, що вона перебоpе всі труднощі й вийде з них побідно.

І ще один великий успіх цього етапу мусимо підкреслити, а це: оформлення і започаткування важливої політичної концепції - розвалу большевицької імперії шляхом спільної боротьби всіх поневолених Москвою народів, концепції, що змішується коротко в назві: "Антибольшевицький Блок Народів. Український визвольний рух переніс цю, видвигнену собою концепцію в площину діла й обєднав довкола свойого чину змагання усіх поневолених народів. Тим самим перебрав він на себе провід спільної боротьби й виказав, як Україна розуміє на ділі своє історичне післанництво: На грані двох світів творити нове життя.

" Свобода народам і людині" - як клич і як започаткований чин - це виразний здобуток цього пройденого нами етапу і ясна вказівка дій на найближчий етап. Не вичікування чужої помочі, а спільна боротьба всіх поневолених Москвою народів під проводом України - це зміст нашого діяння у найближчому етапі, що принесе розвал совітської імперії та запевнить незалежність України і заприязнених народів.-

oo oo OO oo oo

П. Дума.

БОЛЬШЕВИЦЬКА ДЕМОКРАТИЗАЦІЯ ЕВРОПИ.

Не завжди події на міжнародному терені мусять розвиватися в бажаному для нації напрямі. От і тепер ми є свідки переможного маршу ворожої нам большевицької Москви в Европу і скріплювання її позиції у світовому масштабі. Та чи це має означати, що так має бути завтра? Зрештою у змаганні поневоленого народу до власної держави і власного вияву всі міжнародні констеляції – це лише більш або менш вигідне тло, яке ні в якому разі не звільняє національного активу від обов'язку повсякчасно боротися за здійснення свого ідеалу. Якраз сьогодні, коли большевицькі війська мобілюють у Берліні, нам пригадуються 1918 – 20 роки, коли то український народ силою своїх малочисельних військ загороджував шлях червоним полчищам Муравйових і Будьонних, що через українські землі прямували на підбій Заходу. Світ тоді був глухий і сліпий на наші нерівні змагання. Ми, правда, не встоялися перед навалою. Та ніхто не скаже, що ми зломилися, що покірно вклали шию у чуже ярмо. Народ наш швидко пізнав "вовка в овечій шкурі" та мовою зброї і крови відповів на насилля і окупацію. Може й добре радив тоді полк. Евген Коновалець, щоб "пустити" большевиків в Европу. Чому якраз український нарід мав бути тим оборонцем і захистником Европи перед новим наступом Джінгісхана? Чому, як колись у XII і XIII ст., ми знову мали сторіччя тратити на нерівні змагання з ордами Сходу, а Середня і Західна Европа в той час мала розвиватися культурно? Чи й тепер ми мали б бути лише "пограничними військами" европейської твердині? А, може, й справді, коли б не Каяла і не Калка українська історія була б записала коротший період неволі й бездержавности?

Так, дивлячись сьогодні на те, як червона армія "визволяє" поодинокі европейські краї, ми лише зіставляємо собі деякі факти. Бачимо, що діється з недавніми надутими "моцарствами", державами, "штатами", республіками, королівствами – і нам стає ... відрадніше на душі. Не зі злоби й не тому, що " в злого сусіда хата горить". Ні! Чужим горем ми радіти не вміємо, бо самі його добре знаємо. Але ми не можемо сьогодні не пригадати собі тих "сусідів" і їхньої постави щодо трагічних днів українського народу, і то саме в момент його змагання зі спільним ворогом. Ми не раз і не двічі наслухалися терпких слів під адресою національної зрілости, політичної виробленості і навіть лицарськости нашого народу. А сьогодні події дають нам перегляд і показ тих моментів в наших західних і південних сусідів. Коли ж сьогодні оформлені і здавна державні народи без жодного пострілу капітулюють і, мов пані, скочуються в обійми ворога, то це теж треба пам'ятати. І нам пригадуються слова одного польського письменника, що "впасти може й нарід великий, але зломитися – тільки підлий". Оці слова є сьогодні для нас мірилом вартости поодиноких національних спільнот, що стали віч-на-віч з великою небезпекою. Не задля похвал і признання, а в ім'я об'єктивної правди ми одночасно сьогодні з гордістю підсумовуємо нашу теперішню збройну революційно-визвольну боротьбу з большевицько-московським наїздником, і це нас морально скріплює та дає нам радісне почуття нашої національної себевартости.

Та події розвиваються дуже швидко, і нам не вільно тратити дорогого часу. Ми бачимо, що Москва дуже запопадливо капіталізує на трупі німецької імперії свої успіхи. Нам нема причини журитися, коли ворожі імперіялісти, заломлюються, але одночасно нам нема ніякого глузду допомагати імперіялізмові російському. Наш обов'язок саме тепер, коли російський імперіялізм, під ширмою "визволення", загарбує поодинокі европейські країни,- розшифровувати його властиві загарбницькі цілі й методи і цим відкривати народам, поневоленим і загроженим Москвою, справжнє

обличча большевиків та накреслювати нові перспективи їхньої боротьби за волю. Це і є наш обов'язок, бо, власне, українці є народ, який не з віддалі й не з фільму оглядав большевицьку дійсність, а таки мав змогу десятиріччами жити в ній і дивитися окупантові прямо в зуби.

У цьому місці ми хочемо сказати, що все те, що сьогодні проходить у питаннях державного будівництва, соціяльної перебудови і світоглядової переоцінки , не є нічим випадковим, ні тим більше органічним для національного процесу чи прогресу в таких країнах, як Польща, Румунія, Мадярщина, Болгарія, Югославія і інші. Комуністичні теоретики й практики вже давно все те оформили у своїх творах, а кількадесятьрічна практика большевиків все те лише підтверджує. Це, звичайно, не означає, що сьогоднішні вожді пролетаріяту реалізують марксівсько-ленінську концепцію перебудови світу. Вони лише впрягли ті революційні теорії комуністичних утопістів до будови нової світової імперії, що для "маскіровки" зветься сьогодні СССР, а стратегію і тактику пролетарської революції використали для будови й росту нової метрополії світу - Москви. Суть справи не в тому чи та оскільки корисні є всі ті соціяльні переміни, що їх сьогодні проводиться у названих країнах, бо це справа окрема, суто-національна, внутрішня справа кожного народу, але в тому, що все те переводиться за видними директивами з Москви , з метою неполіпшити соціяльне становище селянина чи робітника, а включити його й цілий народ у нову політичну систему, в якій цей таме селянин і робітник буде лише рабом сталінських вельмож. Тим то, розглядаючи сьогоднішнє "визволення","демократизацію" і "націоналізацію европейських країн, ми не будемо аналізувати всіх тих заходів, що їх так поспішно реалізують "тимчасові уряди", але називатимемо по імені всі ті симптоми розкладу, що ворог непомітно прищіплює поодиноким суспільностям і креслить похилу площину, по якій вони скочуватимуться у провалля, оскільки не застосують превентивних засобів оборони.

Західна Европа, назагал, мало орієнтується в тому, наскільки змінилися большевики від жовтневої революції до сьогодні. Все ще покутують старі погляди про "країну перемігшого соціялізму", "диктатуру пролетаріяту", "демократію", "національну рівноправність" тощо. А тимчасом сьогоднішний СССР - це вже яскраво скристалізована російська імперія з усіма елементами імперіялістичної великодержави. Дивитися на нього крізь окуляри соціялістичних вождів XIX ст. і побожно всміхатися до його месіяністичного обличча є такою наївністю, як вірити вовкові, що надів червону шапочку і вдає бабусю з казки...

Тут не місце казати, чому так сталося, бо для загрожених народів це менш важливе. Ми скажемо лише, що ножиці між теорією і практикою були такі великі, а розчарування таке болюче, що большевики мусіли робити тактичні стрибки, аж поки, нарешті, не докотилися до російського ультранаціоналізму. Тут діяли закони, що зродилися в період будови соціялізму в одній країні. Зіставивши дві виключаючі себе ідеї, тобто "непримиримий марксизм", який не визнає націй, лише кляси, з відосередньою тягою окремих націй до незалежности, тобто з "непримиримим націоналізмом"-, большевики скапітулювали й стали по боці російської нації в ім'я засади, що краще мати один найсильніший народ по своєму боці, ніж мати всі народи проти себе. Так зродився й оформився сталінізм, тобто російський імперіялізм, що надів червону сорочку й іде на підбій світу. І саме те, що цей імперіялізм іде під облудними гаслами соціялізму і демократії та шляхом і методою революційної доктрини марксистів, робить з нього дуже грізного й небезпечного ворога всіх поневолених і загрожених народів, а зокрема тих, які з уваги на своє географічне положення знаходяться у близькій віддалі від території держави "робітників і селян".

На ч о м у опираємося ми, коли кажемо, що СССР - не "бастіон світової пролетарської революції", а р о с і й с ь к а і м п е р і я л і с т и ч н а д е р ж а в а , що під гаслами соціялізму здійснює свою великодержавну концепцію?

П о п е р ш е, на тому, що першість у керівництві державою віддано імперіялістичним елементам російського народу. Незалежно від того, чи в поодиноких союзних республіках є кваліфіковані державні працівники, кремлівський центр на всі керівні посади скрізь насаджує "істінно русскіх людей", або таких, що для них власна національна приналежність є лише забобон, а в усьому вони вже на ділі "русскіє". Це ми бачимо на прикладі хоча б України, де в усьому періоді совєтської влади всі секретарі КП/б/У, отже властиві диктатори країни, були й є чужинці - русскіє. Це саме діється і в інших союзних республіках. Це бачимо й в розміщенні людського матеріялу в червоній армії, де росіян ставиться у більш вигідні умови, дається їх до панцерних та мотомеханізованих частин, де вони вигибають менше, ніж інші народи в піхоті. Те, що сьогодні син Грузії Джугашвілі сидить на кремлівському престолі, ще нічого не говорить, бо історія знає багато подібних прикладів, і вони якраз доказують, що ніхто так жорстоко не вміє розправлятися з іншими народами, як володар - яничар. Сьогодні, як ніколи раніше, розбуджується в російському народі почуття національної гордости, шовінізму, непримиренности й першости. Замінено пролетарський гимн на патріотично-російський, і вже сьогодні кожна радянська дитина співає, що СССР "сковала навєкі вєлікая Русь". Великоруське піднебіння сьогодні скобоче і вся відгребана історія ганебної памяті царів Грозних і Петрів, царських ґенералів Суворових, Брусілових, Котузових, царських чиновників, отих усіх грибоєдових і інших. Червона армія точно й нерозривно пов'язана з традиціями царської армії, і вже сьогодні не можна розібрати, де царизм, а де соціялізм. На раменах пролетарських маршалів і генералів знову пишаються золоті погони, блиском медалей і орденів світить кремлівський двір. З кожного слова, з кожного рядка совєтської преси пробивається месіяністичні слова Андрея Белого: " Росія, Росія, Росія - Месія грядущего дня ..." А одночасно розстрілами, вивозами, засланнями, терором придушується і знищується все, що лише має хоча б відблиск національної ідеї, іншого, неросійського народу.

П о д р у г е, на тому, що в середині всього СССР, а зокрема на терені інших національних республик, областей і країв, проходить плянований процес внутрішнього цементування усього населення СССР на базі однієї мови, однієї батьківщини, одного патріотизму, однієї держави, одного соціяльного устрою, одної культури, науки, мистецтва, однієї влади, партії, однієї столиці, а все це разом завершується однією "ґеніяльною" людиною,- "... на весь світ людиною". Це і є на ділі творення однієї нації, навіть розуміючи під нацією те, що назвав Сталін, тобто спільність"мови, території, економічного життя і психічного складу, який проявляється в спільноті культури. Яке місце займає сьогодні російська м о в а, не треба й говорити. Це -мова Леніна, мова " старшого брата", мова " країни перемігшого соціялізму". Спільність т е р и т о р і ї, забезпечена конституцією, бо кожний громадянин СССР є одночасно громадянином усіх республік. А в тім поняття "родіна" не є однозначне з поняттям національної батьківщини, лише з усім СССР. Спільність е к о н о м і ч н о г о ж и т т я існує теж, бо сталінський лже-соціялізм побудований на всій території і експлуатаційна система державного капіталізму дається в знаки всім працюючим. Що-до " п с и х і ч н о г о ж с к л а д у, який проявляється в спільності к у л ь т у р и ", то на те є міліони доказів у кожній газеті, в кожнім вірші, в кожньому шкільному підручнику, в кожній науковій праці. Що це є, за офіційною термінологією, культура " соціялістична по змісту, а національна по формі",- нічого не заважає, бо поняття соціялізму вже давно в СССР нерозривно повязане з поняттям Росії. Це творення однієї совєтської нації, що є нічим іншим, як насильною асиміляцією інших народів і народностей в користь Росії, не кінчиться на вище визнаних елементах сталінської дефініції нації. Внутрішнє цементування проявляється і в намаганні прищепити

всім народам СССР такі елементи, як от: расизм, /"єдинокровні братні народи"/, мілітаризм /культ червоної армії/, експансія ,"визволення" інших народів/, традиціоналізм /відгребана стара історія/, автаркія /повна господарсько-торговельна ізоляція/, месіянізм, які в сумі дають то, що ми називаємо "... здійснитися в повноті силової натуги", тобто, коротко кажучи, розбудувати імперіялізм. Сталінська т.зв."національна політика" є нічим іншим,як саме творенням однієї російської імперіялістичної нації.

П о т р е т є , на тому, що в СССР відгребано старі царські, призначені на експорт імперіялістичні ідеї, що їх колись з такою пристрастю викорчовував міжнародний пролетар,- слов'янофільство і православ'я, дві ідеї, що в кожнім своїм нерві пов'язані з реакційним режимом імперіялістичної Росії минулих сторіч. І знов, як і при всіх соціяльних новостях, що їх пропагує большевизм, треба зазначити, що суть справи не в православ'ю як вірі, ані теж не в словянофільстві як якійсь культурній міжнаціональній симбіозі, але в тому, що ці ідеї впрягнено в імперіялістичну концепцію сьогоднішніх володарів Кремля, і їх вони використовують для обдурювання й асиміляції інших народів. Чи ж треба пригадувати, скільки колись царський уряд видавав грошей на поширювання слов'янофільства в країнах колишньої австро-угорської монархії, щоб лише викликати симпатії до Москви як столиці всіх слов'ян і тим самим орієнтувати поодинокі народи на Росію як "захисника" всіх поневолених слов'ян , як старшого брата, що "зведе всі слов'янські ріки до одного русского моря". Москва завжди мріяла про гегемонію в Европі, тим то вона мусіла шукати приманчивих ідей, коли не для всіх европейських народів, то хоча б для слов'ян. І слов'янофільство є на ділі нічим іншим, як яскравим русофільством. Це, зокрема, довів царський режим на тих "слов'янофілах", які думали будувати столицю слов'ян, але ... в Києві. Вони, як от Костомарів, Шевченко й інші, звичайно, важко відстраждали за свої протиросійські ідеї. А що вже говорити про православ'я доби царату. Починаючи Переяславською Угодою Хмельницького, почерез усі руїни й зруйнування ХУІІІ і ХІХ ст., православне духовенство, зокрема його верхівка цілковито була на Україні на агентурній службі окупанта. Не дивно, що коли жовтневий революціонер валив старі царські порядки в Росії, мусів жорстоко розправлятися і з православним духовенством як одним із найбільш видних і вірних представників тих порядків. Не дивно теж, що це духовентство так безнадійно скотилося у моральне провалля в період радянської влади, тобто в період офіційної безбожницької кампанії. У твердих умовах життя могли були гідно витримати лише люди чесні й морально стійкі, а, звісно, агентурна служба таких людей не виховує. Сьогодні большевики змінили тактику й залучили недобитків у своє імперіялістичне русло. І вчорашні переслідувані духовники співають сьогодні разом з чекістами, які колись саджали тих же духовних на гаряче,- "осанна товаришу Сталіну". На патріяршому троні, з ласки большевицького диктатора, засів росіянин, який і пишається своїм царським імперським титулом "патріярха московського і всієї Руси", нахабно забуваючи, що не Русь, а союз республік сьогодні, за офіційною термінологією, творить хребет держави. Та це все, звісно, має свою вимову і свою мету.

П о ч е т в е р т е , на тому, що цілість економічного життя СССР побудовано за зразками імперіялістичних колоніяльних великодержав. У підбитих країнах, як от Україна й інші, розбудовується великих розмірів добувно-сировинну промисловість, а всі виробничі заводи й фабрики приміщено в самій метрополії і таким чином поставлено силою факту підбиті країни в підлегле економічне становище. Союзні республіки для Росії є лише продовольчо-сировинними базами. Чи ж не багатомовним є факт, що вся важка промисловість України, тобто паливо /вугілля, нафта, торф/, електрична енергія, руда, залізо, сталь, чавун кольорові метали ,

хемічні продукти, різні машини і т.д., словом, усе те, що є основою індустріялізації країни і взагалі народнього господарства,- не має навіть свого комісаріяту в Києві, а підлягає безпосередньо урядові в Москві, який, властиво, і є урядом Росії. Це саме діється і з усіма видами транспорту, як от: залізничним, водним та повітряним. А навіть ті народні комісаріяти промисловости, що існують в Києві, от як: харчевої, рибної, м'ясної, легкої, текстильної, лісної і будівельних матеріялів,- не є самостійні, лише підлягають таким же комісаріятам у Москві й на ділі є лише їхніми експозитурами. Лише два комісаріяти промисловости є "республиканськими": місцевої промисловости і місцевої паливної промисловости, що їх московська метрополія великодушно відступила союзним республікам. Експлуататорську суть московського централізму найкраще можна бачити в зіставленні державних бюджетів; та тут не місце про ті справи широко писати. Це в наслідку доводить до того, що в руках жменьки кремлівських диктаторів-капіталістів наступила "концепція виробництва й капіталу" / в їхніх руках і вирішальна роля у господарському житті/ наступило злиття всього капіталу держави й суспільности та наступило утворення по суті "фінансового капіталу", а тим самим і фінансової олігархії. Зрештою, місце інших народів у російській соціялістичній імперії визначив Ленін у своєму вияснені "самовизначення народів аж до відокремлення". Він писав, ми не маємо підстав гадати, що нація в соціялістичному суспільстві набуде характеру економічно-політичної одиниці. З усіх передбачень видно, що вона матиме тільки характер єдности культури й мови, бо територіяльний поділ може відбуватися тільки зогляду на потреби продукції, при чім про цей поділ мусіли б вирішувати не окремі нації відокремлено на підставі власної повновласти, але всі зацікавлені громадяни повинні вирішувати спільно. Тут можна шукати, між іншим, генези прилучення Криму, Кубані й інших українських районів безпосередньо до російської республіки. Та Ленін, коли те писав, що думав про побудову соціялізму, а сьогодні Сталін усе те вже давно звів до будови російської імперії і тільки.

П о п 'я т е, на тому, що большевики консеквентно реалізують стару царську концепцію розбудови Росії шляхом анексії ряду держав і країн. Тут треба згадати загарбання частини території Фінляндії в 1940.р. і загарбання західних земель Білоруси й України, Басарабії, нарешті балтійських держав: Литви, Латвії й Естонії. Всіх їх насильно влучено в склад СССР не за принципом визволення пролетаріяту, а за історичними й стратегічними аргументами російської великодержави. Не треба згадувати вже про інші, раніше підбиті й поневолені країни, як от: Україна, Грузія, Азербайджан, Туркменія, Монголія і ін., бо це відбувалося в період т.зв. "воюючого комунізму". Сьогоднішні вожді Росії, хоча й прикриваються галасливою ширмою оборонців пролетаріяту в інших країнах, на ділі коли йдеться про інтереси Росії, вони не вагаються входити в спілку з найбільшими ворогами людства, як от з Гітлером у 1939.р., і допомагати їм у підбиванні інших народів. Якже ж інакше це пояснити, як не імперіялістичною політикою сьогоднішньої Росії? Що сказали б сьогодні Маркс і Енгельс, коли б стали з гробу й побачили як реалізується їхня теорія побудови комунізму в світі? Ясно, що поставили б Сталіна в гідний йому почот царів і капіталістів. А не треба забувати, що на самій анексії справа не кінчається. Вслід за нею ідуть усі нещастя нечуваної і незнаної історії окупації. Вже першого дня насаджується на прилученій території велитенських розмірів адміністративний апарат і поліцію, складені переважно з російських елементів, а далі йдуть арешти, вивози, розстріли, грабунок, переоцінка всіх національних вартостей, перевиховання народу й виховання молодого покоління в дусі рабської підданості Москві. Соціялізм і демократія - це лише ширми, за якими проходить жорстокий процес денаціоналізації і асиміляції.

П о ш о с т е, на тому, що большевики під гаслом" визволення" з німецької неволі проводять тих зв. буржуазно-демократичні революції в зайнятих червоною армією країнах Середньої Европи, що має у наслідку довести до злучення цих країн як чергових трабантів до московської метрополії, а тим самим створити підстави для повної гегемонії Росії в Европі. Московські большевики для підбою світу мають свою "домашню" ідею пролетарської революції, але в період боротьби з гітлерівською Німеччиною, коли треба було піти на бойовий союз з капіталістичними західними великодержавами, вони цієї ідеї використати не можуть. І тому сьогодні ворогом номер один став не марксівський буржуй, а німецький фашист і взагалі фашизм, і проти нього вони звернули своє вістря, змобілізували та скапіталізували свою визвольну боротьбу поневолених німцями европейських народів. Що це не має нічого спільного з одночасною будовою соціялізму - це інша справа, але большевикам це не перешкоджає в середині "визволених" країн починати здійснювати соціялістичну революцію і тим каламутити воду в сумежних державах, щоб тим легше їх потім опанувати. Відроджений великоруський мілітаризм прямує втертим шляхом кожної переможної армії і з нього вже не вернеться. Народи, які цього не бачать і сьогодні допомагають йому та скріплюють його позиції в світі - уже швидко побачать, до чого це все котиться. Польща, Болгарія, Чехословаччина і Югославія ще мають славянофільську принаду, а дехто й православну, а значить, крім цілком агентурних і чужих аргументів сили, будуть мати ще й психологічне тло, що їм полегшить скотитися в обійми п'ятираменного кремлівського поліпа.

П о с ь о м е , на тому, що большевики - під формою комінтерну або, як це є зараз , робітничої міжнародної профспілкової організації - проводять диверсійну роботу в усіх інших країнах світу, а зокрема в середині союзних сьогодні капіталістичних держав. Основною метою цих дій є не боротьба за покращання становища пролетаріяту, а підривання сили конкуруючих великодержав та розбудова власної п'ятої колони, військової розвідки від всього того, що могло б у майбутньому придатися при створенні " Союзу Совєтських Соціялістичних Республик Світу". Держава, яка не має імперіялістичних первнів, звичайно, не вмішується у чужі внутрішні справи. Большевики всією своєю комінтернівською профспілковою діяльністю в світі, власне, доказують, що вони є імперіялістами і то високої кляси.

П о в о с ь м е, на тому, що СССР приступив до поділу світу з іншими великодержавами і цей поділ сьогодні закріплює міжнародною організацією, яка має служити охороною його інтересів. Всупереч усім голошеним гаслам про рівність і демократію, большевики перші видвигнули на конференції в Думбартон-Оксі наскрізь недемократичний принцип голосування та безсоромно забезпечували собі постійне місце в т.зв. "Раді Безпеки", щоб таким чином мати спокійний час докінчувати процес насильної русифікації всередині своєї країни та консеквентно влучувати чергових сателітів до своєї кремлівської орбіти.

Ось головні риси імперіялістичного обличча сьогоднішньої російської імперії,що, для замилення очей, виступає під облудною назвою: "союзу республік". Коли хтось проти когось зверне вістря большевицького імперіялістичного меча, а тих рис не бачить, то ясно, що він або хворіє на політичну "курячу сліпоту",тобто не може бачити сут і справи, або силою обставин став фізичним рабом і духовним кастратом,тобто не хоче вже їх бачити.

Нашим нещастям частково буде те, що большевицький імперіялізм дотепер підкоряв переважно народи й народности, які ненадто памятали часи своєї історичної державности і для яких свідомість національної і соціяльної волі була такою ж незаписаною картою, як і всі ленінські соціялістичні й комуністичні теорії. Тимто Москва могла всю свою увагу поверати в бік України й інших народів, які їй протиставлялися. Не диво, що всі намагання українських і інших протибольшевицьких сил в середині СССР: розвалити шляхом повстань, акцій і революції большевицьку тюрму народів, - не знайшли покищо свого успішного завершення.

Сьогодні справа виглядає краще. Сьогодні вістря большевицького меча прикладено до горла таким державним європейським народам, як от: фіни, поляки, мадяри, румуни, болгари, серби, хорвати, словаки, чехи і це саме загрожує: шведам, норвежцям, грекам, туркам і іншим. Тут, для порівнання, треба пригадати, що найслабшим місцем у німецькій гітлерівській імперіялістичній стратегії було розпорошення німецьких сил на терені усієї Европи. Російський ведмідь сьогодні теж виліз зі свого "лігва" і грізно порикує по европейських столицях. І хоча щойно найближче майбутнє покаже як це все для нього скінчиться, то ми ні на хвилину не сумніваємося, що його кінець буде подібний до сьогоднішнього німецького.

Не міняє справи й те, що, у протилежність німецькій відкритій окупаційній політиці, большевицька імперіялістична стратегія і тактика реалізується скритими, маскованими, хитрими прийомами і процес її розкладений на етапи. Це, безперечно, утруднить повну консолідацію проти большевицьких сил. Але на це немає іншої ради, як найшвидше розшифрувати всі ці "по плану" пристосовані сталінські заходи що до "визволених народів". Большевикам дуже полегшив Гітлер у реалізації їхніх загарбницьких планів. Коли б не він, вони мусіли б були йти важким шляхом підготовки й проведення соціяльних революцій в европейських державах. Пригадаймо собі всі дії комінтерну до вибуху другої світової війни. Тоді його діяльність зводилася до ініціювання і провадження саботажних і штрайкових акцій, до легалізування своєї агентури - комуністичної партії-, а коли це не давало наслідку - відтворення т.зв. людових фронтів, що з черги видвигали домагання в роді шостигодинного дня праці, реорганізації проф-спілок, безконечних змін уряду, повної волі слова, друку, асоціяції, що було однозначне з большевицькою відкритою агітацією, а далі - домагання допустити, совєтську пресу, літературу, фільми і т.д. І в той час, коли в самому СССР проходив процес нечуваної експлуатації працюючого, коли робітника насильно прикріплювано до варстату його праці, а сам він примирав з голоду й надмірної стахановщини, та в атмосфері жорстокого поліційного терору,- большевицькі агенти занархізували европейські країни, каламутили воду, щоб тим легше було ловити свою рибку. У наслідку приходило до побільшення безробіття, невдоволення населення і взагалі до господарської кризи. А далі йшла криза духовна. Комінтернівські апостоли, що в себе в СССР розбудували величезних розмірів, по зуби озброєний воєнний апарат, на европейських базарах в екстазі молилися до пацифізму, гуманізму, соціялізму й інших демобілізуючих ідей. Вони- устами деяких національно скастрованих елементів в роді деяких "професорів", здеклясованих елементів і шумовиння, а також частини чужонаціональних елементів - домагалися демобілізації, а то й поновного роззброєння армії, знесення поліції, тюрм і судів у справах політичних, словом, як то загально називалося, боролися за "народню демократію". Очевидно, що така "демократія" була швидко демаскована, і комінтернівські агенти мусіли здавати одну за одною позиції на світовій арені в користь новим наростаючим національним рухам, які повстали як противідтрудка на большевицькі намагання руйнувати їхню національну особовість.

Сьогодні справа змінилася. Скажений німецький імперіяліст своїми божевільними окупаційними практиками знов поставив большевизм на ноги, бо дав йому в руки нову ідейну зброю, а саме: боротьбу за визволення европейських народів. І большевики зрозуміли, що їм уже в сьогоднішній обставині комінтерн у такому виді не потрібний, бо не методою "людових фронтів", а ідеєю "національного визволення вони реалізуватимуть [illegible] свою імперіялістичну концепцію. Під яким іншим претекстом увійшла б була червона армія до 9-ти европейських держав, як би не Гітлер? В якій іншій ситуації червону армію населення цих держав вітало б так, як все ж таки вітають сьогодні, після важких днів німецької неволі? Кожний вязень тішиться, коли його звільняють з тюрм і він звичайно,

усміхається не лише до того, хто звільняє його, але і до зустрічних людей, до сонця, до дерева, до рідної хати. Большевики все це для себе поспішно капіталізують і в годину підйому закріплюють свою позицію формальними державними актами, в роді хочби таких, як творення "тимчасових урядів", складених зі своїх випробуваних ставленників. Так, отже, треба сказати, що большевики використали визвольні духи поневолених гітлерівською Німеччиною народів до розбудови власної імперії. Воно і є згідно з ленінськими думками: "Ленінізм учить нас глядіти на визвольницькі змагання поневолених народів передусім з точки погляду класової, з точки погляду соціяльної революції. Він ставить це питання під кутом в и к о р и с т а н н я великих революційних сил, що криються у боротьбі поневолених націй за своє визволення". /II -гий конгрес комінтерну/.

Тактика в цьому питанні ось яка: найперше

а/ з демократичною буржуазією підтримати в цілості визвольний дух поневоленого народу, що спрямований проти конкуруючого з СССР імперіялізму; опісля

б/ допомігши червоною армією визволитися, піти з пролетаріятом, селянством та біднотою "визволеного" народу проти буржуазії та поміщиків, далі

в/ з пролетаріятом і сільською біднотою та середняком проти куркулів і решток дрібної буржуазії; а нарешті

г/ разом з найбільш здеморалізованими елементами з погляду національної свідомости проти свідомих національно пролетарів і так до ліквідації нації.

І Ленін сказав тут своє слово: "Боротьба проти всякого гніту - безумовно так, боротьба за всякий національний розвиток... - безумовно ні". В залежності від стратегічного значення поодиноких країн, справа формального влучення даного народу до "сім'ї народів СССР" може відбутися в одному з вищеподаних етапів.

На теренах країв Середньої Европи, які "визволила" червона армія, якраз сьогодні проходить другий етап реалізації большевицької імперіялістичної концепції. Це й є на ділі продовження т.зв. ленінської "буржуазно-демократичної революції", що її тактику визначив він ще в 1905 р. у своїй книзі: "Дві тактики соціял-демократії в демократичній революції". Сталін показався добрим учнем Леніна, коли йдеться про пристосування його поглядів в питанні соціології і політики, і, хоча в сьогоднішній дійсності "визволяє" народи від німецької окупації, то зразу ж після "визволення" приступає до реалізації ленінських плянів шляхом насильного ініціювання "буржуазно-демократичних революцій" в середині поодиноких держав. Це йому вдається, бо червона армія має тепер вільний в'їзд до кожної "самостійної" держави, а агенти НКВД мають запевнену волю рухів. Ось що Ленін писав по тому питанню: "Ми повинні не забувати, що немає і бути не може в даний час іншого засобу наблизити соціалізм, як повна політична воля, як демократична республіка". Ясно, що большевики свідомо творитимуть цю каламутну воду "буржуазно-демократичної революції", щоб лише викликати максимальну гризню і внутрішню боротьбу між "буржуазними демократами" і "буржуазними реакціонерами", чи, як то їх тепер вигідно названо "фашистами", викликуючи таким чином глибоке провалля в середині однієї національної спільноти і спихаючи, нарешті, т.зв. реакціонерів в умови нелегального підпілля і збройної оборони, а т.зв. демократів під опікунчі крила СССР.

Щоб забезпечити собі повний успіх з тієї "демократичної революції" большевицькі імперіялісти йдуть утертим шляхом і пристосовують ту саму тактику у всіх "визволених" країнах. Це в основному зводиться до того, що большевики, чи, радше, їхні ставленики з місця виключають т.зв. реакційні елементи від керми державою. Сьогодні це проходить ще під фірмою боротьби з німецькими прислужниками. Докази цього бачимо наглядно в Польщі, де "армію крайову" не то, що відсунено від влади, але і переслідується терором. Це саме і в Фінляндії, де навіть соціял-демократи попали в неласку. Одночасно арештується, судиться і проклинається всіх вчорашніх спільників з недемократичного світу або й демократичного, оскільки ці демократи сліпо не йдуть на московську вудку, як от деякі польські емігранти в Лондоні.

Москва витягає в цих країнах на денне світло всяке шумовиння й асуспільні елементи, дає їм необмежену владу знущатися над вчорашніми приятелями й таким чином свідомо наштовхує поодинокі національні групи на взаємну криваву боротьбу.

Та основною рисою, що надає виразу цілості цієї акції, є т.зв. з е м е л ь н а р е ф о р м а. Вже Ленін сказав: Послідовним борцем за демократизм може бути тільки пролетаріят. Переможним борцем за демократизм він може стати лише при тій умові, якщо до його революційної боротьби приєднається селянство." Власне, на тому етапі большевикам і потрібне селянство. Опісля, коли вже будуватиметься соціялізм, селянство піде в кут, а керму державою перебере пролетарська диктатура. А покищо большевики гарячково наказують негайно проводити розподіл землі у "визволених" країнах. Як це не дивно, але власне, в час, коли де не фронтах проходять криваві бої, Москва роздає землю поміщикам, і то не шляхом державної зрозумілої логічної реформи, а шляхом насильного, бунтівничого акту, щоб таким чином розвогнити соціяльні пристрасті населення та поглибити внутрішні гризні і роздори. Таким чином большевики знаходять собі в селянській масі надійного симпатика, бо, давши йому "у власність" поміщицьку землю, вони тим самим його узалежнюють від себе, від того "уряду", що цю його "власність" охороняє законом. Большевики точно усвідомлюють собі ролю селянства в тім етапі. Ось як пише Ленін: " ... селянство в даний момент заінтересоване не стільки в безумовній обороні приватної власности, скільки у відняттi поміщицької землі, одного з головних видів цієї власности. Не стаючи від цього соціялістичним, не перестаючи бути дрібно-буржуазним, селянство здатне стати повним і найрадикальнішим прихильником "демократичної революції." Як нахабно і нечесно все те виглядає, коли водночас ці самі большевики знають, що в недалекому майбутньому вони віднімуть у того ж селянства не лише ту землю, що її тепер воно забрало від поміщика, але також і всю його батьківську, залишаючи йому лише латку присадибної грядки, а його самого впряжуть у нове панщизняне ярмо колгоспів і радгоспів. І Ленін виразно обіцює це:" Від революції демократичної ми зараз же почнемо переходити до ... соціялістичної революції. Ми стоїмо за безперервну революцію. Ми не спинимося на пів-дорозі.-

Хай ці слова добре затямлять собі всі, що сьогодні радіють ласкавим сталінським "визволенням", "демократією", "наділом землі" і ін. Прийде час, і все це зміниться в чорну неволю, бо Сталін будуватиме свій "соціялізм".

І дивно нераз, як то не бачать єхидних намірів Москви, здається, політично грамотні суспільності европейських народів. Москва замилює їм очі всякими тимчасово залишеними старими формами, як от: прапор, герб, гимн і інші національні цінності, щоб лише викликати враження, що вони не проти патріотизму, незалежности, чи самостійности. А тим часом на педестал національних героїв і геніїв підвигається нові історичні особи, зокрема ті, які колинебудь задокументували свою відданість Росії чи соціялізмові, бо Москва дає монополь на ці соціялістичні чи соціяльні питання/, одночасно викидаючи все в історії, що ішло в розріз з інтересами колишньої Росії, чи сьогоднішнього СССР. За формальними мирними договорами большевики запевнили собі зміст усіх видів пропаганди, мистецтва, літератури і таким чином на ділі цілком обмежили волю слова і друку. Чи ж треба підкреслювати, які це фатальні наступки принесе для поневолених національних культур, для виховання молодого покоління. Не дозволяється ні на які легальні організації, які не були б приємливі Москві, бо все це зараз - контрреволюція, фашизм, німецька агентура. Можуть існувати лише державні організації і такі, як от: "товариство дружби з СССР". Організується переважно з мистців і науковців, з отих часто найбільш безхребетних елементів кожної нації спеціяльні екскурсії до Москви й Ленінграду, щоб показати їм "братню" російську культуру і блиснути силою та сплямленою слізми і кров'ю красою метрополії. Загально робиться великий

шум довкруги театру, кіна, шкіл, масової політосвіти, профспілок, рад і т.п. ,щоб замішати народові в голові, зацікавити другорядними щодо основних питань нації справами і таким способом легше потім впрягти у свою ярмо.Нерешті, заключається на один стрій державні договори дружби і допомоги та післявоєнного співробітництва з СССР, щоб, з одного боку, давати большевикам необмежене право в'їзду в "самостійну" державу, а з другого, щоб творити в народі психологічний грунт для майбутнього прилучення до СССР.

Так, отже, виглядає сьогодні "буржуазно-демократична революція", що проходить у "визволених" червоною армією країнах.

Для повного образу, а зокрема перспектив, які стоять перед цими країнами, треба сказати і про практикований спосіб залучення поодиноких народів до себе.Деякі народи, як от балтійські /литовці латиші, естонці/, а також західні українці і білоруси, бачили вже, як це виглядає, і можуть поділитися враженнями і спостереженнями.Дуже часто чужинці, зокрема ті, що виросли і живуть у західних демократичних устроях, з недовірям дивуються, коли хтось каже їм, що в СССР усі вибори проходять під терором енкаведівського жандарма.Вони кожний державний устрій оцінюють по його конституції, а, звісно, конституція СССР належить до "найдемократичніших" в світі.Коли з газет довідуються про наслідок виборів до верховних органів, з яких за державними ставлениками голосувало 99,9% громадян і всі однозгідно погодилися на сталінських кандидатів, то очевидно, що кожний західний европеєць глибоко переконаний, що СССР - "найщасливіша країна".Суть справи в тому, що чужинці не розуміють самого слова "терор". Большевицький терор - це не европейський і не американський, це, в першу чергу, - сибірський.Якби не Сибір з усіма страхіттями концентраційних таборів і якби не та надлюдська ментальність членів пануючого режиму, можливо, що й совєтський терор европеїзувався б.Та покищо кожний громадянин СССР хворіє на вічну психозу страху, що має свої коріння не в нервовому перечуленні, а таки в конкретній оцінці жорстокої дійсности.Енкаведівські опричники добираються до кожної людини і приклавши цівку нагана до грудей, єхидно всміхаються до майбутньої жертви, оскільки вона наважиться бути неслухняною.Так приходить до "всенародного голосування", до вибору кандидатів і віддання голосів.Хто наважиться голосувати проти? А що вже казати про те, хто мав би відвагу погодитися поставити свою кандидатуру всупереч бажанням компартії.Вибрані люди, звичайно, випадкові і цілком непричасні до складних проблем державного життя, збираються разом і під гучні "аплодисменти" схвалюють всі постанови про "прилучення", "воз'єднання", тощо.

Перспективи, які стоять перед европейськими народами, оскільки вони мали б стати громадянами Совєтського Союзу, є зовсім нерожеві.Вже поминаючи всю примусову чистку суспільности від усіх національно-свідомих елементів, поминаючи і ту господарську руїну, яка наступить після насильної колективізації, експлуатації, що доведуть до повного зубожіння всіх працюючих - "союзним народам" прийшлось би ще перевести глибоку переоцінку своїх культурних цінностей, і то з виразною метою руйнувати їхні самостійні первні в користь спільної "великої" російської культури.Прийшлось би навчитися жити в поліційній державі, в якій не вистачає бути лояльним, треба бути ще активним визнавцем большевицької віри, повсякчасно усміхненим, радісним, щасливим учасником "нового життя".Це не важливо, що людині горем накипіло серце,а шлунок домагається шматка чорного хліба, вона повинна радіти і веселитися, бо є "вільним" громадянином "вільної і щасливої" країни.Донощицтво і співпраця з тайною поліцією належить тут до почесних обов'язків кожного громадянина, тим то після деякого часу люди стають мовчаливі, недовірливі і покірні, безнадійними очима глядять у грізне майбутнє.Ми не згущуємо кольорів, малюючи оці перспективи европейським народам, що сьогодні радіють "визволенням".На теренах цих народів перебувають сьогодні громадяни СССР, зокрема червоноармійці.Хто ще сумнівається в тому, як большевики господарюють у себе в дома, хай спитає рядового бій-

ця, але на поодинку, в момент його хвилевої щирости.

Перед европейськими народами на цілу широчінь стоїть таким чином питання організації збройної оборони перед новим жорстоким і грізним окупантом-імперіялістом. Не час вже на дрібні міжнаціональні міжусобиці, як "не час жаліти рож, коли ліси палають"...Всі минулі сварки за межу чи історичну кривду мусять зникнути, бо на порядку дня стали великі проблеми збереження вікової національної культури, збереження і захист міліонів земляків, що вже завтра можуть стати невільниками і жертвами великої тюрми народів. Хай почуття власної національної підмежности і себевартости скріплює свідомість успішного знищення гітлерівської Німеччини, що ще так недавно здавалася непереможною. Сьогодні Европа а з нею цілий світ уже виразно собі усвідомляють, що не до миру прямує людство, а до нових воєн, може ще більш кривавих і жорстоких, як це було до тепер. Так і мусить бути, якщо має існувати правда, справедливість і воля. На "визволених" середньо- і південно-европейських народах тяжить, зокрема, відповідальна роля. Вони мусять своїми організованими всенародніми революційними діями перші загородити шлях розгуканій большевицько-московській "тройці" і сказати своє тверде "куди"...В середині СССР вже дозріває і цементується в героїчних діях революціонерів революційно-визвольний фронт поневолених Москвою народів, і до нього треба навязуватися та співдіяти середньо-европейським народам. Треба памятати, що тут надії можна покладати лише на себе самих. Перспективи перемоги великі і недалекий вже час, коли світ здивується новим силам, що в середині большевицької імперії оформляться у грізний авангард бійців за новий, справедливий порядок у світі та силою своїх революційних дій наближатимуть день остаточного розвалу сталінської тиранії.

На прапорах тих сил блищатимуть великі слова:

СМЕРТЬ БОЛЬШЕВИЦЬКИМ ІМПЕРІЯЛІСТАМ !

ХАЙ ЖИВЕ ВОЛЯ НАРОДІВ І ЛЮДИНИ !

/ Передрук з краєвого офіціозу ОУН " Ідея і чин" ч. 9.1945.р.-/

" 00 00 00 00 00

" С С С Р - це новітня форма московського імперіялізму, що доводить поневолені народи й країни до національного, культурного й економічного застою та руїни. Тільки державне усамостійнення поневолених Москвою народів Европи й Азії та свобідна співпраця між ними доведуть до всебічного розвою."

/ З Постанов II. З'їзду ОУН/.

П.В.

ОАЗА ЧИ ФАТАМОРГАНА.

/до політики нацистів на Україні/

Загально відомою є картина подорожі каравани - путників по пустині. Докраю змучені подорожні хотіли б відпочати, спрагнені та виснажені спекотою довгих днів хотіли б припасти до джерел та цілими пригорщами черпати цілющу воду...Наче на їх бажання являється ось перед ними чарівна картина : чудовий лісок чи гайок багатий в тінь пальм чи кипарисів в джерела хрустальної води та смачні овочі. Досвідчений провідник каравани зразу бстрим оком оцінить, чи це дійсна оаза чи тільки сповид - мара - фатаморгана, яка так часто відбивається на безмежних пустинях. Коли ж провідник короткозорий та недосвідчений так поведе свою валку до кожної фатаморгани, буде її все здоганяти і людей занапастить та ніколи її не дожене.

Наша Україна, що лежить на грані двох світів, через терени якої нераз в давнину проходили війною менші чи більші валки різних народів часто вже /хоч сама собою дійсна оаза/ стала фатаморганою для других. Примірів на це маємо багато, починаючи от хочби на пр. від готів, хазарів і інш. половців чи татарів, а скінчивши на послідній німецькій окупації України в 1941-44 рр.

Коли хочемо критично і вірно виказати положення українського народу під недавньою окупацією німців, поставу української нації в послідній війні та її завзяту боротьбу проти німецько-нацистівського імперіялізму то мусимо передовсім, , простудіювати "Майн Кампф" Гітлера, писання Розенберга та інші твори грубших нацистів, ясно здати собі справу з того, що собою для німців представляла Україна, з якими плянами /роками наперід в детайлях опрацьованими/ вони йшли на Україну та якими способами вони переводили ті пляни в життя.

А. Гітлер у своїх писаннях та інструкціях до генералів і грубших шишок нацистівських, а передовсім у свойому "Майн Кампфі" /до речі бабато разів перероблюваному та накручуваному відповідно до подій дня/ ясно доказує німцям, що їм безпотрібно шукати колоній у джунглях Африки чи пралісах Азії; " Ось схід Европи, а зокрема Україна, це терен німецької експанзії і будучність Великонімеччини, це джерела германської сили, це єдина запорука могутности німецького народу в світі. Шлях до панування німців над цілою Европою веде через підбій східної Европи. Там Україна, свята земля будучности німецького народу / гайліґес Цукунфтсланд дес дойчен Фолькес/. Коли здобудемо Україну, то за 100 років зростемо до 400 - 500 міліонів і заселемо цілу Европу. Великою небезпекою для цього плану являється сильно розмножувалина сила славянських народів. Тому по війні славянські народи мусять бути виселені з Европи!..." / На жаль мало українців до війни читали, студіювали і знали " Майн Кампф"!/

Як звичайно у німців все йшло "плянмесіґ" - по плану. Так і тут вже був написаний вирок смерти на славянські народи: в першу чергу йшли чехи й поляки, дальше інші славяни, а між ними й українці мали зникнути зі своєї землі до 15 років. До цього йшла "наукова" підготовка в німецьких газетах і книжках. Часто читали ми публікації про німецьке основоположення українських міст напр. Львова, Тернополя, а навіть Києва. Неодин з нас у своїх руках мав карту київської області, де всі місцевини включно до Києва мали вже свої німецькі назви всяких "дорфів", "ляндів", "бергів" і "штадтів". Ціле правобережжя в роках 1941 - 43 аж роїлось від таборів - гітлер-молодь, якій вщіплювано в душу, що Україна це їх прабатьківщина /ургаймат/ і виключно для великого німецького народу "божим провидінням" /частий гітлерівський висказ!/ призначена. Так то йшла підготовка і так то мало бути по війні. И покищо німці в політиці

на сході були вірні наказові Гітлера і програмам всяких політичних мрійників типу Розенберґа та руками екзекутора Гімлера й тим подібних катів України Кохів пер фас от нефас старались свої пляни на Україні реалізувати.

В листопаді 1942.р. видав Гімлер "Інструкцію" для німецької поліції на Україні, яка хоч була строго довірчна і на письмі дана була тільки чотирьом найгрубшим рибам націотівським на Сході /решті мало передавались усно/ таки дісталась скоро в українські руки і вже на початку 1943.р. надрукована була в офіціозі ОУН "Ідея і чин". В 1945.р. з початком зимки американське радіо оголосило цю інструкцію в радіовисилині Люксембурґу до відома цілому світові. Ось кілька виїмків з цієї інструкції:

1. Наші вороги: комуністи, бандерівці й партизани. Потенціяльно найнебезпечніші бандерівці. За всяку ціну їх знищити.
2. Школи тільки 4-и клясові. Інші на другий рік 1942/43 закрити.
3. Діяльність "Просвіти" обсервувати, там діють бандерівці.
4. Розвязати всі культурні установи, театри та кіна.
5. Якнайменше наукових інституцій типу лябораторій і т.п., позволяти лише тоді, коли це для війська незаступимо.
6. В ц е р к в і н е д о п у с к а т и д о з г о д и. /Дійсно так було, що гештапо створило кілька церков на Україні, яких вправки себе взаїмно виклинали не лише в Києві, але й на еміграції напр. в Криниці...!/
7. Н е п о б о р о в а т и с у х і т, т и ф у. З а к р и т и л і к а р н і д л я н а с е л е н н я, здержувати вишколювання дальших автохтонних лікарів.
8. Суди лише німецькі. Кожний суддя німець. Для населення тубильчі суди передбачені щойно за 10 літ.
9. Хуліґанство карати лише тоді, коли це шкодить німцям.
10. Ш и р и т и а м о р а л ь н і с т ь, н е к а р а т и з а з л о ч и н а б о р т у.
11. В с е щ о м а є х р е б е т - з л а м а т и, х о ч е м о в и х о в а т и "к н е х т е н ф о л ь к" /рабів/.
12. Партизан і націоналістів не допустити до згоди.
13. Строга контроля поїздів.
14. Насадити сексотів /агентів/ у заводах/ цехах/церквах, підприємствах/ бюрах і т.п., слідкуючи за ворогами Німеччини. Потім взяти на послуги поліції.
15. Німцям не вільно вдержувати ближчих взаємин, ані говорити з тубильчим населенням. /Навіть слова "український" боялись уживати, заступаючи його заєдно "тубильчий"/.
16. Не говорити про непорозуміння в партії.

По одержаню цих інструкцій відбулись очевидно по обласних містах таємні наради, на яких подаючи інтерпретацію цеї інструкції від себе, місцеві "ґебітскомісари" чи тим подібні "ляйтери додавали ще напр. на з'їзді в Києві таке:...1/ спинити приріст населення, утруднюючи дозволи на вінчання від цивільних урядів. 2/ Забирати расових дітей на виховання до німецьких заведень. 3/ Дівчат забирати насильно до військових домів розпусти. 4/ Весь працездатний матеріял передовсім мущин навіть насильно відправляти на каторжні роботи в Німеччині і б. ін.

О с ь т а к а т о "Н о в а Е в р о п а" ч е к а л а у к р а ї н с ь к и й н а р і д !...

Роки 1941-44 це часи найбільш нечуваного гітлерівського насильства на Україні. Гітлер опянілий від хвилевої побіди виголошує бомбастичні промови, в яких називає своїх противників "мілітарними ідіотами" /гл. Баєр Таґ - серпень 1945.р. уривки промови Гітлера з 1942.р.. Ненаситні націоти проголошують "програми" колонізації України на 10, 100 і 1 000 років наперід та цілою масою наче саранча сунуть на Україну, щоб це реалізувати. Осінню 1941.р. появилися в "Кракауер Цайтунґ" /офіціоз німецької влади в Ґенеральному Ґубернаторстві/ недвозначні статті, що ясно вказували цілі та наміри, з якими німецький окупант прийшов на українські землі. Інтересним було відкриття пляну поселення пятьох міліонів німців на

Україні, при чому говорилося тут, що вже навіть підготовано списки перших кольоністів. Господарства, які мали б перейняти німці повинні були охоплювати 60 - 200 га. землі на одну сімю, при чому спеціяльно вирізнені мали бути вояки, що відзначились у війні, або потерпіли через неї, а також сімї поляглих. Розважувано там проєкт автостради Берлін - Владивосток та інших комунікаційних шляхів, що мали перехрещуватися на Україні. Поміщено там навіть було проєкт такої карти. Цими шляхами мали плисти до Німеччини уральська руда, бакинська нафта та українська пшениця. Індустріялізацію України автори статтей уважали проти-природним явищем. Україна мала б припинити розбудову свого промислу та повернутись до своєї давної ролі і стати знов виключно сільсько-господарською країною. Опянілим від початкових побід здавалось німцям 1941-42.рр., що вимріяна "обіцяна земля" німецького "герренфольку" сталась реальною дійсністю. Тож починають переводити в життя свої фантастичні й дикунські пляни ще більш варварськими способами: міліони корців зрабованого збіжжа, в час, коли громадяни України примирали голодовою смертю, міліони насильно вивезених з України робітників "остів", сотки тисяч голодом заморених та постріляних полонених, тисячі спалених сіл і міст, в безконечній черзі постріляні/ часто кулями дум-дум/ і закатовані гештапом самостійницькі борці, перманентні шибениці по галицьких містах /відомі жертви т.зв. "збірної відповідальности" проти законів розбудови Ген.Ґубернії /, знасилувані жінки, мордовані діти, "добровільне" творення всяких військових і напіввійськових тубильчих формацій і т.д., і т.д. - ось висліди гітлерівського панування на Україні. /Гл.тоже 2.і 3. ч."Слово" Реґенсбурґ 1945.р. стаття Едварда Снави "Знищення і відбудова України" та "Українець у Франції" ч. 8. з дня 6. жовтня 1945.р. стаття "Україна в боротьбі проти окупанта"/.

Український нарід, що сподівався у цій війні дійсно нового життя побачив, що йде до неминучого невільництва і смерті. Перед українським народом стануло рубом питання: б у т и, а б о н е б у т и.

Б у т и - означало сейчас станути до завзятої боротьби проти нового окупанта. У підпольних виданнях самостійницького руху проведено широку політичну програмову акцію проти рабункової політики нацистів по цілій Україні. На організовану акцію українських революціонерів, в які втягався ввесь народ, німецькі окупанти відповіли ще більшим терором. Але український робітник чи селянин, який сховав для себе хліб, або який втік у ліс перед насильним вивозом - вже ставав тим самим проти німецького наїздника. Коли німці продовжували /почату вже в 1941.р./ акцію палення українських сіл та мордування безборонного населення той, який сидів у лісі чи інших криївках, не хотів вже безчинно приглядатися німецьким насильствам. Ідучи по вказівкам українських революціонерів, він витягав захованого кріса та ставав до боротьби з німецьким наїздником.

В огні тої боротьби родився на переломі 1942-43 р. всенародній всеоборонний рух, який з початкових невеликих самооборонних актів перетворився в могутню революційно-збройну течію та оформився в лави загартованої і випосаженої в усі модерні засоби повстанської формації - Української Повстанської Армії/ УПА/. В часі, як під Сталінградом послідовно йшло до німецької катастрофи, то по всій Україні українські партизани шарпали німецьке запілля та паралїжували всякі повстання. Ревночасно в непроходимих лісах Полісся та в борах і зворах Карпат засновуються військові табори, кадрові та старшинські школи українських партизан. Зорганізувавшись у відповідну силу часто виходять тепер українські революціонери на чисте поле та зводять уже отверті бої з німцями. За Східною Україною йде і Західня - Галичина. Ліси Карпат залюднились таборами галицьких повстанців. Згодом до всеукраїнського повстанського руху приєднуються і другі поневолені нації. Так то під наказами українського партизанського командування закипіла завзята борня від Кавказу аж по Сян, від лісів Білоруси аж по Чорне Море. Згадаймо хоч важніші бої: 27.XI.1943.р. бій за Чорний Ліс на Гуцульщині, 4.XII.1943.р. бої в лісах Самбірщини, 11.XII. 1943.р. завзяті бої в лісах Долинського та Скільського повітів, великий бій з 30 000 -ою німецькою армією "на горбах" Полісся в днях 23 і 24.IУ. 1944.р. і багато інших. Ніщо не відстрашило українського революціонера

від боротьби "за свободу рідного народу": ні каторги львівської вязниці " на Лонцкого", ні страшна тюрма "Монтелюпіх" в Кракові, ні "Майданок" в Люблині, ні інші безчисленні Авшвіци, Маутгаузени, Ебензе і т.п. конц. табори. Навпаки у великій жертвенній любові до батьківщини українські партизани не знали ні ночі ні дня; ні голод ні холод ні смерть не спиняла їх на тернистій дорозі до великих і світлих ідеалів. Коли спочатку тільки ліс належав до них, то зчасом вони опановують вже цілі райони, а навіть і важніші шоси, Кожня грудка землі українського чорнозему почала невимовно пекти німецьких окупантів, кожний корч грозив їм смертю - одним словом під німцями зачала осуватись земля.

Так загорілась ціла Україна повстанско-партизанським полуням завзятої боротьби в обороні своїх святих прав.

Та процеа визвольної боротьби української нації на тому ще не покінчився. В цьому завзятому гігантному змагу зродилась могутня течія співпраці всіх верстов народу - українських селян, робітників та інтелігенції і то зі всіх земель України за одну велику святу ідею: ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ. Довкруги цієї ідеї сконсолідувався весь український народ, відкидаючи на бік всякі партійні й територіяльні непорозуміння. В цей спосіб з цього історичного обєднання, найширшими масами українського народу, що стояли в завзятій боротьбі за УССД /Українську Самостійну Соборну Державу/ була покликана до життя УГВР /Українська Головна Визвольна Рада / та її виконний орган Генеральний Секретаріят. Завданням того верховного органу стала репрезентація і політичне очолення тої боротьби, яку вів український нарід з чужим імперіялізмом.

Оцементувавши себе в один національно-революційний моноліт та загартувавшись у вогні жорстокої боротьби, український нарід бив так довго німецького окупанта, аж послідний гітлерівський салдат кинув українську землю!"Цією боротьбою Україна приєдналась до спільного змагання проти системи поневолення і диктатури за свободу народам і людині. Саме так треба розуміти признання Рузвельта Українському народові на конференції в Сан-Франціско",- як пише газета "Українець у Франції ч.8.45.р.

В цей спосіб пораз сотній здійснилась і тим разом свята правда,знана навіть кожній українській дитині, а про яку нажаль звичайно забувають великі чужі вожди, що йдуть на підбій України: Хто без українців і проти українців іде на Україну, той скорше чи пізніше мусить провалитись ! Україна Богом дана тільки для українців. Вже в праісторії, а ще більше в історичних часах через терени України просувались війною дикі валки азійських племен, тудою вогнем і мечем проходили всі т.зв. мандрівки народів, в першій мірі на Україні відбувались завзяті бої тих всіх імперіялістів, що сунули на підбій Европи, а вкінці на тій самій Україні відограв ся найбільш варварський похід послідньої світової війни " "дранґ нах остен" гітлерівської Німеччини. Послідна війна коштувала Україну 10 міл. народу та сотки тисяч спалених сіл і міст та зруйнованих варстатів праці. Мабуть ніяка країна в світі і то можемо сміло твердити, не понесла стільки міліонів кривавих жертв в обороні людства й цивілізації, що дала українськаннація. Як, і якими перфідними методами так в історії, як і в недавній дійсності кожний наїздник не старався знищити український нарід, перемінюючи дуже часто Україну в дикі поля, то наш нарід н е п р о п а в, але наче Феніко з попелу відроджувався зі свого чорнозему до нового життя та скоро десятками міліонів нового українського покоління покривав свою землю,- дуже часто поглощуючи в себе ще й епігонів чи сателітів свойого наїздника.

Це все свідчить про невмирущість українського генія. Українська земля зі всіми своїми багацтвами, якими ледви чи може похвалитись друга країна світу від віків є призначена тільки для українців і тільки для українців є вона дійсною оазою. Коли хто хоче це святе право українського народу подоптати - українська оаза все стане для такого тільки фатаморганою.

- - - - - - - - - - - -

З УКРАЇНСЬКОГО ЕМІГРАЦІЙНОГО ЖИТТЯ.

НОВА СПРОБА РЕПАТРІЯЦІЇ.

В попередньому числі "Державної Думки" повідомляли ми про зарядження през. Трюмина та ґен. Айзенгавера, на основі якого не вільно нікого репатріювати примусово, проти його волі. Супроти такого зарядження большевики беруться на хитрощі й почали вживати в своїй боротьбі проти української еміграції підступу, інтриг та денунціяцій. Вислідом цих інтриг є заборона німецьких властей давати працю б. совітським громадянам, а далі нова перевірка та сеґреґація осіб "Д.П." Обі ці акції разом з нелюдським шантажем большевицьких діяволів, хоч кожна зокрема виглядає на перший погляд досить невинно. Бо коли зважити, що бувшому совітському громадянинові, що не хоче повертатися до Совітів, відберуть опіку УНРРА, а одержати працю в Німеччині їм не вільно, то що їм залишиться?

Ясно, що ми всі, українські політичні емігранти, мусимо заняти супроти цих затій одностайний фронт. Коли хтось думає тільки про себе і щасливий, як йому особисто вдасться якось просмикнутись, то це нікчемний боягуз і зрадник. Тому й "поучення" різних "політиків", як то можна особисто просмикнуться при тій акції згідно з засадою: "спасайся хто може"! - це звичайна політична трусливість, негідна політичного емігранта.

Українські політичні вязні, що своїми довголітними перебуваннями по різних тюрмах і кацетах засвідчили свою відданість справі оборони прав українського народу, заняли до цеї акції поновної репатріяції слідуюче становище:

Ми, бувші українські політичні вязні німецьких концентраційних таборів і тюрем, чуємося до обовязку поінформувати український загал про наше становище відносно нових форм примусової репатріяції.

1. Ми рішуче протестуємо і будемо бойкотувати усяку перереєстрацію, в основі якої лежатиме принцип розподілу нас, українців, на різні групи "польських", "совітських" і т.д. Ми всі є українці і домагаємося трактувати нас тільки як одну групу українців. Засади демократії, що за неї свободолюбиві народи Америки й Анґлії проливали свою кров / Атлянтійська Карта/ , підтвердженні заявами през. Трюмина, ґен. Айзенгавера, прем.Черчиля, прем. Етлі й інших західних державних мужів, запевняють свободу народности, релігії, і політичних переконань кожній людині. Тому ми і вважаємо за різко недемократичний прояв відмову признавати наших братів - згідно з нашим бажанням і домаганням - українцями.

2. Ми заявляємо виразно, що по питанні державної приналежности, ми всі є бездержавними. Вже міжвоєнний політичний лад на наших землях не був вислідом нашої волі, а вислідом збройного насильства імперіялістів над українським народом. Увесь український нарід оборонявся збройно проти імперіялістичного насильства до останніх можливостей і ніколи не припинював своєї боротьби. Ні шовіністична польська, ні ні тим більше совітська, ні румунська держава не давали нам ніколи державної опіки, а противно, примінювали завжди до нас варварські методи насильств над свободою думки, релігії і національного життя, тюрми, концлагери, пацифікації й мордування безборонних жінок і дітей. Громадянства тих держав ми собі ніколи не бажали й не бажаємо.

3. У боротьбі з націонал-соціялістичним та большевицьким тоталізмом, у боротьбі проти варварства, шовінізму й насильства ми стратили все і стали бездомними політичними емігрантами. Ми прохаємо не відмавляти нашим братим опіки УНРРА-и до часу, поки не знайдуть нормальних умовин праці. Ми всі як один бажаємо повернутися до Батьківщини, як тільки там зникне московсько-большевицьке насильство, а запанує дійсно демократичний лад і свобода.

4. Ми звертаємо увагу на те, що нетільки українці не хотять у теперішних умовинах повертатись до батьківщини : сотки тисяч людей різних інших народностей, гноблені поляки, литовці, лотиші, естонці і т.д., не хотять повертатись до країв, що під совітами, бо там панує насильство, конц-лагери, терор - коротко, цей самий лад, що був у націонал-соціялістичній Німеччині.

5. Ми рішуче протестуємо проти того, щоб СССР чи якісь маріонеткові "уряди" "держав", що під владою СССР зголошували до нас якінебудь зверхні права. Ми є вільний народ і ніякого середньовічного підданства не визнаємо.

6. Ми прохаємо культурний світ узяти нас українців і політ-емігрантів других поневолених большевизмом народів в оборону перед залишками законспірованих німецьких наців, що з помсти за нашу криваву боротьбу проти їхніх імперіялістичних плянів хотіли б тепер різнимифінтриґами і підступами віддати нас у руки большевицьких терористів.

7. Ми підчеркуємо, що поділ українців на різні групи, позбавлення опіки УНРРА та відсилання до різних комісій є рафінованою замаскованою насильною репатріяцією, що є ярким нарушенням зарядження през. Трюмана і ґен. Айзенаговера про те, що нікого насильно репатріювати не вільно.

8. Ми заявляємо, що, прохаючи окіки УНРРА-и, ми не прохаємо ніякої милостині, а тільки повернення нам через УНРРА-у урядом СССР того, що на рахунок відшкодування за заподіяні нам Німеччиною страти, забрав у нашому імені безправно СССР, та як відшкодування тих шкід, що нам їх нам він заподіяв.

9. Ми відкликаємось до цілого культурного світу з оцінкою того, хто є "воєнним злочинцем", "імперіялістом", "фашистом" і "ворогом людства" : українські політичні еміґранти, що, обороняючи свій нарід перед злочинами націонал-соціялістичних та московсько-большевицьких наїздників, платили життям міліонів своїх рідних і друзів, які згинули на полі бою та по тюрмах і кацетах, чи може якраз ті, що насильтвом заняли наші землі і дальше розстрілюють безборонних людей, засилають сотки тисяч до конц-таборів, катують по тюрмах невинних юнаків та знущаються над цілими народами на глум XX-го віку.

10. Ми пригадуємо цілому світові, що на прапорах Української Повстанської Армії за весь час її важкої чотиролітньої збройної боротьби проти всякого імперіялізму видніли величні кличі: "Свобода народам і людині". Тому ми й апелюємо до цілого культурного світу, щоб в імя тих ідей взяв в оборону тих, що, як жертви імперіялістичного насильтва, мусіли кидати рідні сторони й шукати хвилевого захисту на чужині в час, коли інші народи можуть уже спокійно братись за відбудову своєї батьківщини.-

- - -

- -

-

"Єдиним шляхом до осягнення наших цілей є Українська Революція в московській імперії СССР в парі з визвольною боротьбою поневолених Москвою народів під гаслом: "Свобода народам і людині."

/ Постанови II. З'їзду ОУН./

В П А Л И Н А П О Л І С Л А В И .

/ Передрук з краєвих видань. /

МОВЧАН, заступник Обласного Провідника ОУН Запорізької области, загинув у бою з німецькими окупантами в квітні 1943.р.

ЛИСИЙ, Окружний Провідник ОУН на ОіСУЗемлях, загинув від німецької кулі в Умані в червні 1943.р.

ЯРОСЛАВ ПЕТРЕЧКО-ГРАБ, Краєвий Референт СБ на ОіСУЗемлях, провідний член ОУН, загинув з рук німецьких опричників в листопаді 1943.р.

КОСТЬ, заступник Краєвого Референта СБ на О 'УЗемлях, загинув у боротьбі з сталінськими бандами на Уманщині в січні 1944.р.

СТОРЧАН, к-р куреня УПА-Південь, знаний з багатьох боїв проти німецьких і сталінських окупантів, загинув на Волині в губернському бою з большевиками 2 . квітня 1944.р.

МАМАЙ, родом з Полтавщини, к-р куреня УПА-Південь, знаний з боїв на ОіСУЗемлях та ПЗУЗ, учасник боїв на Гурбах, загинув у бою з большевиками 25. квітня 1944.р.

КРОПИВА, начальник штабу УПА-Південь, член Краєвого Проводу ОУН, знаний з боїв проти гітлерівських і сталінських окупантів, загинув у бою з енкаведистами в с. Кордишеві, на Остріжчині /ПЗУЗ/, 13.У.1944.р.

ОМЕЛЯН ГРАБЕЦЬ-БАТЬКО, Провідник Генеральної Округи ОУН на Осередніх Українських Землях, к-р ГВО УПА, довголітній визначний член ОУН, що, не шкодуючи себе, все йшов у перших рядах революційного авангарду, загинув у бою з большевиками 10 червня 1944.р. на Вінниччині.

ДОВБУШ, к-р куреня УПА-Південь, знаний з боїв проти гітлерівських і сталінських загарбників на теренах південної Волині, Вінниччини й Кам'янець-Подільщини, загинув в червні 1944.р. в бою з большевиками.

Генерал СТУПЧИНСЬКИЙ-ГОНЧАРЕНКО, начальник штабу УПА-Північ, полковник армії УНР, визначний військовий і громадський діяч, оточений з усіх боків большевиками, бився до останнього набою і загинув 30. липня 1944.р.

ЛЕМКО, визначний член ОУН, виховник молоді, організаційний референт Краєвого Проводу Юнацтва ЗУЗ, Провідник Генеральної Округи ОУН на ОіСУЗемлях, загинув у бою з большевиками 30.липня 1944.р. на Остріжчині/ПЗУЗ/.

Майор МАКАРЕНКО, визначний член ОУН, шеф штабу воєнної групи УПА-Північ, впав 8.УІІІ.1944.р. у боротьбі з німецькими окупантами.

Сотник ВАДИМ, військовий інспектор КВШ УПА-Захід, член ОУН, загинув у жовтні 1944.р. в бою з большевиками.

Поручник ТКАЧУК, член ОУН, ад'ютант команданта старшинської школи УПА, загинув у бою з большевиками 15.Х.1944.р.

Поручник капелян о. др. РАФАЇЛ, духовник старшинської школи, занинув у бою з большевиками 15.Х.1944.р.

Поручник ГАМАЛІЯ, курінний УПА, загинув 1.ХІ.1944.р. у бою з большевиками в Чорному Лісі /Станиславівщина/.

МИРОН ГОЛОЯД-ВЛОДКО , визначний член ОУН, загинув в бою з большевиками 1. листопада 1944.р.

ТИМКО ГАЛІВ-ЧОРНОБИЛЬ, б. член Обласного Проводу ОУН, підреферент одної з референтур КП ОУН ЗУЗ, загинув у бою з большевиками 1. листопада 1944.р.

СЛАВА БОРЦЯМ ЗА ВОЛЮ УКРАЇНИ !

СЛАВА ГЕРОЯМ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ !

БЕРДЯЄВ ПРО СОВЄТСЬКУ РОСІЮ.

/ На підставі "Нєє Ціріхер Цайтунг" з 20.X. ц.р. № 1 575/.

/В.Й./ Вже довго нічого не було чути про славного московського філософа Миколу Бердяєва, який сьогодні вже має 72 роки. Після видалення з Сов. Союзу в 20-ох роках, Бердяєв жив переважно в Парижі і не робив ніколи ніякої тайни зі свого негативного становища до фашизму й націонал-соціялізму; зі страхом мусів він себе питатися, чи вдасться йому підчас окупації Франції оминути схоплення Ґестапом. Як тепер відомо, популярний вчений був два рази переслухуваний німцями, але вкінці все ж таки залишився цілим. В часах окупації закінчував писання своїх книжок; першу про "Московську ідею" та другу "що має містити синтезу його наукової праці.

В паризькій газеті російських емігрантів "Русскіє Новости" появилася недавно стаття Бердяєва під заголовком "Сила минулого і майбутність", в якій він вияснює демократичному світові, а особливо - очевидно- російській еміграції, цікаве питання; чи еволюцію, яку можна завважити в багатьох ділянках життя в Росії, можна брати поважно, чи вона зображає конечність, від якої совітський режим не може відступити та також, де лежать границі цієї еволюції. Бердяєв остерігає перед припущенням, наче в Росії доконується віднова; він уважає це за виключене, наче б соціялізм в Росії міг бути усунений, бо на цей соціялізм находить він оправдання в історії і суті московського народу. Як з одної сторони з майстерською ясністю він зображає, що Совітський Союз завсіди більше мусить повертати до історичних традицій Росії, так не відстрашується від ствердження, що совітська диктатура не дала до тепер ніякої площини духової свободи. Він дає вислів своєму переконанню, що Росія зможе аж тоді відіграти велику ролю в історії людства, коли вона не дозволить бути диктатурі над духом. Це буде цікавити не тільки багато Прихильників Бердяєва, яких він має в Швайцарії, але також ширший загал, який присвячує свою увагу будучності Росії, щоб запізнатися зі змістом статті принайменше в винятках.

На початку Бердяєв говорить про те, що народи й групи живуть далеко більше під ділаючим впливом минулого й притягаючою силою майбутнього, як в ніколи не схопленій теперішності. Революції більше звязані з традицією, як це звичайно приймається. На початку революції думається перевернути все минуле й виявляється готовість заперечити не тільки зле й внутрішно вимерле, але також цінне і віне. Але по деякому часі починається знову призадумування над їх цінністю. Та неможливий поворот до знищеного минулого після вдатної революції. Те саме, що вже Токвій доказував на французькій революції, переживається тепер в Росії: московська історія набрала знову пошанування. Олександер Невський, Петро Великий, Суворов і др. зазнають правдивого культу. Московська література в перших большевицьких роках зганьблена й погорджувана, сьогодні - гордістю "совєтського народу". Національна свідомість пробудилася на ново, заслуги православної церкви для Росії признані. Коротко, панує гармонійне відношення між силою минулого й цілями будуччини, на що революція не звертала уваги: "Та чи це означає зраду основних принципів соціяльної революції?"- питається Бердяєв і продовжає : "Думаю, що ні, Здобутки соц. революції в Росії лишаються незмінними. Совітська Росія є соціялістичною країною. Кляси по формі, що їх зустрічаємо в капіталістичному суспільстві, більше не існують, хоч повстання нових форм нерівности - можливе. Засоби продукції, фабрики і земля не є приватною власністю. Приватна власність простягається на предмети вжитку. Незмінною лишається також політична структура Совєтів; вона буде демократизуватися, але нема ніякої основи думати, що вона буде розвиватися по лінії західних парляментарних демократій". Диктатура являється тільки тимчасовим явищем - дума є Бердяєв - але до якогось, хочби злагіднено-

го капіталістичного порядку московський народ не повернув би. При тому діяли б не тільки здобутки революції, але також традиції минулого.
" Римські поняття власности були завсіди чужі свідомості московському народові. Дух спільности є московському народові в незрівнано вищому ступені питомий, як народам заходу. Московський комунізм присвоїв собі традицію "народників" в тому змислі, що він признав для Росії можливість оминути капіталістичний еволюційний період, однак з різницею, що соціялізм народників хотів залишити Росію як рільничу й селянську країну, підчас, коли комунізм в ім'я соціялізму вимагав індустріялізацію Росії", що - як Бердяєв думає - опісля уможливило перемогу над Німеччиною. Однак хто склонний хоч частинно большевизм усунути зі суті московського народу, буде - як каже Бердяєв - завсіди поставлений перед "мозольним питанням" о в о б о д и. Чи Росія засуджена завжди жити в неволі? Можна з журбою сказати, що ми в минулому не мали свободи; нема її також і в теперішності і не є певне чи буде вона в будучности. Бердяєв думає - спіраючись на осудах визначних московських істориків - що неволю в московській минувшині треба по-части пояснити незмірним об'ємом площини Росії, яка може разом вдержаною бути тільки суворою організацією. Також совети поставлені перед факт "колосальности"; комуністична революція одідичила від минувшости ідею колосальности Росії і залишилася їй вірною. Також створення совєтської федерації з її багатьма народами й племенами уявляє собою колосальне тіло, яке здійснювалося не згідно з волею, тільки під примусом. Одночасно з тим ішов великий соціялістичний переворот. Політична й господарська диктатура доколи є найменшим злом, а навіть часом може бути конечним. " Але, що ніколи не дасться оправдати, це духова й інтелектуальна диктатура над думкою і вірою, що якраз означає тоталістичну самоволю. В XIX.ст. московське думання, звужене безглуздною цензурою, але внутрішно було воно незвичайно вільне. Свобода духа, це не тільки атракція будучности, але також завішання минулого, великої російської культури, яка існувала мимо самодержавного /царського/ режиму. В Сов. Росії розуміється свободу духа не як незалежність індивідуальности від загалу, тільки виключно як активність в колективному соціялістичному будівництві, після чого саме наступає вибір; боротьба думки є усунена. Таке поняття свободи є шкідливе, бо воно не може бути примінене до думання, пізнавання і творчої праці в мистецтві.".

Чи можна думати - питається Бердяєв - що тепер, коли війна переможно закінчена, коли суспільний порядок устійнений і вже йому не грозить ніяка небезпека, що в Росії таки буде проклямована свобода духа, сумління, думання і вислову? "Я не маю на думці формального признання свобід" - додає він обережно - "тільки їх реальне переведення". Тепер річ іде не про т.зв. "політичні свободи" - думає він трохи філософічно-абстрактно - "тільки про свободу духа, що зображає дійсну правду".

Вкінці він каже: "Минуле й майбутнє мусить злучитися в вічно-вартісному і непроминаючому. Прийдуть століття. Московська суспільна революція, грандіозна в своїм розмаху, стане віддаленою минувшиною: але вона буде далі жити в будуччині. Тоді буде щось нового, чого ми собі не можемо уявити, і те нове буде мабуть обурюватися проти наймолодшого минулого. Однак також то нове не зможе знищити сили минулого, минувшина й будучність будуть змушені знову получитися. Сов. Росія вступає в годину свого існування, бо минувшина й будучність знайшлися разом для здійснення великого покликання Росії і московського народу в світі; бо є багато основ припускати, що починається московський період у світовій історії. І в свідомості такого покликання Росії лучиться революційна, соціялістична совітська ідея і месіяністично-слав'янофільською, яка являється спадщиною минувшини. При тім завжди грозить небезпека імперіялістичної спроби, яка також перейшла з минулого. Та ми хочемо думати, що московська ідея здійснення братерства між людьми і народами буде сильніша".

Повища стаття, головно ж її закінчення кидають ясне світло на єдність московської психіки без огляду на політичні переконання. Найзавзятіший ворог большевизму, москаль, погоджується вповні з ним, коли йде про відношення до Росії. Яркий націоналізм і віра в особливе післанництво московського народу, хоч як це дивно, однаково питоменні білим, як і червоним москвинам.

- - -

Проблема Китаю - судьба мира.

/Стаття М.Дотмана і І.Б.Вауеля, поміщена в американському журналі "Ридерс Дірест"./

На вступі статі автори пишуть, що журнали, які виходять в союзних державах, не стісняються висловлювати свої гострі думки про заторкнені національні інтереси. Та не завжди так мається справа з сусідніми державами. Дуже часто пишеться про них побіжно або дається загальний невірний образ. От візьмім на-пр. Китай. Пишеться про нього побіжно, загальниково. Тому вважаємо необхідним дати правдиву картину становища в заприязненій з нами і сусідній країні - Китаю. Китайці - величезна нація, що творить четвертину всього людства. Ця велика країна пробуджується і гідна прикладу Японії чи СССР, переходить на індустріялізацію. З того приводу питання: піде Китай по демократичному чи тоталістичному шляху - це й являється важним політичним питанням. І в будучності - все одно в війні чи підчас миру - значення того здійснення може стати рішальним чинником в цілому світі.

Сьогоднішний Китай розділений на три частині: 1. Манджурія і Східна частина Китаю, що находилися під японською окупацією, 2. Північно-західна частина біля совєтської границі, де господарюють китайські комуністичні війська і 3. територія Китаю Чан-Кай-Шека, яку замешкує більшість китайського населення.

Чан-Кай-Шек уважає себе наслідником Сунь-Ят-Сена, батька китайської революції і основника народньої партії. Він поставив собі за завдання осягнути три цілі: 1. національну незалежність, 2. демократичний політичний лад і 3. народнє задоволення. З 1927 р. до 1937 Чан-Кай-Шек сприяв проявам китайських комуністів, інспірованих Москвою, які хотіли втягнути Китай у війну і захопити владу в свої руки. Він фактично об'єднав цілий Китай, за виключенням невеликої північно-західної частини, де його війська борються з комуністами. До часу японського нападу на Китай в 1937 комуністи творили з'єдинений фронт і обідвоє боролися під командуванням Чан-Кай-Шека. Та після пакту Гітлер-Сталін вони остигли та відкликали свою згоду, пояснюючи це тим, що вони революціонери а не реформатори. Вони проголосили себе і червоні війська незалежними. Тепер вони мають свій власний уряд, адміністрацію і т.д. та ведуть монопартійну політику. Недавно вони об'явили бойкот спробам Чан-Кай-Шека створити демократичну республіку. Таке тепер положення і надії на демократизацію Китаю.

Факт, що Японія викинена з Китаю - всім відомий. Лишається тепер питання чи Манджурія і північний Китай, де є головні промислові центри, попаде під владу комуністів, які повели б Китай по шляху тоталізму. Ми, американці - пишуть дальше автори - не можемо відступити від щирості в тому питанні тому, що питання, яка система побідить в Китаї, означає одночасно, хто буде володіти Китаєм: демократична Америка чи тоталістична Росія. Американські впливи в Китаї являються культурним прогресом, технічною і матеріяльною помічу, головним виявом у воєнно-економічному забезпеченні. Зате совєтським знарядом являється: конспіративна організація, контрольована партійна пропаганда, шлях до захоплення влади і ліквідація всіх демократів а в разі потреби підняття воєнної інвазії в ім'я "визволення". СССР не може дати Китаєві матеріяльної помочі, не може дати прикладу прогресу, не може дати технічної помочі і не може задоволяти Китай в такій мірі, як це можемо ми. Ті факти дають нам в руки козирі і вповні ясні признання наших сил і спроможностей. Комуністи стараються масовою пропагандою дати нашому поінформованні неправдиве представлення про становище в Китаї, а це роблять з тою ціллю, щоб ми, американці, залишили тих 450 мілїонів в розпорядження тоталістичній заразі, яка випливає з СССР. Для успішного проведення свого обманювання в життя, комуністи користуються чотирма способами. І так:

Брехня ч. 1.

"СССР є демократичний і тому можна йому спокійно дати Китай в його руки-розпорядження".

Відомий обсерватор комуністичного життя в Росії п.Г.Ламітар оцінив висліди всіх кровопролить, завдяки яким Сталін закріпив свою диктатуру в 1936 - 37 роках, горлаючи про демократію. Сталін і тепер заходиться обманути наш уряд,- пишуть згадані журналісти - щоб він прийняв і привітав установлення совєтської системи в Китаю. Ця думка проводиться у виданій Совєтами книзі: "Розвязка азійського питання". Тенденція така випливає зі змісту книги, в якій сказано, що азійські народи більше заінтересовані практичною демократією, яку представляє СССР,чим тою теоретичною демократією, яка зв'язана з невмолимим капіталізмом. Ця неправда зроджена в Москві в 1936.р. в тому самому часі, коли була встановлена нова конституція, повна тріскучих фраз про демократію. Замість отворення народного уряду, була узаконнена диктатура комуністичної партії. Сам "великий" Сталін відкрито заявив:" Я повинен признатися, що хід і прямування нової конституції такий, який охороняє диктатуру робучої кляси і примат компартії." / "Правда" 18 листопад 1936/. При переведенні виборів в СССР нарід може тільки дати свою згоду на пропонованого партією кандидата. Конституція залишилася тільки фасадою диктатури. Хто протиставиться хоч одним словом проти такого розумовання диктатури - цей зрадник чи "ворог народу" і йому остається в найкращім випадку шлях у концлагер; в концлагерах пропало дотепер ва обережними підсумками більш 15 міліонів совєтських громадян. Так у дійсності виглядає "демократія", яку побачили б китайці на випадок загарблення Китаю - Совєтським Союзом. " Якщо хочемо - пишуть дальше журналісти,- щоби наша політика в Китаю була правильною, мусимо постійно мати на оці факти : по перше - признання Сталіна, а подруге - ствердження Рузвельта, що в СССР панує така крайна диктатура, що немає її рівної в цілому світі. Якщо та диктатура розгорне свої пазурі і на Китай, принціп демократії в Азії буде страчений. До того треба додати факт, що Совєти глибоко заангажовані в китайських партіях, базованих на директивах з Москви. Факт, що СССР називає ці партії "приятельськими урядами" доказує лише розтягнення тоталітаризму з СССР в Азію."

Та це ще не все. Кого не задоволяє перша точка, тому даємо ще один уступ з нової книги Гаррізона:" Звідомлення з червоного Китаю".

Брехня № 2.

" Китайські комуністи зовсім не схожі на московських комуністів".

Один популяризатор прокомуністичного світогляду говорив, що кілька років тому китайські комуністи відмовились від проведення комуністичної революції в Китаю в скорому часі. Щоб викрити весь цей обман, треба прочитати книгу китайських комуністів Тун-Га, в якій пише, що Китай - вірний учень партії Леніна - Сталіна і відданий Совєтському Союзові і Всесвітній революції. "Ми не можемо відмовитися від підмоги для СССР і побіди пролетаріяту над Японією, ЗДША, Англією і Францією. Це не важне за ким сьогодні йдете, але якщо йдете проти комуністів, то ви зрадник китайського народу". Тун-Га науково пояснює, що комунізм в Китаю має два ступені: 1/ Нова демократія, яка не є нічим іншим, як підготовкою 2-го ступеня: пролетарської революції і запровадження колективізації на зразок СССР. Дальше пише він, що 2-гий період повинен безпосередньо змінити перший, без вклинення капіталізму, під яким він розуміє демократію Америки й Англії.

Брехня № 3.

" Китайські комуністи борються проти Японії, а національний Китай - ні." Правда, комуністи боролись проти японського імперіялізму, але вони не рушили з місця в 1938.р., як японці прийшли на Жовту Ріку. Водночас армія Чян-Кай-Шека цілими роками заповняла сторінки світової історії своїми побідами й несла криваві жертви, чотирократно більші від комуністичних військ. Комуністи віддали більшу частину своїх сил на революційну боротьбу проти національного Китаю, самі не маючи сили перешкодити японській інвазії. Китайські комуністи видвигнули лозунг, що во-

єнну силу треба зберегти для насадження і закріплення свого режиму, а розгром Японії залишити західним імперіялістам. Це найкраще виявляє куди спрямована діяльність китайських комуністів.

Брехня № 4.

"Чан-Кай-Шек - фашист і його уряд унеможливлює запровадити комуністам правдиву демократію". Розуміється, під словами "правдива демократія" є заховане поняття - згідно зрештою з власними заявами - диктатури пролетаріяту на совєтський взірець. Не дивота проте, що кожного, хто тільки здібний логічно думати і реагувати на такі прояви патріотизму, вони проголошують - фашистом. Це й є комуністична тактика замазування очей, що почала сильнійше діяти після зірвання пакту Гітлер-Сталін. "Чан-Кай-Шек не демократ" горлають вони, забуваючи водночас, що в часі, коли він взяв владу у свої руки, всі вважали, що неподільність і незалежність Китаю буде можна установити тільки при помочі військової диктатури. Не дивлячись на те, він добився єдности і незалежности та старається вести Китай по демократичному шляху. Чан-Кай-Шек добрий політик і в одній зі своїх промов він заявив: "Якщоб я став диктатором, мене дуже скоро не стало б в живих а так, якщо я буду справувати владу спільно з народом, я можу залишитись в народній пам'яті як китайський Вашингтон". Чан-Кай-Шек дав свободу всім партіям - в тому числі і комуністичній - при умові, що ця остання дасть до розпорядимости уряду свої війська. Ця квестія дотепер не є полагоджена і являється надальше відкритим питанням. З цього ясно видно, хто йде по шляху демократії: Тун-Га чи Чан-Кай-Шек. Це ще не все. Чан-Кай-Шек дозволив на існування комуністичних часописів у своїй столиці в той час, як Тун-Га навіть не впустив чункінських кореспондентів на свою теріторію. У Чан-Кай-Шека існує видавнича цензура тоді як у Тун-Га взагалі немає свобідного видавництва, що його можна б було цензурувати. Оце - головніше з'ясування дійсного становища в Китаю. Китайський комуністичний режим являється невмолимою диктатурою, прикритою - як і совєтський режим - церемоніяльними гаслами і фразами, та в висліді однак веде до терору, жаху і насильства. Китайський Національний уряд обчисляє число жертв комуністичного панування в Китаю на більш чим пів мільйона. Само зрозуміле, що тут не входять жертви збройних ударів і партизанської боротьби.

Та найбільша однак небезпека китайського питання, це те, що Китай насправді ще не є демократичний. Якщоб Китай пізнав дійсно правдиву свободу, то він не так легко піддавбися тоталітарній системі. Тепер китайці находяться в подібнім становищі як находилось російське громадянство перед революцією в 1917 р. що не мало покладної уяви про другі уряди як тільки царський: Китай стоїть на розпутті: або йти йому по шляху совєтського тоталітаризму або по шляху американської демократії, куди його веде Чан-Кай-Шек. Потішаючим явищем в тому є те, що китайські ліберали і просовєтські репортери признаються, що більшість китайців бореться за вищі свободи під командою Чан-Кай-Шека і не дуже-то хочуть слухати про комунізм.

Що ж тоді потрібно Чан-Кай-Шекові? - питаються журналісти та водночас самі й відповідають. В першу чергу потрібна йому наша моральна і політична підтримка в створенні направду демократичного Китаю, через що скоротиться водночас зазіхання комуністів. Противна політика з нашого боку може статися фатальною не тільки з погляду демократії, але теж з погляду американських інтересів в Китаю. "Рузвелт і Черчіль - пишуть дальше - обіцяли Китаєві Манджурію і ми не сміємо допустити до того, щоб загарбав її Сталін та створив собі "новий, другий уряд". Навпаки, китайське терпіння може заломитися і тоді пропаде всяка надія на створення правдивої демократії в Китаю". Чан-Кай-Шек видержав довголітню війну за Манджурію, перетрівав тяжку воєнну блькаду і сьогодні він напевно не буде спокійно приглядатись, якщо найбільш урожайні і упромисловлені терени Китайських теріторій були б віддані на експерименти чужого китайцям тоталізму.

Продовження на стор. 31/.

Сьогодні і завтра.

Відомий американський публіцист Вальтер Ліпман пише в "Ню-Йорк Геральд Трібюн":

"Лондонська конференція ще раз знову доказала, що міністри закордонних справ не можуть опрацювати жодного унормування питань, якими можуть займатися лише провідники держав. Йде тут про питання державної могутності та як далеко і навіщо кожна з провідних націй повинна зректися зі своїх закордонних впливів. Засадничі питання як Трієст, Дарданелі, Дунай, Долеканез, італійські колонії, вибори в Болгарії і Румунії, Персія, Корея, Скінава і Порт-Артур, не можуть бути розв'язані міністрами закордонних справ, доки не будуть ясно впорядковані засадничі взаємовідносини їхніх урядів. Ці засадничі взаємовідносини затоскують їх спроможність, їх запотребування, їх наміри і змагання в мілітарній, фінансовій, господарській і політичній ділянках. Ми, наприклад, зацікавлені Трієстом, бо це розвиває питання, як далеко хоче йти СССР на захід а Росіяни зацікавлені в болгарських і румунських виборах, бо вони вірять, що через те накинуть питання як далеко до їх власних границь хочуть англо-американи поширити свою владу. Цього роду питання не можуть бути унормувані міністрами закордонних справ. Тут може рішати за СССР лише Сталін, а за З'єдинені Держави П.Америки лише президент, бо він сам є рівночасно найвищою екзекутивою, начальним вожом і провідником партії, яка має більшість.

Не сміємо однак через те приходити до високих кінцевих висновків, що не можемо управильнити світового миру, бо знову ще раз показано, як це було перед Тегераном, Ялтою і в Сан-Франціско і перед Бопкіновою місією в Москві, що основоположні питання відносно великодержав і їхнього впливу, можуть обговорювати тільки керівники держав. Це не повинно бути ніякою дискваліфікацією міністрів закордонних справ. Це тільки треба в іншій формі висловити, а саме, що вони не мають найвищого авторитету в питаннях, які без найвищого авторитету не можуть бути унормовані.

З кінцем війни посунулася мілітарна границя СССР на захід до Одри, отже аж по Середущої Европи і перемість Берліна. З кінцем війни посунулася мілітарна границя З'єдинених Держав П.А. на захід аж до Скінави і Сайпану, отже на маду віддаль на морі і в воздуві від всіх важних точок Східної Азії. І немає на землі сили, яка б змусила СССР або З'єдинені Держави Півн.Америки відтягнутися від цих мілітарних кордонів. Тут річ іде про структивні зміни в світовій ситуації, серед чого мусить бути в світі створене унормування. Йде тепер теж про те, щоб ми трактували це питання об'єктивно. Ми не можемо, наприклад, пояснювати, як ми це зробили за вказівками генерала Мек-Артура, що в разі якихнебудь ріжниць у думках між аліянтськими потугами "політика З'єдинених Держав П.А. є рішальна" і відтак очікувати, що п.Бернес переконає п.Молотова про те, що воно неправильно; коли СССР в Болгарії і Румунії поступає "односторонно". Основною проблемою в Східній Европі є те, чи малі країни в московській сфері впливів будуть вжиті до оборони совєтської безпеки або поширення совєтської потуги. Це питання прибрало форму розбіжностей про вибори і громадянську свободу. В Лондоні і Вашингтоні обстоюють той погляд, що ми вправді всюди зацікавлені свободою, особливо в Східній Европі, бо це дає найяскравіший доказ, чи наміри СССР є дійсно дефензивні.

В Москві дивляться на справи інакше. Там дивляться на наше зацікавлення в вільних виборах як на британсько-американську протекцію для тих угрупувань в східній Европі і на Балканах, які є ворожо наставлені проти Совєтського Союзу. Москва є того погляду, що якби ті угрупування, які ми підпомагаємо в Софії, Букарешті і Варшаві, прийшли до влади - то вони сталиби "форпостами" всіх протисовєтських сил західного світу. Як ми намагаємося сконстатувати, чи Сов.Союз в своїй мілітарній сфері впливів, має агресивні чи дефензивні наміри, так само Москва зі свого боку старається устійнити, чи наш політичний інте-

рес в тій атмосфері є такий самий, або чи є він плацдиком для інтервенції, яка повинна викинути росіян туди, де вони були 1939.р. Було метою п.Молотова, щоби протиділати британсько-американській інтервенції в московській смузі інтересів, сензаційний жест інтервенції в британській сфері впливів. Це, мовляв, коли не повинно бути ніякої сфери інтересів, і коли п. Бевн хоче розпоряджатися в Букарешті, то тоді Молотов пічне розпоряджатися в Атенах, Триполісі і всюди,де це напевно буде перешкоджувати п. Бевінові.

Але не сміємо думати, наче Совєтський Союз забув про З'єдинені Держави Північної Америки тому, що Молотов погладив трохив в Лондоні - лева. Американська потуга й американські наміри, взяті в Москві вповні під увагу, так само як московська потуга й московські наміри береться під увагу в Вашинґтоні. Сталін і Молотов дуже добре того свідомі, що построєння наших опірних пунктів на Тихому Океані, предбачена нами великість і рід надземних і воздушних воєнних сил та ціла сензація про атомову бомбу немає тепер нічого спільного з Японією, тільки з авторитетом нашого впливу в Східній Азії.

Можемо нашу політику на Тихому Океані вважати за віддільну від нашої европейської політики. Зате Совєти будуть дивитися на нашу всю політику, як на неподільну, коли вони уважають може також за доцільне трохи інакше сказати. Так краще, коли ми отверто й щиро дивимося правдивій проблемі в очі.

В Москві ставлять питання, чи З'єдинені Держави Північної Америки до цього змагають, чи може залишили те, щоб стати центром протисовєтської коаліції. В Вашинґтоні стоїть питання, чи СССР змагає до того, щоб західний світ і Китай розділити по засаді "діли й пануй".

Чи буде повний мир, чи ще більше нищівна світова війна, залежить від того, чи Москва й Вашинґтон зможуть взаємно себе переконати, що ніхто не потребує боятися, чого фактично кожний з них боїться. Це не може статися шляхом дискусії про кордони в історії, або постанови про вибори в Румунії. Конечна є безпосередня і абсолютно ясна виміна думок про наміри, які обидва уряди з собою мають, при чім не сміє бути відсунене ніяке питання, як за"драстичне".

- - - - - - - - - - - - - - - - - - - -

- - - - - - - - - - - - - -

ПРОБЛЕМА КИТАЮ - СУДЬБА МИРА.

/ Докінчення зі стор. 29./

Чан-Кай-Шек твердо вірив в перемогу справедливости й непохитно стояв при мілітарній силі західних демократій, відкидаючи всякі спроби перейти на сторону комунізму. Тому тепер, коли рішається доля миру в світі на довгий час, не сміємо продати його вірности за безцін. Прокомуністи Азії грають ту саму ролю, що її грали другі московські агенти в Югославії. Становище Чан-Кай-Шека зовсім подібне й перед нами два вибори: або ми станемо по стороні створення дійсної демократії, або проковтнемо брехню, що комуністичний устрій найбільш демократичний, а тим самим піддержимо тоталітарні змагання. Ніколи не було такого великого завдання перед Америкою. Не забуваймо, що між Китаєм і Югославією велика різниця просторами. І якщо тоталітарному режимові вдасться доповнення 450 міліонами мешканців Китаю, то тоталітарний блок числитиме грубі міліони! Тоді пропаде теж надія на створення демократичного світу. З того ясно, що ми демократи повинні залишити нашу політику примикання очей на большевізацію Китаю, але зброєю і матеріяльними середниками піддержати змагання Чан-Кай-Шека до створення направду демократичної влади на азійських просторах, що й причинеться остаточно до введення демократії на всій земній кулі.

Подав В.Р.

- - - - -

З М І С Т :

1. НЕВДАЧА ЧИ ЕТАП ?...../ Мук /.....стор. 3.

2. БОЛЬШЕВИЦЬКА ДЕМОКРАТИЗАЦІЯ ЕВРОПИ... / П.Дума /... " 7.

3. ОАЗА ЧИ ФАТАМОРГАНА ...../ П.В./..... " 18.

4. В УКРАЇНСЬКОГО ЕМІГРАЦІЙНОГО ЖИТТЯ..... " 22.

5. ВПАЛИ НА ПОЛІ СЛАВИ..... " 24.

6. БЕРДЯЄВ ПРО СОВЄТСЬКУ РОСІЮ..... " 25.

7. ПРОБЛЕМАТИКА КИТАЮ - СУДЬБА МИРА ..... " 27.

8, СЬОГОДНІ І ЗАВТРА ..... " 30.

2867

2867

СВОБОДА НАРОДАМ!
СВОБОДА ЛЮДИНІ !

ЗА САМОСТІЙНУ СОБОРНУ
УКРАЇНСЬКУ ДЕРЖАВУ!

СЛАВА УКРАЇНІ!

ГЕРОЯМ СЛАВА!

ДЕРЖАВНА ДУМКА

СІЧЕНЬ 1946

БЕРЛІН ВІДЕНЬ

З НОВИМ РОКОМ.

Із цим числом "Державної Думки" входимо ми в другий календарний рік нашої праці. З цієї нагоди ми й хочемо сказати від себе кілька слів.

"Державна Думка" назвали ми наш орган. Бо, ставлячи ціллю нашою змагання і нашої праці якнайширший і якнайповніший розвій всіх творчих сил української нації вважаємо, що саме держава - очевидно своєї суверенна й соборна - є тою передумовою, що уможливлює такий свобідний розвій. Тому ми й підкреслюємо вагу державницького наставлення та вироблення суспільности чи коротко кажучи: державної думки.

Та при цьому стоїмо на становищі, що держава є не ціллю, а передумовою і формою, що в ній може свобідно розвиватися національне життя, вправді конечною, " кондіціо сіне ква нон", а все ж таки тільки передумовою. Тому й не ограничуємо наших змагань до самого здобуття держави, а підготовляємось до того, щоб могти її якслід закріпити, розбудувати на кріпких основах і в ній розвивати всі творчі сили народу. Тому під поняттям "державної думки", ми розуміємо думку, свідому своїх завдань і шляхів так до здобуття держави, як і після її здобуття. І під кутом обох моментів старатимемось розвивати творчі сили нашого загалу.

Здобуття держави йде через заперечення і знищення теперішнього стану насильства, накинутого ворогом. Через це праця й виховання для осягнення цього завдання розвиває в дуже великій мірі наставлення негації / гостра критика існуючого ладу, спротив законам, ворожа постава супроти того, що має в руках владу/. Другий етап нашої праці, що прийде після здобуття державної самостійности, вимагає тільки п о з и т и в н о г о н аставлення. А що другий етап, хоч і зумовлений першим / бо вперед здобути, а потім закріпити й розбудувати/ є все ж таки багато важнішим , тому й ставимо ми державно-творче виховання та суспільнопорядкуюче наставлення української суспільности на першому місці.

Н а к а ж в і н а ш о ї т р а д и ц і ї, с п и р а ю ч и с ь н а д у х о в і п р и к м е т и н а ш о г о н а р о д у, з а т е ч і є ю н а ц і о н а л ь н и х с т р е м л і н ь о ф о р м и т и с у с п і л ь н о - п о л і т и ч н и й с в і т о г л я д і п і д т и м к у т о м в и х о в у в а т и у к р а ї н с ь к и й н а р і д, - ц е н а ш е з а в д а н н я я к і д е о л о г і і.

В п о р я д к у в а т и в з а є м о в і д н о ш е н н я с и л, щ о д і ю т ь у н у т р і н а ц і ї і з а с т а в и т и в с і х і х д о п о з и т и в н о ї т в о р ч о ї п р а ц і д л я о с я г н е н н я ц і л е й, щ о п р о н и х м и в и щ е с к а з а л и, - ц е н а ш е з а в д а н н я я к р у х у.

Н е г а ц і я - ц е я в и щ е р о з к л а д о в е. Тож допускаючи її як конечність для знищення непригожої для нас дійсности, треба пильно берегти, щоб воно не перекинулась на ділянки, чи на фази, де йде вже про будування нової нашої діяльности. Це відноситься так до краю, як і до еміграції. Шукаючи правильних шляхів, емігрант зустрічається з незадовільним існуючим станом різних справ. Керуючись здоровим інстинктом, він заперечує їх, бунтується проти них. Це й добре. Та тільки - щоб цей бунт, це заперечування не стало його сталим налогом і щоб він знав докладно їхні границі.

Значить - він мусить мати ясно оформлений позитивно-творчий світогляд і світонаставлення. Бо, коли хтось знає, як повинно бути й вміє це перевести в життя, то вже тим самим вмітиме пізнати що є зле і як його нищити. Коли ж навіворот: хтось знає лише, що щось є зле і рад його знищити, то з цього ще ніяк не виходить що він знає, як має бути, щоб було добре.

Практично беручи - ми ніяк не думаємо робити полеміку з різними шкідливими на нашу думку суспільно-політичними течіями серед українсвкої суспільності, зокрема на еміграції, головною темою статтей нашого

журналу. Її допускатимем тільки тоді, коли вона виплиставтиме як конечне протиставлення якогось позитивного заложення. Та й тоді ми пильнуватимем , щоб вона велась у дійсно життєвій площині та стояла на відповідному поземі.

А змістом нашого журнали ми хочемо поставити думки, що поможуть українській суспільності оформувати свій позитивний т в о р ч и й світогляд; що даватимуть їй ясні відповіді на всі актуальні проблеми та що вказуватимуть їй , як т в о р и т и кращі відносини, зглядно розвивати сили, що в слушний мент, при відповідних умовинах у м і т и м у т ь і х т в о р и т и .

Ми свідомі складности багатьох проблем, як теж різности вияву суспільно-політичного життя. Через те ми й не думаємо спрощувати його , чи деформувати, накидаючи одну якусь форму, як єдино обов'язуючу. Ми цікаво прислуховуємося до кожної нової думки й радо витаємо кожний самостійний почин, якщо він є корисний для української справи, байдуже, чи він вийде з наших, чи інших кругів.

А коли ми виходимо до українського загалу з нашими ідеями, кличами, концепціями і раді б, щоб наш світогляд, як рух, опанував найширші круги нашої суспільности, то не тому, що вважаємо його єдиноспасенним, непорушним "табу", а тому, що він свобідно виріс у нас з життя і формувався у праці, в довголітних змаганнях і в боротьбі на всіх фронтах. Тому, бо в його творенні брали участь найкращі сили усіх частин української землі, члени усіх верств українського народу, кладучи в основу не чужі теорії, а довговіковий досвід української нації. А через те, - на нашу думку - й найбільш український і найбільш життєздатний.

Та при тому підкреслюємо ще раз, що ми ніяк не думаємо згори засуджувати всяку іншу українську думку. А розбіраючи її ставимо як основне мірило не її відношення до нашого руху, а те, що вона представляє собою зогляду на добро української справи.

Ми свідомі теж того, що кожне суспільне життя приносить і від'ємні прояви. В невеликій родині є різні діти. Та розумний член родини тямить завжди, що й найгірший його брат є все ж таки його братом. Тому й до від'ємних проявів нашого, зокрема еміграційного,життя ми підходитимемо як до висліду трагічного положення українського народу й будемо старатись знайти причину повстання цих проявів і лікувати життя від них, а не жирувати на них, як на нагодах, коли черкнувшись об других можна самому блиснути.

То ж ми й ставимо собі з новим роком за ціль нашої праці серед української еміграції:

Об'єднати всіх довкола творчих ідей будови української державности;

Шукати додатніх черт, що притаманні всім нам, піддержувати тугу за красою і добром, що дрімає в підсвідомості в нас, зробити її товчком до нестримного маршу за здобуття цих життєвих вартостей і так лікуватись від всіх духових болячок;

Розуміти всю українську еміграцію, як частину одної родини,і в ім'я добра тої цілої родини й підходити до неї;

Ставити в основу всього правдиву громадянську мораль;

Приносити емігрантам можливо докладні та вірні відомості з краю, щоб держати все з ним духовий зв'язок і з цього черпати моральну міць.

На сторожі такого підходу ми й ставимо наше слово.

Слово, що його карні кадри безіменних та випробуваних борців перемінять в чин.

Мук.

- 00 -

Софрон Лукич

ПОДВІЙНІ РОКОВИНИ.

/ 22.I.1918 - 22.I.1919 /

В житті кжного народу, як і в житті окремої людини, є сірі будні й ясні-світлі дні. Є дні пропамятні, незабутні, що опромінюють своїм блиском роки одноманітної буденщини, що полум'яними дороговказами палають на широкому історичному шляху, відмічують етапи пройденого та вказують напрям у майбутнє.

До таких днів належать і дні 22. січня 1918 р. та 22. січня 1919 р. великі подвійні Роковини, одні з найсвітліших дат в історії української нації.

День 22. січня 1918 р. - день проголошення IУніверсалу Української Центральної Ради - це день маніфестації відвічного незламного бажання великого українського народу жити своїм свобідним життям, на своїй свобідній землі, по власній волі й уподобі. В день 22. січня 1918 р. наш народ, що довгий час був пригнічений важким ярмом чужого панування, випростувався на ввесь зріст, піднявся могутній і суворий і перед цілим світом владно заявив, що від тепер він сам творитиме своє життя так, як він сам собі цього бажає, а не так - як це було досі, - що він був примушений підпорядковуватися чужому бажанню і віддавати свої сили на користь своїх історичних ворогів. В цей день повстала, його волею і силою, вільна, від нікого незалежна українська держава, як ствердження вічної живучости й незламности української нації, як певна запорука й конечна передумова його всебічного творчого розвитку.

На сторожі цієї держави український народ поставив свою збройну силу. Найкращі його сини станули міцними лавами під бойові прапори української державности і своєю гарячою кров'ю зрошували рідну землю, оборонюючи її від захланности відвічних ворогів.

Той історичний процес, що його пройшла Наддніпрянщина упродовж 1917-1918 рр., мав вирішний вплив на всі інші частини великої Української Землі, що її упродовж віків шматували люті вороги, бажаючи порізнити один великий український народ, зіпхати на манівці дрібних провінційно-регіональних інтересів, а порізнивши - послаблювати щораз більше та врешті-решт, вибравши догідний мент, завдати йому смертельний удар. Але ці ворожі намагання були даремні, бо органічної єдности живої нації не вдалося ще нікому знищити ніякими терористичними поліційними заходами. І так, денб 1 листопада 1918 р., у Західній Україні, це й був саме вияв органічної єдности й нерозривности української нації, тієї живої єдности, що існувала завжди , не зважаючи на віки неволі, на вперті намагання розбити цю єдність численними кордонами, зумисним сіянням і підтримуванням зерен розбрату, сварів і чварів. В парі з процесом українського національно-державного відродження над Дніпром, Доном і Кубанню прийшло національно-державне відродження над Дністром, Прутом, Сяном і Тисою.

І день 1. листопаду 1918 р. у Львові ст'яв ув органічному зв'язку з днем 22. січня 1918 р. у Києві, а ці дві дати були головними етапами на шляху до 22. січня 1919 р. на Софійській Площі в столиці Соборної України.

День 22. січня 1919 р. на Софійській Площі в Києві, під памятником Богдана Хмельницького, це один із найрадісніших моментів української історії, одна з найвеличавіших подій в житті Української Нації. День 22. січня 1919 р. - це непомильний дорговказ на історичному шляху українського народу, що навіки-вічні залишиться вогненним стовпом-семафором, який вказуватиме йому дорогу до буйного всебічного творчого росту, сили й могутности. В цей день воєдино злилися всі розірвані досі частини України в одну Самостійну Соборну Українську Державу.

Так довершилося знову з'єднання в одну органічну цілість віками розірваних частин української землі, так, як це було колись - за князів Володимира Великого і Ярослава Мудрого, за Ярослава Осьмомисла, Романа Великого і короля Данила, як за часів великого гетьмана Богдана Хмельницького... Ця дата ввійшла навіки глибоко - найглибше, - в свідомість українського народу, її не зможе стерти багатовіковий зуб часу, її не зможуть вимазати з нашої історії жодні, й найлютіші, ворожі намагання...

Традиція 22-го січня живе сьогодні далі в українському народі. Вона знайшла своє відновлення в акті 30-го червня 1941 р. Вона особливо глибоко вкорінилася в серця й уми тих його найкращих синів і дочок, які стоять сьогодні в авангарді його збройної боротьби - під вкритими безсмертною славою бойовими прапорами героїчної Української Повстанської Армії. В бойових лавах УПА борються по-лицарськи, з безприкладною погордою смерти, сини й дочки всієї України , а їх героїзм, якому важко знайти рівного в історії інших народів, як теж солідарна й активна підтримка їх боротьби з боку цілого українського народу, є певною запорукою, що Чин 22. Січня стане знову живою дійсністю, сповиться мов Фенікс з попелу й воплотиться в живе тіло Самостійної Соборної Української Держави.

- оо 00 оо -

ЛИЦАРІ БЕЗУМСТВА.

/ В річницю Крут /

Ще дзвеніли в вухах величні слова 22. січня, а вже прийшлося аж надто виразно здати собі справу з того, що за словами мусить прийти чин. Жорстоке життя зажадало, щоб святочну заяву відновлення української держави не віватами й не самими святочними промовами, а гарячою кровю окропити.

Ця конечність зявилась так нагло перед населенням України, що народ занімів з несподіванки. Адже ж українські соціялістичні провідники запевняли весь час про спільні завдання української та російської революцій та про відкинення новим соціялістичним світоглядом методів війни та панування народу над народом. А тут ось сунуть орди, вислані московськими соціялістами для поновного уярмлення українського народу.

Та не час було застановлятися над цією різкою розбіжністю між голошеним"братерством народів", а примінюваним на практиці імперіялістичним насильством москвинів. Адже ж ішло про бути чи не бути українській державі, а в дальшому й цілої української нації. Треба було діяти.

І ось тоді зголошується до слова українська молодь. В першу чергу студенти. Вони ж майбутні провідники народу, мусять на роздоріжжях бути дороговказами, мусять показувати народові правильний шлях. Мусять у першу чергу самі заняти гідне становище, щоб приміром вести народ за собою.

Большевицька орда прямувала на Київ. А в Києві не було військо, не було кому захищати кордонів, бо саме переведено було демобілізацію. Тому студентський провід Києва рішив: Батьківщина в небезпеці! Міняй книжку на кріс і ставай у ряд, щоб не було за пізно.

Відгукнулись юнацькі серця. Зароївся шкільний будинок. І три сотні молодих студентів та ґімназистів озброєних нашвидко, вирушили в морозний ранок на стрічу ордам. Вони знали, що мало їх, що ворогів багато. Вони були свідомі цього, що не спинять самі наїзника, що прийдеться в нерівнозубою усім наложити головою. А однак ішли спокійно, співаючи бадьорі пісні. Йшли на певну смерть, як на забаву, чи на герць юнацький.

Бо памятали вони: найкращі зпоміж українського народу в ході віків складали своє життя у боях для них, оставляючи заповіт: Щоб жили ви як люди і щоб уміли в потребі так сповняти свій обовязок, як його сповняємо ми.

І знали вони: одиниця може згинути, але народ не сміє. А щоб народ не згинув, мусить бути він завжди готовим захищати свої права, свою окремішність. Цю ж готовість піддержується посвятою, героїчною поставою одиниць і самежертвою.

Тому й ішли на очайдушний змаг, щоб своєю смертю купити життя народові.

- - -

Десятикратна перевага наїзника перерішила вислід бою. Очайдушні юнаки, лицарі безумства, згинули в бою під Крутами всі до одного. Хто не впав у бою, того закатував садист у полоні. Та свою ціль вони осягнули:

Честь української нації була врятована. Як колись термопільці про греків, виявили Крутянці про свій народ, що Україна не склонить ніколи по рабськи голови в ярмо, а вмітиме все захищати гідно свої права й своє ім'я. Засвідчили, що вікова неволя не спопелила в української нації вогню спротиву рабству. Що "ще не вмерла козацька мати, бо на сторожі стоять лицарі, готові своєю груддю захищати її.

.0 0

Безумними й божевільними назвала героїв зпід Крут большевицька пропаганда. Бо чиж був глузд у тому, щоб горстка недосвідчених у бою юнаків протиставилась десятикратній перевазі большевицьких матросів, за якими сунули дальші відділи? Чи не краще було не супротиставитись, а приєднатись до соціял-комуністичного руху й в нових умовинах розбудовувати народне життя? Адже ж і так не було виглядів на повний успіх збройної боротьби. Так пощо ще нових жертв?

Такі думки зроджувались тоді й в д-якого з українців, засліплених ворожою пропагандою. Їм видавався чин Крутянців тільки непотрібним виявом перечуленого патріотизму і нерозважним молодечим бажанням посвяти.

Та найближчі роки виявили понад всякий сумнів, що за зовом крови криється довговіковий досвід нації, що коли розум кермується дуже часто в першу чергу особистими інтересами, то підсвідомість бере під ввагу те, що криється в ній як спадок десятків предків, а значить закони й накази традиції.

І Скрипник і Хвильовий і всі ті, що стояли на їхньому становищі, думаючи мирним шляхом обійти ворожі пляни москвинів і так захищати інтереси українського народу переконалися, що це за крута дорога. Бо простіше було зразу ж, як тільки ще москвини пхалися в Україну, вхопити всім за зброю і не впустити їх. Признали, що чин Крутянців був не тільки виявом молодечого запалу й завзяття, а перш за все виявом довговікового досвіду історичної мудрости. Адже ж москвини винищили опісля, занявши Україну, голодом, по казаматах та по конц-лагерах міліони українців. А як би половину лише стільки жертв поклав був народ не в пасивному переважно спротиві большевицькому наїзникові, як це сталось, а в чинному змагу зараз таки, зі зброєю в руках, то хіба ж москвини мали б були тоді сили опанувати Україну?

Тому й відверталась швидко думка українських визвольних сил від тих концепцій, що ставились з резервою до чину під Крутами, а поверталась саме до цього, до цього чину лицарів безумства.

Бо саме вони, ці лицарі безумства були прямими нащадками по крові й ідеї та носіями святих кличів княжих дружинників, що " краще нам посіченим бути, лучче нам голови свої зложити, а не посоромити землі української". І козацьких полків, що під наказом великого Богдана не дбали зовсім про числове відношення, а сміло підняли прапор свободи і високо піднесли славу України.

Тому, хоч серце в кожного українця щемить на спомин про закатовані чи голодом замсрені большевиками міліони українців і прагне помсти, то до чину поривае лави революціонерів у першу чергу таки спомин Крутів. Спомин свідомої посвяти лицарів безумства, що в вирішних моментах без надуми кермуються тільки наказами добра нації і без мудрувань складають усе, що найдорожче на вівтарі Батьківщини.

Чин Крутянців світить і сьогодні ясним смолоскипом бійцям Української Повстанської Армії на їхньому шляху у змагу за незалежність і соборність України. І світитиме до віку всім, що йтимуть цим шляхом.

---o O o---

СПІЛЬНИЙ ФРОНТ ПОНЕВОЛЕНИХ НАРОДІВ.

В попередньому числі "Державної Думки" згадували ми вже коротенько про один великий здобуток наших змагань за час другої світової війни, а саме: видвигнення концепції спільного фронту поневолених народів, Антибольшевицький Бльок Народів. Вага цієї концепції перш за все в тому, що вона не зв'язує визвольної боротьби поневолених народів з ніякою конюктурою, ні не розчисляє на ніякі припадкові сили ззовні, але ставить виразно в основу цієї боротьби завжди реальні сили самих же поневолених народів.

Бо навіть як третя світова війна прийде, то зовсім інакше виглядатиме вона на наших землях, коли там діяти-ме організована політична і військова сила, а інакше, як її не буде. В другому випадку вона може переміниться знова в звичайну імперіялістичну війну за панування над східною Европою. В першому вона мусить брати під увагу ті сили і йти їм на-зустріч. В додатку саме ті самостійні визвольні рухи поневолених народів можуть викликати, чи бодай приспішити цю третю світову війну.

Спільний фронт поневолених народів створює теж спільну плятформу для впорядкування сусідських відносин після прогнання імперіялістичного наїздника. По кожній війні з'являється звичайно між сусідними народами безліч спірних справ, що їх важко розв'язати. Спільна ж боротьба поневолених народів родить атмосферу взаїмного довіря і співпраці, що є найкращим підложжям і запевненням мирної розв'язки всіх питань.

А другим дуже важним моментом цієї концепції є це, що вона зродилась не в замкнених кабінетах, як певна спекуляція, а в боротьбі.

Вона виросла з життя. А через те й не ограничується до тісного круга наукових прихильників, а охоплює собою перш за все армії бійців, армії правдивих революціонерів, в краю, на землях тих поневолених народів. А праця за кордонами являється тільки завершенням цього.

Сьогодні знає весь український нарід, що він бореться не тільки за своє визволення, але рівночасно й за національне та соціяльне визволення всіх поневолених Москвою народів. Бійців Української Повстанчої Армії загріває в бою побіч бажання вибороти волю своєму народові ще й свідомість післанництва України бути передовиком у спільному визвольному змагу інших заприязнених народів.

А рівночасно всі інші народи бачать, що величні кличі української революції "Свобода народам і людині!" - це не пусті пропагандивні фрази, а основи нового кращого ладу, що його скроплює своєї кровю у спільному змагу проти наїздника найкращі сини всіх поневолених народів.

В той спосіб поширено боротьбу проти російсько-большевицького імперіялізму далеко поза кордони України. Визвольні рухи поодиноких народів об'єднано в одностайний фронт та включено до нього теж і ті народи, що стояли ще осторонь цієї боротьби. Усі вони свідомі сьогодні цього, що тільки розвал большевицької імперії, уможливить свобідний розвій поодиноких народів, а розвал той мусить прийти знутра. Удар ззовні може бути тільки допо-міжним.

А тісна співпраця усіх народів Антибольшевицького Бльоку започаткована в революційній боротьбі визвольного змагу, забезпечить цей розвій і взагалі мир на сході Европи та в середущій і північній Азії, як теж врятує решту Европи від большевицького заливу.

Ширше про ті справи знайдуть цікаві деінде. /Читай "Визвольна Політика за січень 1946 року. Ми хочемо подати нашим читачам історичні документи цього, як і де повстала ця концепція. Для цього передруковуємо звідомлення з Першої Конференції Поневолених Народів Східньої Европи і Азії.

Звідомлення передруковуємо без найменших змін так, як воно було опубліковане в 1943 році.

Мук.

Перетворім імперіялістичну війну
на боротьбу поневолених народів
за волю !

ПЕРША КОНФЕРЕНЦІЯ ПОНЕВОЛЕНИХ НАРОДІВ СХІДНОЇ ЕВРОПИ І АЗІЇ

що відбулася 21 - 22 листопада 1943.р. в Україні.
/неповний текст /.

За самостійні держави всіх
поневолених народів !

Воля народам!
Воля людині !

В С Т У П .

Полумя нової загарбницької війни охопило ввесь світ :

Імперіялістичні хижаки ведуть безпощадну боротьбу. Голодними звірями накинулись вони в самий перед на обеззброєні народи, щоб винищити їх, звести остаточний бій за панування над світом.

Багряніє від крови земля, не гаснуть заграви великих пожеж над східною Европою, вогонь найновіших досягнень техніки палить землю, густо засіваючи її людськими трупами. Сталін і Гітлер, ідучи до своїх імперіялістичних цілей, топлять у крові цілі народи.

Німецький імперіялізм, якому порівняно легко дістались перші успіхи, на всіх завойованих територіях зразу застосував політику відкритого національного й соціяльного гніту. Цим настроїв він проти себе багатоміліонові маси поневолених народів. По всій Західній Европі піднялась могутня хвиля національно-революційних рухів проти німецько-гітлерівських поневолювачів.

Крім цього, аліянти, вигнавши німців з Африки, рушили на Балкани. Капітуляція Італії поставила німецький імперіялізм перед безпосередньою загрозою другого фронту. Силою обставин Гітлер змушений був перекинути значну частину своїх військ на Балкани. Це в свою чергу облегшило російсько-большевицькому імперіялізмові просуватися на захід.

Із ярма гітлерівського розбійницького імперіялізму цілі народи знову попадають в пазурі кривавого російсько-большевицького імперіялізму; на зайнятих територіях знову починається масове нищення народів, що йде лінією нечуваного терору НКВД та мобілізації непідготованих кадрів під вогонь німецької зброї. Але чим лютіше скажене терор сталінського НКВД, тим більше росте незадоволення поневолених російсько-большевицьким імперіялізмом народів.

Назріває час максимального ослаблення нашого найлютішого ворога російсько-большевицького імперіялізму. Цей час найбільш сприятливий для його повного й успішного розгрому. Багато-міліонні маси поневолених народів СССР розпочали визвольну боротьбу з російсько-большевицьким імперіялізмом. Але ця боротьба ще не досить організована. Для успішньої боротьби зі спільним ворогом - поневолені народи повинні об'єднатися в єдиний революційний фронт. Революційне піднесення мас мусить бути спрямоване в певне річище, всі потенціяльно зростаючі сили народного гніву й ненависти повинні мати чітке цілеспрямовання, ясну кінцеву мету.

Така потреба висунула гостру необхідність скликання першої Конференції поневолених народів Східної Европи й Азії.

Перша Конференція була по ініціятиві азербайджанської, вірменської, грузинської, татарської, узбецької та української національно-революційних організацій, які ведуть рішучу й безпощадну боротьбу зі своїми поневолювачами - гітлерівськими й російсько-большевицькими імперіялістами за свою повну національну незалежність.

Конференція відбулась 21 - 22 листопада 1943.р. в Україні. Багато делегатів прибули зі своїх рідних земель, що знаходяться під большевицькою окупацією, перемагаючи численні труднощі при переході лінії фронту.

В умовах боротьби українського народу з німецькими окупантами зібралась і повела свою працю конференція.

20. листопада на передодні праці конференції баталіон нім. грабіжників в місцевості, де скликалась конференція прийшов грабувати й палити села. Загони Української Повстанської Армії розбили й розігнали гітлерівських бандитів, не давши їм можливості спалити намічені села.

Пліч-о-пліч з бійцями загону Української Повстанської Армії взяли активну участь у бою деякі делегати конференції. Вони показали, що являються не лише політичними але й прекрасними військовими керівниками своїх народів.

В боротьбі зі спільними поневолювачами росте й міцніє дружба й співпраця народів Сходу.

Перша конференція визначає шлях священної боротьби поневолених народів проти імперіялізмів, за здобуття своїх незалежних, самостійних держав, за повне визволення народів і людини, за справді щасливе життя. Вона, вказуючи шлях, дає ідейно-політичну зброю в руки революційних мас пригноблених народів, які уже піднімають свої боєві прапори й твердо підуть цим шляхом до остаточної перемоги.

- - - -

В Конференції взяли участь 39 делегатів від 13 народів: азербайджанського - 6 делегатів, башкирського - 1, білоруського - 2, вірменського - 4, грузинського - 6, кабардинського - 1, казахського - 1, осетинського - 2, татарського - 4, узбецького - 5, українського - 5, черкаського - 1, чуваського - 1.-

Крім того були присутніми 10 осіб почесних гостей різних національностей, які також взяли участь у роботі Конференції. Всі делегати були озброєні. Кожний із них являється уже бійцем своєї національно-революційної армії.

21. листопада о 9. год. ранку в залі, прибраній національними прапорами й портретами національних героїв і керівників представлених народів, під знаком спільного революційного червоно-чорного прапору розпочала свою працю Конференція.

Конференцію відкрив друг Степенко, коротко зупинившись на політичному становищі поневолених народів, він навязав сучасну співпрацю поневолених народів Східної Европи і Азії з українським народом до традиції спільного з'їзду в Києві 1918.р.

Після цього обрано президію в такому складі :

1. Головуючий - Левченко / українець/,
2. Перший заст.- Фізун / азербайджанець/,
3. Другий заст.- Гогія / грузин/,

До складу секретаріяту ввійшли :

1. Дружний / білорус/,
2. Шімрат /узбек/,
3. Зелена / українка/.

Головуючий розпочав працю Конференції Поневолених Народів Східн. Европи і Азії, оголосивши однохвилинну мовчанку для вшанування памяті тих борців усіх поневолених народів, що полягли в героїчній боротьбі за волю і незалежність своїх народів.

------ --

ОЦІНКА СУЧАСНОГО ПОЛІТИЧНОГО ПОЛОЖЕННЯ.

Доповідач друг Гуріелі розпочав свій виступ висвітленням суті і цілей сучасних воюючих імперіялізмів. Він підкреслив, що причиною сьогоднішньої війни являється імперіялістична політика держав, які прагнуть загарбати чужі землі, використати чужі багацтва й цілковито поневолити інші народи..Обидва імперіялізми несуть підбитим народам політичне,господарче, соціяльне й культурне поневолення. Обидва вони прикривають свої справжні цілі штучними, ніколи не здійснюваними гаслами, стараючись таким чином показати себе носіями нових прогресивних ідей" необхідних для рятунку миру і порядку в світі". В тому власне полягає брехли-

вість імперіялізмів і їх лукава гра. Поневолені народи Східної Европи й Азії, представниками яких зараз являються учасники цієї Конференції, ніколи не погоджувалися і не погодяться терпіти далі імперіялістичне ярмо. Найвищим їх бажанням і ціллю завжди було і є самостійне, ні від кого незалежне життя у власних державах, побудованих на власних етнографічних територіях. Для досягнення цієї мети - поневолені народи мусять вести визвольно-революційну боротьбу з обома імперіялізмами до остаточної перемоги. Для забезпечення успіху в цій боротьбі - поневолені народи мусять створити єдиний революційний фронт. Тільки в тісній співпраці, спираючись виключно на власні сили, і відкидаючи тим самим орієнтацію на підтримку з боку одного чи другого імперіялізму - поневолені народи зможуть протиставитись большевицькому й німецькому націоналістичному імперіялізмам.

Єдиний революційний фронт поневолених народів повинен при цьому мати:

1. Єдину лінію боротьби зі спільним ворогом.
2. Спільну тактику боротьби.
3. Забезпечити постійну співпрацю, щоб революційна боротьба не носила стихійного характеру, а була узгіднена й підпорядкована одній цілі: одночасно з усіх боків атакувати спільного ворога, що загрожує всім поневоленим народам.

Під єдиною лінією боротьби потрібно розуміти узгіднену політичну думку всіх поневолених народів у їх визвольно-революційних змаганнях за знищення імперіялізмів і побудову власних держав.

Спільна тактика - це узгіднені методи й прийоми боротьби з імперіялізмами. Ці способи боротьби по своїй формі не будуть однакові для всіх народів. Кожний народ має свої геополітичні особливості, отже й методи боротьби поневолених народів повинні бути в кожного народу такі, які в найбільшій мірі відповідатимуть всім цим особливостям. Але всі ці методи боротьби поневолених народів повинні служити одній цілі: повному знищенню імперіялізмів і побудові самостійних національних держав на власних етнографічних територіях.

Співпраця - це постійно діючий звязок між окремими поневоленими народами /їх національно-революційними організаціями/, необхідних для організованої підготовки національної революції та успішного її проведення в боротьбі з імперіялізмами за побудову незалежних національних держав.

Після цього виступив з доповняючою доповіддю на цю саму тему друг Ходжаєв. Доповідач поставив чотири питання, на які по черзі дав вичерпуючі відповіді:

1. Чого хочуть імперіялісти?
2. Тактика боротьби імперіялістів.
3. Оцінка реальних сил імперіялістів.
4. Оцінка наших сил.

Відповідаючи на перше питання, доповідач зазначив, що імперіялісти борються за панування над світом і за то, щоб зламати інших своїх конкурентів. Кожний імперіяліст прагне до панування цілого світу і тому являється ворогом інших імперіялістів.

Мета імперіялістично-гітлерівської Німеччини напр. захопила цілу Европу й поширила свої впливи на Азію і Африку.

Про це свідчать воєнні дії нім. армії та дипломатична гра німецької політики. Російський же імперіялізм, прикриваючись помиренням комуністичної ідеї, намагається загарбати цілий світ.

Для зломання своїх найбільш сильних конкурентів імперіялісти тимчасово бльокуються між собою і укладають плани перебудови світу. Вартість цих планів одначе дуже проблематична. Вони служать в першу чергу тактичним моментам у взаїмній конкуренції ворожих і "союзних" імперіялістів. В побудові світу на імперіялістичній основі питання про те, як він буде виглядати - вирішать не договори, а кожночасне співвідношення сил імперіялістів.

Там ми бачили на прикладі нім. совєтського терору, яку ціну в їхніх очах вони мають. Доповідач проаналізував усі політичні конференції договори й союзи воюючих держав. Всі вони являються тільки актамидипломатичної гри й не ведуть до впорядковання політичних відносин між народами й державами.

Виходячи з цього, мусимо врахувати лише реальні сили імперіялістів, не звертаючи особливої уваги на конюнктурні союзи і договори між ними. Приглядаючись сьогодні уважно до воюючих імперіялістичних держав, можемо з твердою певністю сказати, що сили Німеччини занадто надщерблені, як морально, так фізично й технічно. Німеччина падає з одного боку через виснаження, яке їй заподіяла війна, а з другого боку через національно-революційну повстанчу боротьбу поневолених народів, викликану терористичною німецькою політикою, застосованою до підбитих народів, та через удари, яких завдали їй Англія й Америка, помагаючи в цім СССР.

Не краще почуває себе СССР, який втратив у цій війні міліони людей, величезну кількість військових припасів і надзвичайно похитнувся в економічному відношенню. Прикладом може бути Україна, як підстава джерел постачання СССР. В такому стані знаходяться і інші території, особливо ті, через які пройшов фронт. Багато-міліонне населення Совєтського Союзу надзвичайно здеморалізоване, прагне миру й спокою. Коли СССР останнім часом іде вперед, до цього ні в якому разі не можна пояснити його силою - це результат німецької терористичної політики на окупованих теренах та загальне послаблення Німеччини.

Необхідно також підкреслити, що Англія незаінтересована в перемозі СССР, хоч з тактичних міркувань весь час йому помагає. Між ними неминуче назрівае конфлікт, в основі якого лежить неухильне намагання СССР за всяку ціну вдертися на Балкан та в Середню Европу й перетворити їх на бази для дальшого пересування на захід. Одночасно Англія за всяку ціну не допускає до того, щоб СССР погодився з Німеччиною тому, що це залишило би її саму в боротьбі з Гітлером. Виходячи з цього - Англія вміло веде політику по відношенню до СССР. Ця політика прагне до якнайдовшого вдержання СССР в стадії війни з Німеччиною. Допомога Англії СССР припиниться з хвилиною упадку Німеччини. Доказом цього, що Англія всіми силами прагне до зруйновання СССР являється нерозвязана ще досі проблема другого фронту на Заході Европи, і намагання Англії втягнути СССР у війну з Японією.

Конференція трьох імперій у Москві / Америка, Англія, СССР/ не принесла Сталінові бажаних наслідків. Водночас з наступом СССР на Европу - союзники звільняють темпо свойого наступу в Італії, відтягають створення другого фронту в Франції до весни 44.р. / Як заявив президент Південно-Африканської Унії - Смутс/, зменшують постачання зброї, продуктів харчування і т.п. Гра між союзниками на цій конференції зводиться ось до чого:

Сталін прагнув якнайскорішого вирішення воєнного питання в Европі, і то шляхом негайного створення широкого другого фронту. Це зумовлене крайним виснаженням СССР. Сталін прекрасно розуміє, що Англія, атакуючи укріплене побережжа Европи, виснажить свої сили і, відтягнувши німецькі дивізії зі Східного фронту, відкриває для большевиків шлях на Захід. Заявами словянського з'їзду про те, що тільки Червона Армія визволить словян в Европі, Сталін заявив претенсії на Балкани й Середню Европу.

Подібними заявами ісламського конгресу були висловлені претенсії на доступ до Перської Затоки. Англія прагне забезпечити свій вплив в Европі, тому представник її ставив як одно з головних домагань - упорядкування повоєнної Европи і справу кордонів СССР.

Ці претенсії союзників яскраво свідчать про грунтовні протиріччя в їх інтересах. Вони свідчать про те, що порозуміння на конференції в Москві мають такий же конюнктурний характер, як і всі інші договори між імперіялістами. Ці протиріччя змушують союзників і далі вести між собою гру на виснаження, а з хвилею зникнення спільного ворога - Німеччини, отверто поставлять їх у вороже положення один до одного.

Беручи на увагу вище наведені моменти, можна ствердити таке: з одного боку в вирі імперіялістичної війни, яка спрямована на дальше поневолення і експлуатацію народів, в хаосі суперництва між союзниками, зростають противоріччя між імперіялістами, що проводять війну та доводяться до

крайного виснаження державні апарати, які знаходяться в їхніх руках; з другого боку зростає свідомість поневолених народів і глибока ненависть їх до своїх поневолювачів, яка в хвилину упадку імперіялістів неминуче виллється в могутній визвольно-революційний рух. До революції поневолених признаються рухи незадоволених і виснажених довголітньою війною народніх мас , імперіялістичних держав. У відповідь замаскованим імперіялістичним гаслам, що в дійсності несуть людству неволю, грабіж і терор,- поневолені народи підносять революційну боротьбу за власне визволення, несуть найбільш прогресивну ідею сучасної доби, ідею, яка висловлюється принципами : "Воля народам! - Воля людині!". " За незалежні національні держави всіх народів".

Після десятихвилинної перерви розпочинається дискусія над заслуханими доповідями. В дискусії взяли активну участь Шіврат /узбек/, Гогія /грузин/, Саша /грузин/. Делегати ставили ряд питань, на які Горієлі Ходжаєв дали вичерпні відповіді.

Наступну доповідь розпочав друг Стеценко.

ПОЛІТИЧНІ ЗАВДАННЯ ПОНЕВОЛЕНИХ НАРОДІВ.

Зазначивши, що поневолення народів - це наслідок імперіялістичної політики сусідів, друг Стеценко зупинився на визначенні імперіялізму. У большевицькому розумінні імперіялізм - це "вища стадія капіталізму" /Ленін/. Таке розуміння імперіялізму неправильне, не наукове, а спекулятивно-пропагандивне. За теорією Леніна,- говорить друг Стеценко, імперіялістична політика - це явище доби капіталізму і то вищої її стадії! Отже, виходить, що імперіялістичної політики не було в інших періодах історії, за інших соціяльно-економічних формацій, а це відповідає історичній дійсності. В нашому розумінню імперіялізм - це державна політика, що прагне загарбання чужих територій і підкоренем народів - прагне - експлуатації економічних багацтв і людської робочої сили.

Носіями й реалізаторами імперіялістичної політики бувають народи, суспільні кляси, або невеликі суспільні групи, середовища.

Імперіялістична політика зроджується на базі економічній. Але було б помилковим твердження, що імперіялістична політика зроджується тільки на економічній базі. Велику ролю відграють тут соціяльні й психологічні моменти. Історія вчить нас, що не в кожного народу проявляється імперіялістичне прагнення, хоч і є для цього економічні передумови. В історії одного і того ж народу імперіялістичні прагнення не йдуть разом з економічним розвитком. Напр., капіталістична Швеція Карла XII. стала на шлях імперіялізму.

Зреволюціонізована французька суспільність кінця XVII. ст. дуже скоро перейшла від гуманних гасел і ідей "волі, рівності й братерства" на шлях максимальної імперіялістичної програми. З цього ясно, що економічні обставини, це не єдина причина імперіялізму. Імперіялізм не являється механічним явищем чи історичною необхідністю. Теоретики, творці й реалізатори імперіялістичних політичних програм - це не сліпе знаряддя історичної конечності, а люди вільної думки, свідомі своєї роботи й відповідальности за неї. Тому даремно виправдують себе гітлерівці тим, що економічні обставини примусили їх стати на шлях імперіялістичної політики. Коли вони твердять, що перед німецьким народом стояла дилема: або гинути серед економічних злиднів, на своїй території, або поширити свій життєвий простір на сумежні землі, то це звичайно пропагандивний обман. Безліч доказів можна навести для того, щоб сказати, що німецький народ може розвиватися і жити в добробуті, не йдучи на підбій і грабіж чужих земель. Для цього потрібна тільки чесна праця. Коли ж керівники німецької державної політики вибрали другий шлях, то це яскраво свідчить про їх моральний стан. Незаперечним фактом являється і те, що німецька суспільність у своїй більшості

підтримує політику гітлерівських державних керівників і дає можливість уже пятий рік продовжувати війну, це в свою чергу свідчить, що психологічний момент відіграв тут велику ролю.

Імперіялістичні програми реалізуються у загарбницьких війнах. В результаті успішної грабіжницької війни імперіялістична держава збільшується територіяльно та збагачується економічно за рахунок чужих земель та їхніх багацтв. Пригнічені народи прагнуть визволитися з неволі. Це заставляє імперіялістів збільшувати апарати насильства, поліцію, військо, тюрми, концтабори тощо. Тому всі імперії характеризуються однаковою внутрішньою структурою. Для повного зламання сил поневолених народів імперіялісти всіляко їх приглушують.

Культурний розвиток поневоленого народу дає йому духову ціль і обєднаність і зміцнює його політичну визвольну боротьбу. Тому в системі колоніяльної політики застосовується багато засобів для культурного гнету поневолених народів. Політика культурного поневолення намагається припинити культурний ріст уярмленого народу, повернути його до стану примітивної культурної побутовщини, а пізніше накинути елементи культури пануючого народу. В колоніяльній системі основні виробництва зосереджуються на території пануючого народу. Території поневолених народів зведені до розмірів помінних сировинних баз. Ці території постачають за безцін сировину для метрополії і за велику ціну отримують від неї промислові товари.

Перераховані головніші особливості імперіялізмів та колоніяльної політики, властиві всім імперіям та колоніяльним системам. В практиці ми бачимо відкриті, або більше чи менше замасковані колоніяльні системи. Звичайно буває так, що імперіялісти прикривають свою програму брехливими політичними чи економічними гаслами, та в своїй пропаганді намагаються переконати поневолений народ у тому, що вони принесуть йому " визволення і щастя".

Особливу загрозу становлять сьогодні для нас імперіялізми німецько-гітлерівський і російсько-большевицький. Німецькі імперіялісти оформили свою програму досить ясно і без пропагандивних хитрощів. Головні думки цієї пропаганди засовані в книжках: "Моя боротьба" - Гітлера і "Міт 20-го віку" - Розенберга. Творці цієї програми вважають нім. народ вибраним чи панівним народом, який єдино здібний жити повним життям і керувати долею світу. Всі інші народи, як "меншевартні" повинні, або зникнути з лиця землі, або виконувати ролю рабів у німців. Політична боротьба з німецьким імперіялізмом легка: програма й тактика нім. імперіялістів говорить сама про себе й мобілізує проти себе всі народи. Труднішою являється збройна боротьба з нім. загарбниками. тому, що вони зорганізували велику військову силу й користуються певними здобутками техніки.

Дещо інакше виглядає справа з большевицько-російським імперіялізмом. Російський імперіялізм тим характерний, що вміє маскувати свої загарбницькі цілі інтернаціональними гаслами й програмами. Він має більш гнучку тактику. Кожний актуальний суспільний рух російські імперіялісти намагаються використати для своїх завойовницьких цілей. Російські імперіялісти завоювали нехристіянські народи Кавказу й Середньої Азії під гаслами ширення християнства. Україну й Білорусію поневолили ніби під гаслами охорони православної віри перед католицизмом. Для поширення своїх впливів на Балканах і в Середній Европі висунули гасло словянської солідарності.

Остаточно скомпромітований і зломаний воєнними невдачами білий російський імперіялізм знайшов своє відродження в большевизмі. Сьогодні він маскує себе програмою соціяльної рівності та маневрує ідеєю соціяльної революції.

Могутня хвиля соціяльних і національних революцій в 1917 - 1918 рр. потрясла російською імперією. Революція вибухла з особливо великою силою серед поневолених народів, які в царській імперії терпіли ярмо подвійного поневолення. Поневолені народи зреалізували програму свого соціяльного і національного визволення, утворивши власні самостійні держави.

Боротьба за політичне керівництво революції і за державну владу в Росії тривала досить довгий час. Група большевиків нещадно знищуючи конкурентів і противників, користуючись революційним хаосом, дійшла до державної влади. В боротьбі за владу большевики з пропагандивно тактичних

міркувань висунули радикальну соціяльну програму з метою приєднати до себе передову частину мас. Дійшовши до влади, посилили терор і фізично винищили всіх політичних противників та активніший елемент народу.

Маневруючи ідеєю соціяльної революції в теорії і пропаганді, большевицькі "вожді" перебудували господарське життя країни на принципах державного капіталізму й почали швидко розбудовувати важку промисловість для воєнних потреб. Розбудова воєнної промисловості йшла лінією нечуваної економічної експлуатації широких народних мас, властивої імперіялістичним системам. Індустріялізація СССР провадилась за колоніяльним принципом. Всі важливіші виробництва зосереджувались головним чином на російській етнографічній території. Сировина довозилась з території поневолених народів. Залізо й вуголь, видобуті в Україні, тільки в невеликім відсотку пороблялись на місці, основна частина вивозилась в сирому стані до центрально-російських промислових виробництв, а звідси за високу ціну привозились в Україну товарі. Це важким тягарем падало на плечі українського народу.

Придусивши силою національні революції поневолених народів, большевики зброєю загарбали території самостійних національних держав: України, Кавказу, Білорусі, Сибіру, Центральної Азії. Для втримання загарбаних територій большевики організували систему політичного терору. Поліційні апарати насильства розбудовані в СССР до нечуваних досі розмірів. В цьому відношенні залишилися позаду СССР всі інші імперіялістичні держави. Тільки гітлерівська Німеччина встигла своєю поліційною системою наблизитись до большевицьких "здобутків".

В большевицькій програмі політичного гнету багато місця відведено для культурного поневолення народів. Після 1930.р. почався дуже гострий наступ на всі культурні цінності поневолених народів, Знищено фізично, або запроторено на далеке заслання відомих культурних діячів, письменників, вчених, артистів, мистців. Заборонено й знищено кращі літературні твори. Культурне поневолення народів залегалізоване офіціяльною формулкою: підтримувати національну культуру по формі й соціялістичну по змісту. Всім відомо, що питання культури - це питання в першу чергу змісту, а коли заборонено національний зміст, значить заборонена культура взагалі. Т.зв. художня література поневолених народів останніх років - це вже не твори високої художньої культури, а казенна агітка, безконечні будні, одноманітні гимни й антихудожні пісні про Сталіна, писані на мовах різних поневолених народів. Під розуміння соціялістичного змісту культури в останньому часі підтягується щораз частіше й виразніше зміст культури російського народу. Російську мову звуть мовою жовтневої революції і мовою Леніна. Цю "соціялістичну мову" насаджується в школах, в армії, установах і громадському житті. Русифікація уведена всіми державними засобами й підтримувана апаратом поліції, привела до повного культурного спустошення серед поневолених народів.

В останньому часі русифікація поневолених народів набрали нечуваних розмірів. Почувши за собою силу багнету армії й поліції, большевицькі імперіялісти щораз відважніше скидають інтернаціональну пропагандивну маску. Ставши на шлях російського імперіялізму в зовнішній і внутрішній політиці, кремлівські "вожді" сягнули до його джерел і традицій. Героями країни "перемігшого соціялізму" стали знову як при білих царях - туполобий деспот Петро І-ий, Суворов, Кутузов, Невський і інші, які вогнем і мечем нищили і в крові топили всякий прояв революційної думки.

Перехід большевизму від революції до імперіялізму остаточно завершився в 1918.р. Большевики зрадили ідею соціяльної революції та зброєю зламали й втопили в крові національної революції поневолених народів.

Запоморочені уявою нових підбоїв, большевики розпочали приготування до нової імперіялістичної війни в небувалих досі розмірах. В 1933.р. на політичну арену світу виходить нова імперіялістична сила - гітлерівська Німеччина, яка таксамо, як російський большевизм, планує завоювати собі світ

В результаті імперіялістичної політики воєнних приготувань большевиків і гітлерівців почалась II. Світова Імперіялістична Війна. Тягар її ліг

в першу чергу на плечі широких мас поневолених народів. В результаті війни сьогодні зруйновано економічно багато країн, широкі народні маси опинились в нечуваних злиднях, жахлива смерть знищила десятки міліонів людей.

Воюючи імперіялісти попали в заворожене коло війни, з якого не можуть знайти виходу. Воєнний конфлікт загострюється і поглиблюється. Кінець війни уявляв собі кожен з імперіялістів не інакше, як повне знищення ворога. Знищення ворога в розумінні палїїв війни - це знищення мас народу, яких женуть вони на фронт. Кожний з воюючих ворогів не здобув собі досі вирішальної переваги, тому й основний результат дотеперішньої війни - це в першу чергу знищення великої кількості людей.

Тому необхідно ствердити, що характер цієї війни наскрізь протинародний. Дальший її хід тільки поглиблюватиме прірву між народними масами та імперіялістичними клїками, а це в свою чергу неминуче приведе до великих революційних дій.

Перед поневоленими народами стоїть велике політичне завдання: припинити війну і повернути людству мир. Переведення цього грандіозного завдання можливе тільки шляхом революції. Лише знищення імперіялістичних клік і повний розвал імперій зможуть припинити війну.

Знищивши імперіялістичні кліки й зруйнувавши імперії, революція ні в якому разі не повинна затриматись на пів дорозі. Історичні її завдання - створити передумови тривалого миру в майбутньому. Для цього необхідно перебудувати світ на новій системі вільних народів у самостійних національних державах.

Для повної перемоги національних революцій уже сьогодні існують усі обєктивні шанси. Воєнні дії вичерпали матеріяльні й фізичні засоби імперіялістів. Внутрішні противоріччя імперій загострились і бють їх із середини. В цьому відношенні час працює для нас. Але перемога не прийде сама, її потрібно здобути. Для цього необхідна й політична сила. Для одного й другого потрібна напружена організована праця

- - - - - - - - - - - - - - - - - -

Після доповідей розпочалась дискусія, в якій взяли активну участь : Вагнер /азербайджанець/, Саша /грузин/, Туман /узбек/, Тукай /татарин/, Дехуман /казах/.

Другий день роботи Конференції розпочався доповіддю подруги Озерської на тему: "Організація і практичні цілі єдиного фронту поневолених народів"

ОРГАНІЗАЦІЯ І ПРАКТИЧНІ ЦІЛІ ЄДИНОГО ФРОНТУ ПОНЕВОЛЕНИХ НАРОДІВ

Поневолені народи Сходу Европи й Азії переживають гніт імперіялістичного ярма. Імперіялісти,- зазначує доповідачка - стараються їх всебічно знесилити і таким способом повністю заволодіти їхніми територіями, багацтвами, їхньою робочою силою і їхніми надбаннями. Загроза рабства з боку імперіялістів тим більша, що імперіялісти діють організовано, обєднуючись у відповідні союзи, мають у своєму розпорядженнівеликі збройні сили, мають державні апарати. Таке становище висунулоперед поневоленими народами у всій своїй гостроті невідкладне питання: як вратуватися від рабства, як скинути зі шиї ненависні імперіялістичні арма. Для того, щоб не скриватись у цій війні за чужі інтереси, щоб вибитись із неволі, щоб добитись повних прав на політичний, економічний і культурний розвиток у власних самостійних державах, всі поневолені народи повинні організуватись в єдиний могутній фронт і направити вістря своєї боротьби проти всіх і всяких імперіялістів.

Проти поневолених народів Сходу Европи й Азії виступають два імперіялізми - большевицький і німецький. Однак більш небезпечним являється большевицький імперіялізм, тому, що він ще досить сильний і окупував майже

всі території народів Сходу Європи й Азії, тоді, коли німецький імперіялізм хилиться до упадку й під натиском большевизму поступово виходить зі східних европейських територій. Кінець німецького імперіялізму залежить вже тільки від часу. Він ще може довше зберегтися на території народів Заходу, у нас затриматись на довший час не в силі. Найнебезпечнішим нашим ворогом, отже, являється большевицько-російський імперіялізм. Із цим імперіялізмом ми мусимо вести безпощадну, непримирну й рішучу боротьбу, коли хочемо жити й розвиватися. У нашій визвольній боротьбі не можемо розраховувати на допомогу інших держав. Вони допоможуть нам тільки тоді, коли це буде в їхньому інтересі. З доброї їхньої волі допомоги нам не знайти. Покладаючись виключно на власні сили у своїй визвольній боротьбі, мусимо використовувати сприятливі зовнішні політичні обставини.

Російсько-большевицький імперіялізм загрожує безпосередньо: Фінляндії, Естонії, Латвії, Литві, Білорусі, Україні, татарам Криму, народам Кавказу, Поволжа і Уралю, народам Середньої і Північної Азії.

Щоб переконатися в реальності планів нашої боротьби, досить враховувати:

1. Що СССР заселений на 50% неросійськими народами. Факт, що нас більше і вже тільки з цього погляду перевага мусить бути по нашому боці. Силу дасть нам організація спільного протиімперіялістичного фронту наших ворогів.

2. Другий момент, який великою мірою сприяв у перемозі поневоленим народам - це положення їхніх земель довкола російської, яка являється центром большевицького імперіялізму. Отже поневолені народи, які живуть по сусідству / як народи Прибалтики, Білорусії, України, Криму, Кавказу, Поволжя, Уралу та Середньої Азії/ можуть легко творити окремі фронти проти сталінського імперіялізму.

3. Важливим моментом являється факт виснаження імперіялістів в наслідок ведення довготривалої війни. Це виснаження буде щораз висилюватись.

4. Останній момент - це велика різноманітність складу Червоної Армії. Більші її цілковито невдоволені існуючим порядком і вкрай опозиційно настроєні до большевицму.

Беручи до уваги чотири головніші моменти слабості большевицького імперіялізму, а тим самим нашої переваги над ним, можемо з твердою певністю констатувати, що переможний фронт поневолених народів у своїй основі являється цілком правильним і реальним.

Перше й основне завдання поневолених народів - це боротьба за державну самостійність. Усі поневолені народи повністю доросли до самостійного життя. Це вони довели чи втеперішньому житті чи в історичному минулому / при цьому доповідачка, користуючись історичними данимидоводить цілковиту здібність до самостійного державницького життя окремих поневолених народів - Майже всі поневолені народи протягом своєї старої і нової історії виявляли непереможну волю до самостійного життя, вони час - від - часу підносили збройні повстання проти царського й большевицького імперіялізмів. Для підтвердження цього доповідачка наводить приклади повстання народів Кавказу, зокрема Грузії в 1924 - 25 рр., повстання азербайджанців в 1937-38 рр., численні виступи басмачів в Середній Азії, що тривало аж до 1932--34 рр.Отже визвольна боротьба поневолених народів Европи й Азії не являється чимось новим, вона вже велась , має свою героїчну традицію і продовжується далі. Український народ відважно веде політичну та збройну боротьбу з німецьким та большевицькимімперіялізмами, на Кавказі також ведеться енергійна протибольшевицька повстанська боротьба. Отже завданням організованого революційного фронту поневолених народів являється , з одного боку, координування дій збройних сил усіх поневолених народів, а з другого боку посилення діяльності уже існуючих політичних організацій, Там, де ще нема організацій, необхідно творити їх, не гаючи жодної хвилини. Від політичної роботи потрібно поступово переходити до збройної боротьби й поставити большевицький імперіялізм перед фактом діючого єдиного фронту поневолених народів.

Серед тих народів, у яких ще немає політичних організацій, працю потрібно починати широкою пропагандою ідей державної незалежності й спільного фронту боротьби та творенням організаційної сітки, переходячи до масових народних виступів. З метою координування дій визвольної боротьби поневолених народів необхідно як мога скоріше створити Революційний Комітет Поневолених Народів, в склад якого мусять ввійти представники революційних організацій усіх народів. Тільки діючи разом, єдиним могутнім фронтом всіх поневолених народів, зможемо досягнути перемоги; коли будемо діяти на різно,- большевицький імперіялізм нас знищить.

Новостворений Революційний Комітет і його органи будуть координувати й налагоджувати співпрацю політичних організацій, які діють на рідних землях поневолених народів. Керувати працею він не зможе. Керівними й вирішальними чинниками у визвольній боротьбі кожного поневоленого народу будуть завжди національно-революційні політичні організації, що знаходяться на рідних землях. Першим і невідкличним завданням Революційного Комітету Поневолених Народів буде завдання якнайскоршого вироблення головніших інструкцій пропаганди в Червоній Армії. Крім того Революційний Комітет Поневолених Народів повинен зайнятися питанням стягування бійців із "добровольчих" відділів німецької армії. Однак виробити якийсь сталий спосіб стягування їх, зараз важко. Це великою мірою залежить від зовнішніх обставин. Тому ми повинні бути повсякчасно готовими до вмілого маневрування. Зараз потрібно сказати тільки те, що таких бійців мусять прискорено стягувати цілком свідомі своїх завдань їхні брати, які знаходяться вже в Національних Арміях і загонах.

Революційний Комітет Поневолених Народів, організувавши відділи Національних Повстанських Армій на українських землях, які в майбутньому перейдуть на рідні землі для розгорнення боротьби за власну державну самостійність, мусять зараз же приготуватись до відтягнення бійців своїх національностей також з Червоної Армії, яка посувається вглуб Европи.

Далі доповідачка розгортає план організації добровільних національних повстанських відділів на території України.

Т.зв. "добровольчі відділи", які складаються зі східних народів і досі перебувають при німецьких військових частинах можуть кожночасно переходити на сторону своїх Національних Повстанських Армій, які знаходяться сьогодні в Україні. Складнішою буде справа з тими, яких вже німці запроторили на Балкани чи в інші країни Західної Европи. Над приєднанням їх до нашого руху мусить напружено працювати пропаганда. Взагалі пропаганда, що її має повести Революційний Комітет Поневолених Народів, повинна поінформувати цілий світ про нашу боротьбу, про те, хто ми такі і чого ми хочемо.

Якщо мова йде про працю українців в цьому напрямку, то українська пропаганда робить все можливе, і ця робота дала відповідні результати. Прикладом може служити налагодження звязків українців з народами Середньої Европи. Політичні центри поневолених народів повинні також зі свого боку прикласти старань, щоб не пустити "добровольчих" відділів на Захід. Українці завжди уможливлять їм перебування на своїх теренах і ніколи не накидатимуть своїх планів; схочуть вони боротися разом з українцями на території України проти німців,- їх радо приймуть, а хто схоче вертатись на батьківщину - українці допоможуть їм.

Далі поповідачка обговорює тактику й методи революційної боротьби на час приходу большевиків.

Зустрівшись із нами, вони старатимуться застосувати в боротьбі проти нашого руху всі свої хитрощі, щоб ослабити наш рух, але це їм не вдасться

Виходячи з усього вище сказаного, потрібно зазначити, що головним і найближчим нашим завданням є :

1. Пропаганда визвольних ідей серед якнайширших кол населення усіх поневолених народів.

2. Організація національно-революційних сил на територіях поневолених народів.

3. Організація на своїх теренах збройних сил дружніх народів.

Практичне завдання: випустити спільний орган на мовах союзних поневолених народів, чи на російській мові, відомій поневоленим народам СССР, який полегшив би працю комітету і сприяв би скорішому пропагуванні ідей національного визволення. Поневолені народи Східної Европи й Азії, зєднавшись у могутню лаву непереможнього єдиного фронту, мусять добитись і добються повної перемоги над всіми імперіялізмами. Озброєний палкими революційними ідеями, непохитний єдиний фронт всіх поневолених народів принесе довго ждану волю і повне звільнення від всяких імперіялістів, дасть можливість перебудувати світ на засадах незалежних самостійницьких держав.

Після доповіді почалася пожвавлена гаряча дискусія. Найбільш активну участь у дискусії взяли друзі: Фізуль, Кагарман, Ходжаєв, Гуріелі, Стеценко, Гогія, Максим, Левченко, Тукай, Джігіт Крегул, і інші.

Після розгляду питань Конференції було одночасно обрано Резолюційну Комісію, до складу якої ввійшли : 1. Гогія, 2. Стеценко. 3. Фізул, 4. Озерська, 5. Гуріелі, 6. Шірмат, 7. Ходжаєв.

Кінцеве слово бере друг Левченко. Він висловлює щиру подяку делегаціям за активну участь у Конференції.

Перша Конференція Поневолених Народів Сходу Европи й Азії - говорить він,- ввійде до історії, як переможний вияв волі народів до самостійного життя. Нагородою за нашу працю й боротьбу буде здобуття волі для безправних народів. А тепер зі зброєю в руках і з незломною вірою в нашу перемогу підемо в бій з поневолювачами-загарбниками. Нашою рішучою поставою доведемо, що ідея наша непереможна. Кожний підступ імперіялістичного світу не вбє в нас волі до самостійного державного життя. Кожний народ зуміє на своїй землі власними засобами влаштувати собі вільне життя. Вся наша боротьба проходитиме під найбільш прогресивним гаслом сучасної доби - "Воля народам і воля людині!"

- - - -

П О С Т А Н О В И

ПЕРШОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ПОНЕВОЛЕНИХ НАРОДІВ СХІДНОЇ ЕВРОПИ Й АЗІЇ!

Оцінка політичного положення.

1. Сучасна війна між німецьким націонал-соціялізмом і російським большевизмом - це типово імперіялістична загарбницька війна за панування над світом, за новий поділ матеріяльних багацтв, за здобуття нових сировинних баз і ринків збуту, за поневолення народів і експлуатацію їхньої робочої сили.

2. Обидва воюючі імперіялізми заперечують право народів на їх вільний політичний і культурний розвиток у самостійних національних державах та несуть усім народам політичне, соціяльне й культурне поневолення у формі гітлерівської "Нової Европи" чи большевицького СССР.

3. Протисуспільні грабіжницькі цілі та повну ідейну пустку намагаються імперіялісти прикрити брехливими гаслами про соціяльну рівність, визволення працюючих, тощо.

4. Скомпромітований ідейно й політично большевизм шукає опори в відігрітих реакційних гаслах словянофільства і традиційно російського патріотизму.

5. Імперіялістична війна довела воюючі імперії до великого матеріяльного й військового виснаження та загострила політичні й економічні суперечності в середині імперій. Це створює сприятливі обставини для наростання революційно-визвольного руху серед поневолених народів.

Останній час характеризується швидким ростом і загостренням визвольних революційних дій поневолених народів. В цьому запорука перемоги революції та нового світлого майбутнього.

ПОЛІТИЧНІ ЗАВДАННЯ ПОНЕВОЛЕНИХ НАРОДІВ.

Тільки національні революції поневолених народів припинять безглузду воєнну різню і принесуть світові трівкий мир. Новий міжнародний лад, опертий на пануванні політичних прав кожного народу, дасть кожному народові повні можливості культурного й економічного розвитку. В системі вільних національних держав забезпечується повна воля людині, давленій і експлуатованій досі казарменою системою імперіялізмів.

Для швидкої і певної перемоги національної революції потрібний один спільний фронт поневолених народів. Тому конференція вважає необхідним створення спільного комітету народів Східної Европи і Азії, який буде координувати всі національно-революційні сили тих народів, виробить єдину лінію боротьби зі спільним ворогом, єдину тактику боротьби та у відповідний мент дасть гасло до одночасного повстання всіх поневолених народів.

ОКРЕМІ ПОСТАНОВИ.

1. Перша Конференція Поневолених Народів Східної Европи і Азії вітає героїчну визвольну боротьбу народів Західної і Середньої Европи проти німецького імперіялізму та заявляє свою повну політичну солідарність у цій боротьбі.

2. Конференція вважає потрібним розгорнути серед народу Західної і Середньої Европи широку пропаганду для ознайомлення їх з визвольною боротьбою народів Східної Европи і Азії.

Конференція закликає:

/ Не опубліковано з конспіративних причин/.

Зміцнити самооборону перед терором відступаючої німецької влади і армії.

Резолюційна Комісія:

1. Гуріелі / грузин - профессор/, 2. Гогія/грузин - майор/, 3. Фізул /азербайджанець - лейтенант/, 4. Шімрат /узбек - учитель/, 5. Стеценко /українець - професор/, 6. Ходжаєв /агроном/, 7. Озерська /українка - інженер/,

Очолюючі національні делегації: / народності поазбучно /.

1. Азербейджанську - Фізул /лейтенант/, 2. Башкирську - Кагарман /піхотинець, 3. Білоруску - Дружний /мінометчик/, 4. Вірменську - Антрант /воєнтехнік першого рангу технічних військ/ , 5. Грузинську - Гогія / майор технічних військ/, 6. Кабардинську - Баксан / піхотинець/, 7. Казахську - Дежуман / технік кавалерист/, 8. Осетинську - Храм /сержант піхотинець/, 9. Татарську - Тукай / старший сержант, 10/ Узбекську - Шімрат /танкіст/, 11. Українську - Стеценко /професор гуманітарних наук, 12/ Черкаську - Джгіт /артилерист/, 13. Чувашська - Скворцов / сержант - піхотинець/.

В І Д О З В А

ПЕРШОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ПОНЕВОЛЕНИХ НАРОДІВ СХІДНОЇ ЕВРОПИ Й АЗІЇ.

Дорогі Брати й Сестри !

В тяжкі хвилини лютування імперіялістичної війни, в час загибелі міліонів наших людей на фронті, винищування наших родин у запіллі, в час варварського нищення нашого майна та памяток культури по наших містах і селах, звертаємося до Вас з братнім закликом: С т а н ь т е о д н о с т а й н о д о о б о р о н и ж и т т я і м а й н а В а ш о г о і В а ш и х р і д н и х, с т а н е т е д о б о р о т ь б и п р о т и в о р о г і в л ю д с т в а, п а л і ї в в і й н и !

Хто ж і для чого розпочав цю страшну й жорстоку війну? Хто являється винуватцем міліонних вбивств і страждань невинних? Хто мусить понести кару за народне горе? Проти кого нам боротися?

Сучасну війну розпочали й ведуть правлячі імперіялістичні верхівки Берліна й Москви - німецькі націонал-соціялісти й російські большевики.

Війна ведеться за те, котра з імперіялістичних клік має надалі поневолювати й експлуатувати народи Европи й Азії.

Імперіялісти вирішили, що їм за мало награбованих земель, замало загарбаних багацтв, замало підбитих народів, вони хочуть ще більше поширити свої імперії, ще міцніше придусити гноблені народи й затягти до такого ж ярма нові народи.

Прагнучи до тих розбишацьких цілей, імперіялісти силою змобілізували ввесь здоровий елемент поневолених і гноблених ними народів та погнали його на фронт. Міліони синів України, народів Кавказу, Середньої Азії, Надволжжя і Уралу знаходяться сьогодні в окопах, віддаючи життя за своїх гнобителів. В той же час в тилу НКВД тероризує їх родини, знущається над ними. В тилу запрягають до непосильної праці в воєнних заводах старих та дітей, видираючи в них з рота останній кусок хліба.

Війна вже погубила міліони бійців, зруйнувала народні господарства як поневолених, так і воюючих народів. Однак кінця війни ще не видно. Для випередження аліянтів на Балканах кремлівські "вожді" кидають не підготовані військові солдатські маси в безнастанній наступ під вогонь німецької зброї. Ще не закінчилася війна з Німеччиною, а вже сталінська кліка в наслідок загарбницьких задумів на Балканах і в Середній Европі попадає в нові конфлікти, готується до нових воєнних дій. Ще не вигоєні одні рани, а вже готуються удари для нанесення нових.

Та даремні надії імперіялістичних катів, коли вони думають, що й далі народ пасивно виконуватиме їхні накази. Сьогодні вже не тільки поневолені народи, але й маси народів, з яких вийшли правлячі імперіялістичні верхівки побачили все безглуздя і весь злочин теперішньої війни. Зараз усім стало ясно, що безперспективне змагання на фронті постійно доводить і вкінці приведе до повного спустошення рідних земель і знищення народів; всі зрорумілі, що мусить припинитися безглузда бойня народів, що мусить наступити зміна.

Однак яка має бути зміна і як до неї дійти?

Чи може наступити зміна, коли залишаться при владі існуючі імперіялістичні кліки? Чи може наступити суттєва зміна, коли залишаються дотеперішний державний лад, насильства й експлуатації? Відомо ж, що державний лад, побудований на поневоленні одних народів другими породжує змагання до дальшого підбою і дальшого поневолення, породжує імперіялізм. Устрій, побудований на поневоленні одних народів другими неминуче веде до імперіялістичних воєн і руїни.

Щоб вийти з сьогоднішнього трудного становища, припинити війну замало. Для цього необхідно повалити цілий державний устрій, знищити імперіялістичні кліки й побудувати новий лад на Сході Европи й Азії. Цей лад виключить можливість поневолення одного народу другим, виключить всякий імперіялізм, і гарантуватиме повну волю розвитку кожного народу. Цей лад мусить бути побудований на системі незалежних держав кожної нації на своїй етнографічній території.

Здійснити цей лад можна тільки в безпощадній боротьбі з імперіялістичними правлячими верхівками, тільки шляхом національної революції. В боротьбі проти спільних гнобителів - сталінського й гітлерівського імперіялізмів - необхідний єдиний фронт всіх народів Сходу, керований своїми національними проводами. Для перемоги національної революції потрібний підйом міліонних мас.

Поневолені народи Сходу вже вступили на шлях цієї священної боротьби. В цій боротьбі вони вже добились поважних успіхів. Національні повстанські армії й відділи в Україні, на Кавказі, в Середній Азії і в Прибалтиці високо підняли прапор проти імперіялістів, обороняючи свої народи перед грабунком імперіялістичної наволочі, та визволяючи цілі території від імперіялістів, борються за повну національну незалежність своїх народів. В повній солідарності з ними ведуть таку ж боротьбу проти імперіялістів народи Західної Европи / національна повстанська боротьба на Балканах, у Франції, Норвегії, Бельгії, Голяндії і т.д./, слідом за цим боротьба поширюється на території всієї Европи та цілої імперії СССР, втягаючи до повстання усі поневолені народи, а також російський та німецький народи, придушені власними імперіялістичними кліками.

Міліони бійців Червоної Армії, розпіяні по цілій Европі й Азії в окопах, на фронті, в запіллі, в німецькому полоні, національних баталіонах при нім. армії, міліони робітників на воєнних заводах, в колгоспах, на каторжних роботах Німеччини й Сибіру,- це велика армія національної боротьби Сходу, це запорука її перемоги.

БІЙЦІ ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ - І - ДОРОГІ НАШІ БРАТИ В ОКОПАХ !

Своєю героїчною боротьбою Ви проганяєте нім. імперіялістів з рідної землі. Однак Ви виконуєте лише половину роботи. За плечима нас жирує на народному горю другий імперіялізм - сталінський. Він такий же ворог народів, як і нім. імперіялізм. Він так само поневолює і експлуатує народи, як і німецький. Поверніть свою зброю проти нього. Бийте його так нещадно, як бєте зараз гітлерівську наволоч. Творіть військові революційні, протисталінські, протиімперіялістичні національні організації. Навязуйте контакт з національними, революційними повстанськими арміями й переходьте до них організованим порядком - індивідуально та цілими військовими частинами!

Робітники воєнних заводів! Не помагайте імперіялістам своєю працею в запіллі загублювати наших братів на фронтах! Виготовлену Вами зброю і амуніцію захоплюйте в свої руки й бийте нею Ваших гнобителів імперіялістів, передайте її національним повстанським арміям та відділам.

ПРИНАЛЕЖНІ ДО ЧУЖОНАЦІОНАЛЬНИХ БАТАЛІОНІВ ПРИ НІМ. АРМІЇ!

Гітлерівські окупанти використали Ваше тяжке становище в полоні і Вашу волю битися проти сталінського імперіялізму, погнавши Вас на фронт братовбивчої війни. При Вашій допомозі гітлерівські імперіялісти хочуть поневолити Ваших рідних на батьківщині, а потім Вас знищити, як непотрібний елемент! Не дозвольте використовувати себе проти Ваших братів! Ваше місце не при німецьких дивізіях, а в революційних протиімперіялістичних національних повстанських арміях. Навязуйте з ними контакт, поширюйте національно-революційну свідомість серед своїх товаришів та зі всіма боєприписами переходьте до своїх повстанських армій, а де їх нема, сміливо творіть такі!

ПРАЦЮЮЧІ ІНТЕЛІГЕНТИ!

Не посилюйте своєю працею державного апарату насильства над народами. Вступайте зо своїми народами в революційну боротьбу проти імперіялістичних катів. Покидайте установи, з'єднуйтеся з відділами своїх національних повстанських армій та віддайте своє знання для їх зміцнення.

Своєю працею допомагайте двигнути єдиний фронт народів у боротьбі проти імперіялістів за свої національні незалежні самостійні держави!

Революційними силами народів у спільнім фронті боротьби проти імперіялістичних загарбників поволимо існуючий лад насильства й збудуємо новий лад, оснований на справедливості й волі народів і людини.

Геть імперіялістичну війну!

Смерть імперіялістичним хижакам большевицької Москви й націонал-соціялістичного Берліну!

Смерть Сталінові й Гітлерові!

Геть гітлерівську "Нову Европу" й большевицький СССР!

Хай живуть національні революції поневолених народів!

Хай живуть незалежні національні держави всіх поневолених народів Европи й Азії.

Хай живе мир і дружба народів!

РАДІЄВІ ВІСТІ УПАрмії.

/Гамбург/. Дня 20.XII.45. було зловлено на хвилях 35,05 між год. 1 -3 вночі слідуючу радіопередачу Української Повстанської Армії до населення України та українців за кордоном:

1. Українська визвольна боротьба розгаряється щораз більше. Повстанчим рухом охоплено: Галичину, райони Кремянця, Дубна, Луцька, Володимира Волинського, Звягеля, Білої Церкви, аж по Дніпро. На другу сторону Дніпра відбуваються рейди УПА. Повстанням охоплено теж частину Кубані, Грузії, Азербейджану. Заворушення мають місце також на Дону в районі Колача та Новочеркаська.

2. На Лемківщині та Гуцульщині большевики переводять переселення населення в глибину СССР. Зорганізоване населення при піддержці УПА протиставиться чинно цій акції.

3. На терені західної Галичини діє крім УПА також АК /Армія Крайова/, при чому АК намагається координувати свої дії з діями УПА.

4. Репатріяційні транспорти з Німеччини ведуть на Краків, Хирів, або Варшаву. В збірних перехідних таборах переводить НКВД чистку. Дітей відділюють і вивозять на схід. Один із таких транспортів здержала УПА на лінії Житомір - Київ.

Заклик до української еміграції: Будьте готові! Ми боремося і забезпечені до дальшої боротьби. Жаліємо, що не можемо вам помогти.

Дня 10.XII. на коротких хвилях 40 - 42 між 11,05 - 11,15 в ночі було зловлено кінець авдиції:

"... Все, що ми передавали, є правдиве. Настане вкоротці такий час, що ви всі повернетеся на вільну від большевиків Рідну Землю. Слава Україні! Слухайте наших радіо-передач між год. 11,05 а 11,15.

Кілька разів передала була УПА заклики до населення України також на коротких хвилях Києва 48 - 50 в год. 0,30.

УПА змінює хвилі своїх радіо-передач зогляду на большевицьку провокацію.

- co 00 oo -

ЧУЖИНЕЦЬКА ПРЕСА ПРО УПА.

Німецький часопис "Кертнер Нахріхтен" ч. 190. з 27.XII 1945.р. подають під наголовком : Розбишацькі банди в Польщі, Мадярщині та Чехословаччині ". / дослівний переклад/.

/ За Ройтером/ Прага, 26. грудня. Банди розбійників, що складаються головно з дезертирів різних армій, ставлять під сучасний мент деякі краї Середньої Европи перед тяжкими проблемами. Ці банди переходять з місця на місця, граблять усюди та вбивають, а при появі війська зникають у густих лісах. Головно три банди роблять непевними Польщу, Чехословаччину та Мадярщину, а саме: Банди Власова, Бандери / в оригіналі "Бендер-Банди" й Армія Крайова.

Переважаюча частина банд Власова, що зосереджує свою діяльність передовсім у південній Словаччині, тепер якраз окружена. Ці люди походять і залишились з армії руского генерала Власова, що став був зрадником , а опісля намагався в останній хвилині рятувати себе тим, що заатакував німців. Вони тероризували багато сільських громад. Рештки, що їх не вдалось виловити, роблять ще й сьогодні на поодиноких шляхах подорож,коли стемніє, небезпечною. Членів цих банд звичайно легко розпізнати тому,що вони носять на собі мішанину російських уніформів та цивільного вбрання.

Банди Бандери навідали недавно терени східної Словаччини. Вони складаються з українців, русских, мадярів та нечисленних словаків; вони називають себе ворогами большевиків і поляків. Озброєні в кріси, пістолі та легкі й тяжкі машинові кріси. Вони розпоряджають великою скількістю амуніції, а кермують ними часто німецькі старшини. Відомо, що це саме вони були тими, що винищили населення ріжних малих польських сіл. У східній Словаччині вбивають вони членів комуністичної партії, що творять місцеві народні комітети й тероризують комуністів до цієї міри, що багато з них видає свої партійні відзнаки.

Армія Крайова , чи теж "Внутрішня Армія" складається головно з поляків і веде свою діяльність в останньому часі головно в Польщі, де має теж свої випадні становища в лісах. Вона є рештою кермованого з Лондону підпольного руху, що на його рахунок треба зачислити невдале Варшавське Повстання з 1944.р.

Всі ці розбійницькі банди складаються виключно з десперантів, що практично є дезертирами, а багатьох із них пошукує поліція ізза їх тяжких злочинів. Банди оперують відділами по около пятьдесять люда, є дуже рухливими і вміють прекрасно критися. Про загальну їхню силу можна говорити тільки в припущенні. Всежтаки к о м п е т е н т н і ч е с ь к і ч и н н и к и о ц і н ю ю т ь с а м і Б а н д и Б а н д е р и н а д в а д ц я т ь т и с я ч л ю д а ."

- - - - - - -

Коли візьмемо під увагу, що повища кореспонденція походить вповні з Чех, а теперішнє положення Чехословаччини супроти Совітів нам відоме, то й умітимемо відповідно читати ці очеркення та епітети, що в статті. Та попри все дуже інтересно, що відразу впадає в вічі, що говорячи про "банди Бандери" підкреслюється виразно їхнє політичне обличчя / "проти большевиків і Польщі" - очевидно проти Польщі такої, що хотіла б панувати на українських землях/, їхню зорганізованість та добре озброєння. Казна про німецьких старшин , звичайно, большевицька агітка; бо цікаво які старшини проводили відділами тої самої УПА, коли вона стояла в боях проти німецької армії. Німці говорили тоді, що - большевицькі!

Цікаве теж ствердження про особовий склад УПА. "Рускі, мадяри й словаки" - це очевидно - українці з середніх та східних теренів, з Карпатської України та з Пряшівщини. Це підкреслює соборницький характер Української Повстанської Армії.

- - - -

КОНГРЕСМЕНКА КЛЕР ЛЮС В ОБОРОНІ УКРАЇНЦІВ.

/Америка, ч. 126, Рік XXXIV Філядельфія, четвер 29.XI.45.р./

Звісна американська письменниця і членкиня палати послів Конгресу в Вашингтоні, пані Клер Бут Люс, зі стейту Коннеттикат, двічі вже виступила на днях у Вашингтоні з острою критикою політики американських окупаційних властей в Европі супроти збігців перед советським терором, а зокрема в другім своїм виступі унялася дуже щиро за нещасними українськими скитальцями. Треба знати, що пані Люс недавно повернула з Европи, де вона відвідала табори втікачів у Німеччині та з власної обсервації знає страшне горе українських жертв війни та советське посягнення на їх волю і життя.

Згадавши про заходи советських властей дістати в руки цих політичних збігців під покришкою "репатріяції" конгресменка Клер Люс заявила в Конгресі 21. ц.м. :

"Ніколи не було прлітикою злучених Держав видавати якомунебудь посторонньому правительству його горожан, що втікли перед дійсним переслідуванням. Сьогодні одначе є ПІДСТАВИ ЗАКВЕСТІОНУВАТИ, ЧИ НА ОСНОВІ ПРИВАТНОЇ УМОВИ МІЖ ПРЕЗ. РУЗВЕЛЬТОМ І ПРЕМЄРОМ СТАЛІНОМ НЕ ЗАЛИШЕНО ЦИХ ОСНОВНИХ АМЕРИКАНСЬКИХ ПРИНЦИПІВ, а саме у відношенню до осіб, яких видачі домагаються Совєти".

ВСТУПАЄТЬСЯ ЗА УКРАЇНЦІВ.

Говорячи вдруге в Конгресі на цю саму тему дня 24-го ц.м. пані Клер Люс вказала на "безмежне горе, нужду та страждання, спричинене американською політикою відносно зрушених з місця /дисплейсд/ осіб із Советського Союза".

Малюючи розпучливе положення українських збігців, яким грозить смерть, або каторга, якщо їх приневолиться вернутися до Росії, п-ні Клер Люс говорила:

"УКРАЇНЦІ, ЩО НЕ МАЮТЬ СВОГО ПРАВИТЕЛЬСТВА, ВИЗНАНОГО ЖОЮБУДЬ ВЕЛИКОДЕРЖАВОЮ, НАХОДЯТЬСЯ У ВИЙМКОВО ТРАГІЧНОМУ ПОЛОЖЕННІ, БО СОВЄТИ ДОМАГАЮТЬСЯ ЇХ ВИДАЧІ НА ТІЙ ОСНОВІ, ЩО МОСКВА ЗАГОРНУЛА ВСІ УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ ПІД СВОЮ ВЛАСТЬ" ...

КОМУНАРСЬКІ ЦЬКУВАЧІ .

На одному вічу комуністичної партії Авгсбурга сказав м. ін. баварський міністер Шмідт: /подаємо за "Авгсбургер Цайтунг"/:

"Гітлер переселив до Німеччини з інших країв багато фашистів. Одна з головних причин, чому вони не хотять повертатися домів є саме те, що вони бояться справедливої кари, що їм там грозить. В порозумінні з військовою владою будуть прочищені з фашистівських елементів теж чужинецькі табори. Це завдання не легке, та мимо цього баварська влада не відступить ні на мить від поставленої перед собою цілі".

Цікаво, чи т. Шмідтові відомо, що повертатись до дому не хотять у першу чергу політичні в'язні й учасники повстанчих загонів, які чинно боролися проти гітлерівського режиму і платили за це своєю кров'ю, своїми стражданнями і життям своїх найдорожчих в час, як шановні панови "товариші" німецької ком-партії вигукували радісно "гайль Гітлер", заїдаючи смачненько в запіллі зрабований українським сиротам хліб, чи самі в німецьких уніформах як "культуртрегери" грабили, що попало та знасилювали по "лицарськи" безборонне жіноцтво. Інтересно теж, чому нові "проповідники справедливості" не згадали ні словечком про тисячі колишніх політ-вязнів, що й досі ходять голі-босі і про те, що першим виявом справедливості /товаришу міністре!/ буде зворот цим людям зрабованого їм німецьким народом їхнього майна та відшкодування за їхні терпіння. А до їхніх політичних переконань вам зась !

- - -

ЗАКОРДОННА ПОЛІТИКА СОВІТІВ.

У світлі англійського журналіста П. Вінтертона.

В англійському журналі "Тайм енд Тайд" помістив недавно під поданим заголовком статтю відомий англійський журналіст Вінтертон. Автор звідав на початку минулої осені Совітський Союз і заглянув у відносини дещо глибше, як цього бажали совітські кремлівські володарі. Через те на його статті про СССР, що в них він отверто виявляє свої спостереження, накинулась совітська преса, хоч він відомий в Англії, як прихильник Совітів. Зміст одної з його статтей передаємо нашим читачам:

Совітську закордонну політику характеризує вже від довшого часу виразний брак довіря до Англії й Америки. Стоючи на становищі, що їхня державна безпека може бути в майбутньому загрожена, Совіти заходились монтувати на своїх західних кордонах бльок держав, колись самостійних, а тепер від них залежних. Цей бльок призначений за совітськими планами для цього, щоб на випадок зудару здержати на собі перші ворожі удари. Не малу ролю мали б ці держави грати як джерело постачання матеріялових та людських сил. Таку саму оборонну систему думали Совіти змонтувати теж над Пацифіком. В Европі будова цієї системи посунена досить далеко. Вправді Совіти не мішаються надто до внутрішних справ Фінляндії та обсадження важних стратегічних точок включно з морською базою Поркаля створює ситуацію, що в ній незалежність Фінляндії є тільки на папері. А вже балтійські держави не мають і тіні незалежности.

Останньої осені ствердив я, що Совіти цілковито стероризували населення Естонії. Впадає виразно в вічі його заломання, пригноблення і переляк. Супроти цього так для мене як і для всіх інших, що визнаються в положенні, було ясним, що прилучення Естонії до Совітів було актом далеко не добровільним.

Польща ніяк не виявляє відзискання волі та незалежности. Праця польського уряду під кермою школеного в Москві Берута йде цілковито по лінії планів і бажань Москви. По цілій Польщі розтаборились "запрошені" залоги Червоної Армії. Большевицька тайна поліція чується в Польщі як у себе дома. Нова польська тайна поліція є тільки відділом большевицьким. Про якусь свободу преси немає що й говорити. Нові "демократичні" вибори, приготовлювані згідно з інструкціями Москви, предбачують тільки одну листу кандидатів. Коротко кажучи - Польща являється сьогодні нічим іншим, як тільки большевицькою маріснетковою державою.

Чехословаччина грає в згадуваній оборонній системі особливу ролю. Її східню частину - Карпатську Україну - прилучено "на власне бажання" безпосередньо до Совітів. Решта Чехословаччини "самостійна". Та на ділі становить вона виключну сферу совітських впливів, замкнену для посторонніх глядачів. Пляни Москви супроти Болгарії та Югославії ясні. Чи то, як осібні держави, чи як одна словянська федерація, вони мусять бути слухняними виконавцями наказів Москви. Маршал Тіто, так само як польський Берут, школений у Москві, де працював до війни як Осип Броз у закордонньому відділі "Видавничого Дому". Через те й можна бути певним, що він виконуватиме слухняно всі накази Москви.

В Будапешті рішають впливи Москви, що не є для нікого ні тайною, ні взагалі сумнівним. А в Букарешті, як це було "вільно ствердити" московським журналістам, резидує уряд, контрольований румунськими комуністами, чию ж волю заступають вони, відомо кожному.

Усім краям, що знайшлися під совітською опікою, стало швидко ясним, що ця опіка проявляється передовсім у діяльності большевицької тайної поліції. Це принесло хвилі арештувань та вивозів і розвіяло всякі мрії про свободу преси. Всяка опозиційна преса перестала існувати. Уряди багатьох цих держав є представниками виразної політичної меншости: їх встановлено силою. Своєї думки не може сьогодні висказувати ніхто, всі мусять говорити спільною мовою Москви.

Коли совітський уряд не схотів спільно з урядами Америки й Англії перебрати на себе контролі над свободою виборів у Греції заявляючи, що це було б нарушенням грецької суверенности то цей заяви не можна очевидно брати поважно: адже це власне Вишінскій, заступник комісаря закордонних справ заявив був у лютому минулого року румунському королеві Михайлові, що якщо назначений Москвою уряд Грози не перейшов при виборах, то це вважатиметься ворожим актом, спрямованим проти СССР і тоді він, Вишінскій, не зможе запевняти Румунії незалежности. Відмова совітів брати участь при контролі виборів у Греції диктована тільки страхом, щоб беручи за це прецеденс, Америка й Англія не ввійшли до контролі виборів у Румунії, Мадярщині, Югославії, Польщі та інших держав у совітській "стрефі безпеки". Совітам подобаються такі "стрефи безпеки" і вони не бажають собі ніякого втручування ззовні.

За те по нашій стороні Совіти завжди мають змогу закладати всякі агенції, що формально залежні від урядів своїх країн, виконують на ділі накази Москви.

Більшість урядів у совітській стрефі, накинені Совітами, заступають тільки комуністичну меншість; а однак як безоглядно поводяться вони зі своїми політичними противниками, та як сміло переводять усякі основні соціяльні та політичні реформи.

Москалі заявляють, що вони не бажають територіяльних здобутків, ні захоплення матеріяльних дібр інших народів, а бажають тільки забезпечення мира. Можна б повірити в це. Росія має величезні простори, багаті джерела експлоатації і потребує дійсно перш за все мира. Я певний, що однаково Кремль, як і весь російський нарід лякається можливости другої війни. А однак треба отверто признати, що вигляди добрих взаємин між Совітами, а Заходом у висліді совітської закордонної політики не поправляються, а погіршуються. Акція на кордонах, нагінка на національні почування та правдиву любов політичної свободи серед найменших навіть національних груп на занятих територіях, можуть підмінувати, а то й зовсім знищити мир, що за ним так тужить Росія.

Совітська політика у східній Европі була зрозумілою в останньому періоді другої світової війни та в перших місяцях після неї. Тоді мілітарна рівновага була сильно захитана на користь Совітів, а некористь англо-саського світа. Було ясним і для Совітів і для нас, що в разі потреби Росія матиме силу поперти свої домагання, а ми цієї сили не мали.

Атомова бомба, хоч хвилево, змінила зовсім цей стан. За одну ніч зіпхнула вона Совітський Союз до ролі другорядної держави. Тепер совітська дипломатія старається надробити зглядну слабість Совітів. Засвоєж англо-американці мають збільшені можливості скріпити свої впливи в Европі. Це вони й пробують робити.

Дуже інтересно, як виглядала б совітська закордонна політика, якби вони відкрили тайну атомової бомби. Та це надто філософічна проблема. Ясне, що англо-американські досліди підуть у міжчасі вперед і Совіти нас ніколи не здоженуть. Думка, щоб виявити Совітам тайну атомової бомби видається мені безглуздою.

Тепер ми маємо в Европі великі можливості і завдання. Від багатьох літ видавалося, що ми "реакціонери", а Совіти "поступові революціонери", тому багато народів ніде легко під опіку Совітів. Тепер нашими привілеєм і обов'язком є помогти народам Европи втекти з під понурої тіні тоталітарної поліції, що зависла над ними. Нашим завданням є відзискати моральний провід в Европі, що його ми були стратили і показати, що господарський і суспільний поступ може йти впарі зі свободою.

— oo o oo —

З ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЕМІГРАЦІЇ.

ВІДНОВЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТИ ЦЕСУС-а.

В днях 25-27 грудня м.р. відбувся в Баварії - Український Всестудентський З'їзд. У З'їзді взяло участь 28 делегатів від 12 студ. організацій, що заступали 1 356 українських студентів. На З'їзді розглянено діяльність організацій українського студентства за час другої світової війни та обговорено можливості і напрямні дальшої праці. З'їзд рішив відновити діяльність ЦЕСУС-а, ввівши в статуті деякі поправки. Завданням відновленої організації поставлено заступати інтереси українського студентства та дбати про його глибоку фахову освіту як теж про високий моральний рівень та всесторонне вироблення.

Всіх українських студентів на еміграції /поза Новим Світом/ є тепер около 2 000. Невпорядковані політичні відносини в Европі є причиною, що багато наших студентів ходить ще самопас. Та висліди дотеперішнього кажуть сподіватися, що праця українського студентства поплине вкоротці широким руслом.

"ІВАНЕ БЕЗ РОДУ! .."

Польські еміграційні часописі повідомляють про відвідини еп. БУЧКА серед польського війська в Італії /Корпусу ґен. Андерса/. Іде тут, як виявляється не про гостину в поляків, а про відвідини українців, що служать в польському війську. Дотепер зареєструвалось там 1 400 українців; а скільки ще й далі є "поляками"? І скільки то української крови пролялось в боях в Італії для "хвали польского оренжа"?!

Розглядаючи важкі умови, що загнали туди наших братів, приходиться з жалем, як колись великий поет, похитати головою: "Іване без роду, Іване без долі !!!"

ТАБОР ПОЛОНЕНИХ У РІМІНІ.

В італійській місцевості Ріміні перебувають в одному таборі 10 000 полонених українців. Англійці ставляться до них людяно і дають змогу на розвій культурного життя.

В таборі виходять слідуючі циклькостилеві видання: "Життя в таборі", "Батьківщина", "Юнацький зрив", "Наша мета" й гумористично-сатирична "Оса".

Студенти, яких у таборі є 461 зорганізувалися в студентській громаді та поділились на фахові секції, проводять високошкільні курси.

5.XI.45 розпочала навчання Боброва Вільнича Школа, що обіймає 5 курсів: садівничо-городничо-рільничий, пасічничий, промисловий /млинарство олійництво, броварство, горальництво/ та годівлі тварин. До школи вписалося 502 учасників.

Ремісники, в числі понад 2 000, об'єднались в "Цеху українських ремісників на чужині". 2-го грудня м.р. відбулося відкриття Ремісничої Школи для початкуючих, що веде навчання на 6-ох відділах.

Слід згадати теж шоферський курс.

Юнаки мешкають в окремому бараку; вони одержують додаткові харчі. Культурну працю серед них веде Курінь Молоді.

Хор під диреґентурою Гуменкілова виступає не тільки в таборі, а й поза табором, заступаючи гідно нас перед чужинцями.

Табор відсвятковує відповідними імпрезами всі наші національні свята. Часті доклади на різні теми тішаться численною присутністю таборовиків. Зорганізовано було теж дві вистави само-діяльности, що їх відвідували теж чужинці.

- - - -

А

З М І С Т.

1. З НОВИМ РОКОМ...../ Мук / 3 ст.
2. ПОДВІЙНІ РОКОВИНИ...../Софрон Лукич / 5 "
3. ЛИЦАРІ БЕЗУМСТВА...../Ю. Потап / 7 "
4. СПІЛЬНИЙ ФРОНТ ПОНЕВОЛЕНИХ НАРОДІВ..... 9 "
5. ПЕРША КОНФЕРЕНЦІЯ ПОНЕВОЛЕНИХ НАРОДІВ..... 10 "
6. РАДІОПЕРЕДАЧІ УПА..... 24 "
7. ЧУЖИНЕЦЬКА ПРЕСА ПРО УПА..... 25 "
8. КОНГРЕСМЕНКА КЛЕР ЛЮС В ОБОРОНІ УКРАЇНЦІВ..... 26 "
9. КОМУНАРСЬКІ ЦЬКУВАЧІ..... 26 "
10. ЗАКОРДОННА ПОЛІТИКА СОВІТІВ..... 27 "
11. З ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЕМІГРАЦІЇ..... 29 "

- - - - - -